

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติ ให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. และร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

อ.พ. 4/2563 การประชุมร่วมกันของรัฐสภา สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง

อ.พ. 4/2563
การประชุมร่วมกันของรัฐสภา
สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง

เอกสารเพิ่มเติมฯ

สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐-๒

ร่างพระราชบัญญัติ
ให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.
และร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณา (อ.พ.) นี้ จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติ ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ พระราชกำหนด ญัตติ หรือหนังสือสัญญา ระหว่างประเทศ ที่เข้าสู่การประชุมของสภาผู้แทนราษฎร และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล สถิติ ข้อเท็จจริง บทความทางวิชาการ และ/หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น ให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา กรรมการ และบุคคลในวงงานรัฐสภา ใช้ในการประกอบการพิจารณา ตลอดจนเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับผู้สนใจทั่วไป

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ผู้รับผิดชอบ

นายมานิช อินทนิม

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

นางมาลินี คงรีน

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการวิชาการ 3

ผู้จัดทำและรับผิดชอบ

นายณัฐพล ยิ่งกล้า

นิติกรชำนาญการพิเศษ

นายรณชัย โตสมภาค

วิทยากรชำนาญการ

นายอนุชา ดีสวัสดิ์

นิติกรชำนาญการ

นายสุเมฆ จีระชัยศิริ

นิติกรปฏิบัติการ

นางมัลลิกา สมบัติศิริ

เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส

นางสาวเมษณีญา สอนทรัพย์

เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส

นางสาวอชฌา ไตรมาลัย

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

นางเสาวภา วาสนา

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

นางสาวพรพรรณ เสวกวิหารี

เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

สิงหาคม 2563

บทสรุปสำหรับสมาชิกรัฐสภา

กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม และควบคุมยาเสพติด รวมถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดได้กระจายอยู่ในกฎหมายหลายฉบับและการดำเนินการตามกฎหมายแต่ละฉบับเป็นหน้าที่และอำนาจของหลายองค์กร ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีความสอดคล้องกัน อีกทั้ง บทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน จึงมีแนวความคิดที่จะรวบรวมกฎหมายดังกล่าวจัดทำเป็นประมวลกฎหมายยาเสพติดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการอ้างอิงและใช้กฎหมายที่รวมอยู่ในฉบับเดียวกันนี้อย่างเป็นระบบ มีการปรับปรุงบทบัญญัติในกฎหมายดังกล่าวให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน กำหนดให้มีระบบอนุญาตเพื่อให้การควบคุมและการใช้ประโยชน์ยาเสพติดในทางการแพทย์ ทางวิทยาศาสตร์ และทางอุตสาหกรรมมีประสิทธิภาพ และมุ่งเน้นการป้องกันการแพร่กระจายยาเสพติดและการใช้ยาเสพติดในทางที่ไม่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่การเสพยาเสพติดซึ่งเป็นการบั่นทอนสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแพร่กระจายยาเสพติดเข้าสู่กลุ่มเยาวชน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการที่ประกอบด้วยบุคลากร ซึ่งมีความหลากหลาย จากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณากำหนดนโยบายในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ปราบปราม และควบคุมยาเสพติด รวมถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด ให้เป็นไปด้วยความรอบคอบและมีประสิทธิภาพ

กระทรวงยุติธรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว ซึ่งคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบโดยได้รับข้อสังเกตของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเสนอไปพิจารณา โดยคณะกรรมการชุดดังกล่าวมีความเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. เป็นกฎหมายที่จำเป็นต้องตราขึ้นเพื่อให้ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด มีผลใช้บังคับอย่างมีประสิทธิภาพ

ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) มีสาระสำคัญคือ ยกเลิกบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดและกฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน 24 ฉบับ กำหนดให้ข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ซึ่งเลขาธิการ ป.ป.ส. แต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. และผ่านการฝึกอบรมเป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนและให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษดังกล่าว รวมถึงกำหนดบทเฉพาะกาลรองรับการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ และกำหนดมาตรการรักษาการโดยให้ประธานศาลฎีกา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม รักษาการตามร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. และร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของแต่ละหน่วยงาน

ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด แบ่งออกเป็น 3 ภาค คือ

ภาค 1 การป้องกันปราบปราม และควบคุมยาเสพติด (มาตรา 1-มาตรา 103) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับกลไกการแก้ไขปัญหายาเสพติด การควบคุมเสพติด การตรวจสอบทรัพย์สิน การกำหนดความผิดในคดียาเสพติด กำหนดให้มีระบบคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยบุคลากรที่มีความหลากหลายจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณากำหนดนโยบายในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปราม และควบคุมยาเสพติด และรวมถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติดให้เป็นไปด้วยความรอบคอบและมีประสิทธิภาพ

ภาค 2 การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด (มาตรา 104-มาตรา 119) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดกลไกและมาตรการที่ใช้ดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยวิธีการทางสาธารณสุข แทนการใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ยึดหลักผู้เสพคือผู้ป่วยที่ควรได้รับการช่วยเหลือให้เข้ารับการบำบัดรักษา ตลอดจนมีการติดตามช่วยเหลือให้กลับมาดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างยั่งยืน

ภาค 3 บทกำหนดโทษ (มาตรา 120-182) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการปรับปรุงบทกำหนดโทษในคดียาเสพติดให้มีความเหมาะสม ได้สัดส่วนกับระดับความร้ายแรงในการกระทำความผิด รวมถึงปรับปรุงอัตราโทษที่ใช้ในคดียาเสพติดให้มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดให้การกำหนดโทษทางอาญาจะต้องใช้เฉพาะในกรณีความผิดร้ายแรงเท่านั้น อีกทั้งเป็นการรวบรวมบทกำหนดโทษด้านยาเสพติดที่เดิมกระจายอยู่ในกฎหมายหลายฉบับโดยรวบรวมเข้ามาไว้เป็นหมวดหมู่เดียวกัน

การปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันปราบปราม และควบคุมยาเสพติด รวมถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดโดยการรวบรวมและปรับปรุงหลักการของบทบัญญัติดังกล่าวมากำหนดเป็นร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. และร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด จะทำให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่าย เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง และเพื่อประโยชน์ในการอ้างอิงและการใช้บังคับกฎหมายอย่างเป็นระบบ ในการป้องกันการแพร่กระจายยาเสพติดและการใช้ยาเสพติดในทางที่ไม่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่การเสพติดยาเสพติดซึ่งเป็นการบั่นทอนสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันการแพร่กระจายยาเสพติดเข้าสู่กลุ่มเยาวชนซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

เอกสารประกอบการพิจารณา

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับสมาชิกวุฒิสภา	ก
ส่วนที่ 1 - หลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	1-1
- สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	1-2
- สารสำคัญของร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	1-13
ส่วนที่ 2 บทวิเคราะห์	2-1
ส่วนที่ 3 ข้อมูลประกอบการพิจารณา	3-1
1) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด	3-1
2) สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศ	3-5
3) กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด	3-6
4) รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด	3-13
5) การลงโทษและการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด	3-17
6) การป้องกันสังคมให้ปลอดภัยจากผู้ติดยาเสพติดที่อาจกลับมากระทำความผิดซ้ำ	3-20
7) การลดทอนความเป็นอาชญากรรมของคดียาเสพติด	3-25
8) สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด	3-29

ส่วนที่ 1

หลักการและเหตุผล
ของร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด
พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

ให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด

เหตุผล

โดยที่กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม และควบคุมยาเสพติด รวมถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดได้กระจายอยู่ในกฎหมายหลายฉบับและการดำเนินการตามกฎหมายแต่ละฉบับเป็นหน้าที่และอำนาจของหลายองค์กร ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีความสอดคล้องกัน อีกทั้งบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน สมควรรวบรวมกฎหมายดังกล่าวจัดทำเป็นประมวลกฎหมายยาเสพติดเพื่อประโยชน์ในการอ้างอิงและใช้กฎหมายที่จะรวมอยู่ในฉบับเดียวกันอย่างเป็นระบบ พร้อมกันนี้ได้มีการปรับปรุงบทบัญญัติในกฎหมายดังกล่าวให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน นอกจากนี้ จำเป็นต้องกำหนดให้มีระบบอนุญาตเพื่อให้การควบคุมและการใช้ประโยชน์ยาเสพติดในทางการแพทย์ ทางวิทยาศาสตร์ และทางอุตสาหกรรมมีประสิทธิภาพ และมุ่งเน้นการป้องกันการแพร่กระจายยาเสพติดและการใช้ยาเสพติดในทางที่ไม่ถูกต้องอันจะนำไปสู่การเสพยาเสพติด ซึ่งเป็นการบั่นทอนสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแพร่กระจายยาเสพติดเข้าสู่กลุ่มเยาวชน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการที่ประกอบด้วยบุคลากรซึ่งมีความหลากหลายจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณากำหนดนโยบายในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ปราบปราม และควบคุมยาเสพติด และรวมถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติดให้เป็นไปด้วยความรอบคอบและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด
พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา 1)

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.”

2. วันใช้บังคับ (ร่างมาตรา 2 และร่างมาตรา 3)

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับเป็นต้นไป

3. บทยกเลิกกฎหมาย (ร่างมาตรา 4)

มาตรา 4 เมื่อประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ได้ใช้บังคับแล้วให้ยกเลิก

- (1) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519
- (2) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534
- (3) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543
- (4) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545
- (5) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
- (6) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528
- (7) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2530
- (8) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543
- (9) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545
- (10) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2560
- (11) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562
- (12) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
- (13) พระราชกำหนดป้องกันการใช้อาหารทะเล พ.ศ. 2533
- (14) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดป้องกันการใช้อาหารทะเล พ.ศ. 2533 พ.ศ. 2542
- (15) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดป้องกันการใช้อาหารทะเล พ.ศ. 2533 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543
- (16) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดป้องกันการใช้อาหารทะเล พ.ศ. 2533 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2550

(17) พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

(18) พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543

(19) พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545

(20) พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559

(21) ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 108/2557 เรื่อง การปฏิบัติต่อผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อเข้าสู่การบำบัดฟื้นฟูและการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557

(22) ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 109/2557 เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557

(23) ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 116/2557 เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557

(24) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2561 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมบัญชีท้ายประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 108/2557 ลงวันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561

4. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา 5-ร่างมาตรา 7)

1) กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจัดให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เข้ารับการฝึกอบรมก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่ (ร่างมาตรา 5)

มาตรา 5 ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจัดให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เข้ารับการฝึกอบรมก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ภาคปฏิบัติ รวมถึงการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะและความเชี่ยวชาญ ทั้งนี้ ตามหลักสูตรการฝึกอบรมที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

2) การกำหนดตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน (ร่างมาตรา 6)

มาตรา 6 ให้ข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. โดยได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือจากคณะกรรมการที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมอบหมาย และผ่านการฝึกอบรมตามมาตรา 5 เป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และในการกำหนดให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ให้คำนึงถึงภาระหน้าที่ คุณภาพของงาน และการดำรงตนอยู่ในความยุติธรรมโดยเปรียบเทียบกับค่าตอบแทนของผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระบวนการยุติธรรมด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

3) กำหนดให้เมื่อประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแล้ว บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดอ้างถึงบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 หรือพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นอ้างถึงบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ ในบทมาตราที่มีนัยเช่นเดียวกัน (ร่างมาตรา 7)

มาตรา 7 เมื่อประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแล้ว บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดอ้างถึงบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 หรือพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นอ้างถึงบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ ในบทมาตราที่มีนัยเช่นเดียวกัน

5. บทเฉพาะกาล (ร่างมาตรา 8-ร่างมาตรา 24)

1) กำหนดให้บรรดาฎุกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 หรือประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 108/2557 เรื่อง การปฏิบัติต่อผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อเข้าสู่การบำบัดฟื้นฟูและการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557 ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือจนกว่าจะมีฎุกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้หรือตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความผิด พ.ศ. 2550 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความผิด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ใช้บังคับ (ร่าง มาตรา 8)

มาตรา 8 บรรดาฎุกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 หรือประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 108/2557 เรื่อง การปฏิบัติต่อผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อเข้าสู่การบำบัดฟื้นฟูและการดูแล

ผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557 ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือจนกว่าจะมีกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่ออกตามประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้หรือตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความยาเสพติด พ.ศ. 2550 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความยาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ใช้บังคับ

2) กำหนดให้ในกรณีที่มิชอบด้วยกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ กำหนดให้การลงโทษผู้กระทำความผิด หรือการขออนุญาต หรือการอนุญาตหรือการปฏิบัติตามบทบัญญัตินั้น ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศ ห้ามมิให้ใช้บทบัญญัติดังกล่าวจนกว่าจะมีการออกกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศนั้นแล้ว (ร่างมาตรา 9)

มาตรา 9 ในกรณีที่มิชอบด้วยกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ กำหนดให้การลงโทษผู้กระทำความผิด หรือการขออนุญาต หรือการอนุญาตหรือการปฏิบัติตามบทบัญญัตินั้น ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศ ห้ามมิให้ใช้บทบัญญัติดังกล่าวจนกว่าจะมีการออกกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศนั้นแล้ว

3) กำหนดให้ในระหว่างที่ยังมิได้มีการออกกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศตามประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด ผู้อนุญาต หรือผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด แล้วแต่กรณี มีอำนาจในการพิจารณาอนุญาตการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง นำผ่าน หรือโฆษณาซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ การผลิต หรือนำเข้าตัวอย่างของตำรับวัตถุออกฤทธิ์ และการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 (ร่างมาตรา 10)

มาตรา 10 ในระหว่างที่ยังมิได้มีการออกกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศตามประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้

(1) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด ผู้อนุญาต หรือผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด แล้วแต่กรณี มีอำนาจในการพิจารณาอนุญาตการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง นำผ่าน หรือโฆษณาซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ การผลิตหรือนำเข้าตัวอย่างของตำรับวัตถุออกฤทธิ์ และการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ โดยนำบทบัญญัติเกี่ยวกับการอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก ขาย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง นำผ่าน หรือโฆษณาซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ผลิตหรือนำเข้าตัวอย่างของตำรับวัตถุออกฤทธิ์ และการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 หรือพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับได้ต่อไปเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้

(2) ให้ผู้ได้รับการยกเว้นให้ดำเนินการผลิต นำเข้า ส่งออก ขาย จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครอง เพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ โดยไม่ต้องขออนุญาตตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 หรือ มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 เป็นผู้ได้รับการยกเว้นไม่ต้อง ขออนุญาตตามมาตรา 32 แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้

(3) การพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต คุณสมบัติและหน้าที่ของผู้รับอนุญาต และหน้าที่ของเภสัชกร ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 หรือ พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559

4) กำหนดให้เจ้าพนักงานและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด พ.ศ. 2519 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 หรือพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิต และประสาท พ.ศ. 2559 แล้วแต่กรณี ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติด ท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งใหม่ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ท้ายพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา 11)

มาตรา 11 ให้เจ้าพนักงานและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด พ.ศ. 2519 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 หรือพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิต และประสาท พ.ศ. 2559 แล้วแต่กรณี ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติด ท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งใหม่ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ท้ายพระราชบัญญัตินี้

5) กำหนดให้บรรดาคดีที่ได้มีการสั่งตรวจสอบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติมาตรการ ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติด ท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน คณะอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานอัยการ และศาล ดำเนินการตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ต่อไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุด (ร่างมาตรา 12)

มาตรา 12 บรรดาคดีที่ได้มีการสั่งตรวจสอบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติมาตรการ ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติด ท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน คณะอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานอัยการ

และศาล ดำเนินการตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ต่อไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

6) กำหนดให้คำขอใด ๆ ที่ได้ยื่นไว้ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 หรือพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 และยังคงอยู่ในระหว่างการพิจารณา ให้ถือว่าเป็นคำขอตามประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ด้วยโดยอนุโลม (ร่างมาตรา 13)

มาตรา 13 คำขอใด ๆ ที่ได้ยื่นไว้ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 หรือพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 และยังคงอยู่ในระหว่างการพิจารณา ให้ถือว่าเป็นคำขอตามประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ด้วยโดยอนุโลม และถ้าคำขอดังกล่าวมีข้อความหรือเอกสารประกอบคำขอแตกต่างไปจากคำขอตามประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งให้แก้ไขเพิ่มเติมคำขอเพื่อให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ได้

7) กำหนดให้บรรดาใบอนุญาต ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษซึ่งออกให้ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 หรือพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุ (ร่างมาตรา 14)

มาตรา 14 บรรดาใบอนุญาต ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุตำรับ หนังสือสำคัญ ใบแจ้งการนำเข้า ใบแจ้งการส่งออก ใบแทนใบอนุญาต ใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 ใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุตำรับ และใบแทนหนังสือสำคัญที่ออกให้ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 หรือพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้คงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุ

8) กำหนดให้ให้ผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก ขาย จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 หรือพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 ในวันก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงดำเนินกิจการต่อไปได้จนกว่าใบอนุญาตนั้นสิ้นอายุ และถ้าประสงค์จะดำเนินกิจการต่อไปให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ก่อนใบอนุญาตเดิมจะสิ้นอายุ (ร่างมาตรา 15)

มาตรา 15 ให้ผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก ขาย จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 หรือพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 ในวันก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงดำเนินกิจการต่อไปได้จนกว่าใบอนุญาตนั้นสิ้นอายุ และถ้าประสงค์จะดำเนินกิจการต่อไปให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ก่อนใบอนุญาตเดิมจะสิ้นอายุ

9) กำหนดให้ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน และคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งตามมาตรา 4 มาตรา 25 มาตรา 63 และมาตรา 105 แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ให้เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด และให้อธิบดีกรมการแพทย์เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด (ร่างมาตรา 16)

มาตรา 16 ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน และคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งตามมาตรา 4 มาตรา 25 มาตรา 63 และมาตรา 105 แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ให้เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด และให้อธิบดีกรมการแพทย์เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการตามประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อน จนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้คณะอนุกรรมการที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 และคณะอนุกรรมการที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งใหม่ตามประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้

10) กำหนดให้ให้อธิบดีกรมการ ททรัพย์สิน สิทธิ หน้าที่ หนี้ ภาระผูกพันข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง เงินงบประมาณ และรายได้ของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามพระราชบัญญัติ มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปเป็นของกองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา 17)

มาตรา 17 ให้อธิบดีกรมการ ททรัพย์สิน สิทธิ หน้าที่ หนี้ ภาระผูกพัน ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง เงินงบประมาณ และรายได้ของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการ

ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับไปเป็นของกองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้

11) กำหนดให้ผู้ต้องหาซึ่งอยู่ในระหว่างการตรวจพิสูจน์และการฟื้นฟูสมรรถภาพตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 อยู่ในวันก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้บังคับตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 จนกว่าจะดำเนินการถึงที่สุด (ร่างมาตรา 18)

มาตรา 18 ผู้ต้องหาซึ่งอยู่ในระหว่างการตรวจพิสูจน์และการฟื้นฟูสมรรถภาพตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 อยู่ในวันก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้บังคับตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 จนกว่าจะดำเนินการถึงที่สุด

12) กำหนดให้ให้คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด คณะอนุกรรมการ คณะอนุกรรมการประจำเขตพื้นที่ และพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มีหน้าที่และอำนาจปฏิบัติงานที่ค้างอยู่ต่อไปจนเสร็จสิ้นและในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการหรืออนุกรรมการตามวรรคหนึ่งว่างลง และมีกรรมการหรืออนุกรรมการที่เหลืออยู่ไม่ครบองค์ประกอบ หรือไม่พอที่จะเป็นองค์ประชุม ให้กรรมการหรืออนุกรรมการที่เหลืออยู่ดำเนินการต่อไปได้ (ร่างมาตรา 19)

มาตรา 19 ให้คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด คณะอนุกรรมการ คณะอนุกรรมการประจำเขตพื้นที่ และพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มีหน้าที่และอำนาจปฏิบัติงานที่ค้างอยู่ต่อไปจนเสร็จสิ้น

ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการหรืออนุกรรมการตามวรรคหนึ่งว่างลง และมีกรรมการหรืออนุกรรมการที่เหลืออยู่ไม่ครบองค์ประกอบ หรือไม่พอที่จะเป็นองค์ประชุม ให้กรรมการหรืออนุกรรมการที่เหลืออยู่ดำเนินการต่อไปได้

ให้สถานที่เพื่อการตรวจพิสูจน์ การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด หรือการควบคุมตัว และศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดมีหน้าที่และอำนาจและดำเนินการตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 จนกว่าจะดำเนินการตรวจพิสูจน์หรือฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเสร็จสิ้น

13) กำหนดให้คดีที่ได้มีการออกหมายบังคับคดีแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นเจ้านี้ตามคำพิพากษาอยู่ในวันก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดใช้บังคับ ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดดำเนินการตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550 ต่อไปจนเสร็จสิ้น (ร่างมาตรา 20)

มาตรา 20 คดีที่ได้มีการออกหมายบังคับคดีแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาอยู่ในวันก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดใช้บังคับ ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดดำเนินการตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550 ต่อไปจนเสร็จสิ้น

14) กำหนดให้บทบัญญัติที่ให้ถือว่าและให้สันนิษฐานว่าเป็นการกระทำเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และเพื่อขายซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 ซึ่งถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัตินี้ยังคงมีผลใช้บังคับแก่คดีที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้วก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แล้วแต่กรณี จนกว่าคดีถึงที่สุดและคดีซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลชั้นต้นอยู่ในวันก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายยื่นคำแถลงขอสืบพยานหลักฐานเพิ่มเติมว่าการกระทำของจำเลยเป็นการกระทำเพื่อจำหน่ายหรือเพื่อขาย แล้วแต่กรณี ก็ให้ศาลสืบพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร (ร่างมาตรา 21)

มาตรา 21 ให้บทบัญญัติที่ให้ถือว่าและให้สันนิษฐานว่าเป็นการกระทำเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และเพื่อขายซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 ซึ่งถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัตินี้ยังคงมีผลใช้บังคับแก่คดีที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้วก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แล้วแต่กรณี จนกว่าคดีถึงที่สุด

คดีซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลชั้นต้นอยู่ในวันก่อนวันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายยื่นคำแถลงขอสืบพยานหลักฐานเพิ่มเติมว่าการกระทำของจำเลยเป็นการกระทำเพื่อจำหน่ายหรือเพื่อขาย แล้วแต่กรณี ก็ให้ศาลสืบพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร

15) กำหนดให้ศูนย์เพื่อการคัดกรองผู้เข้ารับการรักษาบำบัดฟื้นฟูและศูนย์เพื่อประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 108/2557 เรื่อง การปฏิบัติต่อผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อเข้าสู่การบำบัดฟื้นฟูและการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557 เป็นศูนย์คัดกรองและศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ จนกว่าจะมีการจัดตั้งศูนย์คัดกรองหรือศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา 22)

มาตรา 22 ให้ศูนย์เพื่อการคัดกรองผู้เข้ารับการรักษาบำบัดฟื้นฟูและศูนย์เพื่อประสานการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 108/2557 เรื่อง การปฏิบัติต่อผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อเข้าสู่การบำบัดฟื้นฟูและการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557 เป็นศูนย์คัดกรองและศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามประมวลกฎหมาย

ยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ จนกว่าจะมีการจัดตั้งศูนย์คัดกรองหรือศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้

16) กำหนดให้ในวาระเริ่มแรกภายในระยะเวลา .. ปีนับแต่วันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ การอนุญาตนำเข้ายาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นกัญชาเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์หรือการรักษาผู้ป่วยตามมาตรา 35 แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ ให้นำเข้าได้เฉพาะเมล็ดพันธุ์ (ร่างมาตรา 23)

มาตรา 23¹ ในวาระเริ่มแรกภายในระยะเวลา .. ปีนับแต่วันที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ การอนุญาตนำเข้ายาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นกัญชาเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์หรือการรักษาผู้ป่วยตามมาตรา 35 แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ ให้นำเข้าได้เฉพาะเมล็ดพันธุ์

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่กรณีดังต่อไปนี้

(1) ผู้ขออนุญาตเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ศึกษาวิจัยหรือจัดการเรียนการสอนทางการแพทย์ เกษษศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือเกษตรศาสตร์ หรือมีหน้าที่ให้บริการทางการแพทย์ เกษษกรรม หรือวิทยาศาสตร์ หรือมีหน้าที่ให้บริการทางเกษตรกรรมเพื่อประโยชน์ทางการแพทย์หรือเกษตรกรรม หรือหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือสภากาชาดไทย

(2) ผู้ขออนุญาตเป็นผู้ป่วยเดินทางระหว่างประเทศที่มีความจำเป็นต้องนำยาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นกัญชาติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อใช้รักษาโรคเฉพาะตัว

(3) ผู้ขออนุญาตซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยและพัฒนาตามมาตรา 35 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้

17) กำหนดให้ประธานศาลฎีกา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และตามประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของตนและให้ประธานศาลฎีกา โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีอำนาจออกข้อบังคับ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้และตามประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของตน (ร่างมาตรา 24)

มาตรา 24 ให้ประธานศาลฎีกา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และตามประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของตน

¹กำหนดระยะเวลาใช้บังคับร่างมาตรานี้ภายหลังจากที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดใช้บังคับ เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาห้าปี ตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562

ให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีอำนาจออกข้อบังคับ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ท้ายพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของตน

ข้อบังคับ กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

สาระสำคัญของร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด มีจำนวน 182 มาตรา แบ่งออกเป็น 3 ภาค คือ ภาค 1 การป้องกันปราบปราม และควบคุมยาเสพติด (มาตรา 1-มาตรา 103) ภาค 2 การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด (มาตรา 104-มาตรา 119) และภาค 3 บทกำหนดโทษ (มาตรา 120-182) โดยมีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

ภาค 1 การป้องกัน ปราบปราม และควบคุมยาเสพติด

ลักษณะ 1 บทบัญญัติทั่วไป

- กำหนดบทนิยาม (ร่างมาตรา 1)

มาตรา 1 ในประมวลกฎหมายนี้

“ยาเสพติด” หมายความว่า ยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ หรือสารระเหย

“ยาเสพติดให้โทษ” หมายความว่า สารเคมี พิษ หรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพแล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเป็นลำดับ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลงกับให้รวมถึงสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย แต่ไม่หมายความรวมถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยยา

“วัตถุออกฤทธิ์” หมายความว่า วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นสิ่งธรรมชาติหรือที่ได้จากสิ่งธรรมชาติ หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นวัตถุสังเคราะห์

“สารระเหย” หมายความว่า สารเคมีหรือผลิตภัณฑ์ที่อาจนำไปใช้เพื่อบำบัดความต้องการของร่างกายหรือจิตใจซึ่งทำให้สุขภาพโดยทั่วไปทรุดโทรมลง

“ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้

“ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด เว้นแต่มีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ และให้หมายความรวมถึงการสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวด้วย

“ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด” หมายความว่า เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับมาเนื่องจากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด และให้หมายความรวมถึงเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยการใช้เงินหรือทรัพย์สินดังกล่าวซื้อหรือกระทำไม่ว่าด้วยประการใด ๆ ให้เงินหรือทรัพย์สินนั้นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนสภาพกี่ครั้ง และไม่ว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้นจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น โอนไปเป็นของบุคคลอื่น หรือปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลอื่นก็ตาม

“ผลิต” หมายความว่า เพาะ ปลูก ทำ ผสม ประุง แปรสภาพ เปลี่ยนรูป และสังเคราะห์
ทางวิทยาศาสตร์

“นำเข้า” หมายความว่า นำหรือสั่งเข้ามาในราชอาณาจักร

“ส่งออก” หมายความว่า นำหรือส่งออกนอกราชอาณาจักร

“จำหน่าย” หมายความว่า ขาย แลกเปลี่ยน จำย แจก หรือให้โดยมีสิ่งตอบแทน
หรือผลประโยชน์อย่างอื่น และให้หมายความรวมถึงมิไว้เพื่อจำหน่าย

“นำผ่าน” หมายความว่า นำหรือส่งผ่านราชอาณาจักร แต่ไม่รวมถึงการนำเข้าหรือส่งยาเสพติดผ่านราชอาณาจักร โดยมีได้มีการขนถ่ายออกจากอากาศยานที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศ

“เสพ” หมายความว่า การรับยาเสพติดเข้าสู่ร่างกายโดยรู้ว่าเป็นยาเสพติดไม่ว่าด้วยวิธีใด

“คณะกรรมการ ป.ป.ส.” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

“สำนักงาน ป.ป.ส.” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
ยาเสพติด

“เลขาธิการ ป.ป.ส.” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
ยาเสพติด

“สำนักงาน อย.” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

“เลขาธิการ อย.” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

“เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.” หมายความว่า ผู้ซึ่งเลขาธิการ ป.ป.ส. แต่งตั้งโดยได้รับอนุมัติ
จากคณะกรรมการ ป.ป.ส. หรือจากคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. มอบหมาย เพื่อปฏิบัติตาม
ประมวลกฎหมายนี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขแต่งตั้งเพื่อ
ปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดตามภาคนี้

- กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. เป็นผู้วินิจฉัยและวางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติ
ราชการและการประสานงาน (ร่างมาตรา 2)

มาตรา 2 ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติการให้เป็นไปตามนโยบายและแผน
ระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือเป็นไปตามหน้าที่และอำนาจ
ของคณะกรรมการต่าง ๆ และของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจเกี่ยวกับ
ยาเสพติด ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. เป็นผู้วินิจฉัยและวางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการและ
การประสานงาน

ให้สำนักงาน ป.ป.ส. ดำเนินการเผยแพร่คำวินิจฉัยและระเบียบปฏิบัติที่คณะกรรมการ
ป.ป.ส. กำหนดตามวรรคหนึ่งให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

ลักษณะ 2 การป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

หมวด 1 นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

- กำหนดให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ส. (ร่างมาตรา 3)

มาตรา 3 เพื่อให้การป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ความต่อเนื่อง กระบวนการในการดำเนินการอย่างเป็นระบบและประสิทธิภาพอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจ สังคม ความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของรัฐ ให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ป.ป.ส.

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด อย่างน้อยต้องมีในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) เป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน รวมถึงการกำหนดและการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(2) มาตรการในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน โรงเรียน สถานศึกษา และชุมชน ตลอดจนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด การสนับสนุน และส่งเสริมการจัดหางานและการพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมทั้งการฟื้นฟูสภาพทางสังคม เพื่อให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพกลับคืนสู่สังคมได้ รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนและผู้ประกอบธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว

(3) การประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมทั้งการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดให้สามารถดำรงชีวิตในสังคม การประกอบอาชีพ การศึกษาและการสงเคราะห์อื่น ๆ

(4) ยุทธศาสตร์และแนวทางในการประสานความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ หรือองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อปราบปรามการลักลอบผลิตและค้ายาเสพติด รวมทั้งประสานงานการข่าวเพื่อสกัดกั้น และปราบปรามจับกุมขบวนการและเครือข่ายการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ

(5) การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัย และพัฒนาด้านวิชาการเกี่ยวกับยาเสพติด มาตรการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด และส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนและเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา

(6) การติดตามและประเมินผลการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

เมื่อมีการประกาศใช้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดแล้ว หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของตนให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติดังกล่าว

นโยบายและแผนระดับชาติตามวาระหนึ่ง เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้มีผลใช้บังคับ

ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. ดำเนินการทบทวนนโยบายและแผนระดับชาติทุกห้าปี และในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือความจำเป็นอื่นเกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้ดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขนโยบายและแผนระดับชาติดังกล่าวและเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบและประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

หมวด 2 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

- กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ร่างมาตรา 4)

มาตรา 4 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด” เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ ป.ป.ส.” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการ อย. และปลัดกรุงเทพมหานครเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินสามคน

ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. แต่งตั้งข้าราชการในสำนักงาน ป.ป.ส. จำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

- กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ส. (ร่างมาตรา 5)

มาตรา 5 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) เสนอนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อคณะรัฐมนตรีตามมาตรา 3 รวมทั้งดำเนินการตามนโยบายและแผนระดับชาติดังกล่าว แล้วรายงานผลการดำเนินการให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(2) ติดตาม ดูแล ประสาน สนับสนุน และเร่งรัดการดำเนินการของคณะกรรมการที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อให้มีการดำเนินการสอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(3) ให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน และคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

(4) ให้ความเห็นชอบต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในการระบุชื่อยาเสพติดให้โทษว่ายาเสพติดให้โทษชื่อใดอยู่ในประเภทใดและการเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทยาเสพติดให้โทษดังกล่าวตามมาตรา 29 วรรคสอง

(5) กำหนดเขตพื้นที่เพื่อทดลองเพาะปลูก ผลิตและทดสอบ หรือเสพ หรือครอบครองยาเสพติดตามมาตรา 55

(6) กำหนดมาตรการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหาการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการและกำหนดให้สถานที่ซึ่งใช้ในการประกอบธุรกิจใด ๆ เป็นสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการดังกล่าวตามมาตรา 56

(7) วางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการดำเนินการของกองทุนป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดตามมาตรา 85

(8) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรืองานแผนงาน หรือโครงการของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจในการปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายนี้

(9) ควบคุม เร่งรัด และประสานงานในการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจในการสืบสวน สอบสวน ปราบปราม และการบังคับโทษตามประมวลกฎหมายนี้

(10) กำหนดสถานะของพื้นที่หรือกลุ่มพื้นที่ในแต่ละปี หรือพื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วน และกำหนดผู้รับผิดชอบในพื้นที่ดังกล่าวเพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พร้อมทั้งกำหนดให้มีกลไกโครงสร้าง และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมกับสถานะของปัญหาและให้หน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุนตามที่ร้องขอ

(11) กำกับและติดตามการใช้งบประมาณของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(12) วางโครงการและดำเนินการ ตลอดจนสั่งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

(13) สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(14) ประสานงานและกำกับเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

(15) พิจารณานุมัติหรือมอบหมายให้คณะอนุกรรมการพิจารณานุมัติการแต่งตั้งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เพื่อปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายนี้

(16) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ส.

- กำหนดให้มติของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ผูกพันหน่วยงานซึ่งมีผู้แทนร่วมเป็นกรรมการโดยตำแหน่งอยู่ด้วย (ร่างมาตรา 6)

มาตรา 6 ในการพิจารณาเรื่องใด ๆ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ส. เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ส. มีมติเป็นประการใดแล้ว ให้มติของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ผูกพันหน่วยงานซึ่งมีผู้แทนร่วมเป็นกรรมการ

โดยตำแหน่งอยู่ด้วย แม้ว่าในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนั้นผู้แทนของหน่วยงานที่เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง จะมิได้เข้าร่วมพิจารณาวินิจฉัยก็ตาม ถ้ามีความเห็นแตกต่างกันให้บันทึกความเห็นของกรรมการทุกฝ่ายไว้ให้ปรากฏในเรื่องนั้นด้วย

ให้นำความในวรรคหนึ่งไปใช้บังคับแก่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด คณะกรรมการ ตรวจสอบทรัพย์สิน และคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดด้วยโดยอนุโลม

- กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่างมาตรา 7)

มาตรา 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง หากยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

- กำหนดกรณีการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นนอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (ร่างมาตรา 8)

มาตรา 8 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะเหตุบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ
- (4) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (7) ถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพอื่น

- กำหนดหลักเกณฑ์การแต่งตั้งผู้อื่นให้ดำรงตำแหน่งแทนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในกรณีที่พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ (ร่างมาตรา 9)

มาตรา 9 ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้แต่งตั้งผู้อื่นดำรงตำแหน่งแทน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้ และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

ในระหว่างที่ยังไม่ได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

- กำหนดหลักเกณฑ์การประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ส. (ร่างมาตรา 10)

มาตรา 10 การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

- กำหนดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ (ร่างมาตรา 11)

มาตรา 11 คณะกรรมการ ป.ป.ส. มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. มอบหมายก็ได้

การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำความในมาตรา 10 มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

หมวด 3 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

- กำหนดหน้าที่และอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ร่างมาตรา 12)

มาตรา 12 ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน ป.ป.ส.” มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินงานในฐานะหน่วยงานปฏิบัติของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนด

(2) พิจารณาให้คำแนะนำและประสานงานกับราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ เพื่อจัดทำแผนงานและโครงการด้านการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศ

(3) ประสานนโยบาย แผน งบประมาณ และการปฏิบัติงานด้านการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

(4) ประสาน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ส.

(5) เป็นหน่วยงานกลางของประเทศในการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์สภาพปัญหาและมาตรการด้านการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด และสนับสนุนข้อมูลข่าวสารวิชาการ

ตลอดจนพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้และความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับยาเสพติด

(6) ประสานความร่วมมือกับคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการตามประมวลกฎหมายนี้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ส. และสำนักงาน ป.ป.ส.

(7) ประสานความร่วมมือกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศในด้านการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(8) ออกระเบียบเพื่อให้มีการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายนี้

(9) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของสำนักงาน ป.ป.ส. หรือตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. มอบหมาย

- กำหนดให้เลขาธิการ ป.ป.ส. มีหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงาน ป.ป.ส. และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงาน ป.ป.ส. โดยมีรองเลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นผู้ช่วยปฏิบัติราชการ (ร่างมาตรา 13)

มาตรา 13 ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. มีหน้าที่ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงาน ป.ป.ส. และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงาน ป.ป.ส. โดยมีรองเลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นผู้ช่วยปฏิบัติราชการ

- กำหนดให้เลขาธิการ ป.ป.ส. โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. มีอำนาจเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการให้ความดีความชอบหรือโยกย้ายหรือลงโทษทางวินัยต่อข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือซึ่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตลอดจนขอให้หน่วยงานของรัฐเจ้าสังกัดเร่งรัดการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้ความคุ้มครองแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติงานด้านยาเสพติด (ร่างมาตรา 14)

มาตรา 14 เพื่อประโยชน์ในการประสานงานให้เกิดการบูรณาการการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เลขาธิการ ป.ป.ส. โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. จะเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการให้ความดีความชอบหรือโยกย้ายหรือลงโทษทางวินัยต่อข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐซึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือซึ่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตลอดจนขอให้หน่วยงานของรัฐเจ้าสังกัดเร่งรัดการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้ความคุ้มครองแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติงานด้านยาเสพติด

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้โยกย้าย ให้ความดีความชอบ หรือลงโทษทางวินัย ให้แจ้งต้นสังกัดเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว

ลักษณะ 3 การควบคุมยาเสพติด

หมวด 1 บทบัญญัติทั่วไป

- กำหนดบทนิยาม (ร่างมาตรา 15)

มาตรา 15 ในลักษณะนี้

“ตำรับยาเสพติดให้โทษ” หมายความว่า สูตรซึ่งระบุส่วนประกอบและปริมาณของสิ่งปรุงงที่มียาเสพติดให้โทษรวมอยู่ด้วย

“ตำรับวัตถุดิบออกฤทธิ์” หมายความว่า สูตรซึ่งระบุส่วนประกอบและปริมาณของสิ่งปรุงงที่มีวัตถุดิบออกฤทธิ์รวมอยู่ด้วย

“วัตถุดิบตำรับ” หมายความว่า สิ่งปรุงงไม่ว่าจะมีรูปลักษณะใดที่มีวัตถุดิบออกฤทธิ์รวมอยู่ด้วย ทั้งนี้ รวมทั้งวัตถุดิบที่มีลักษณะเป็นวัตถุดิบสำเร็จรูปทางเภสัชกรรมซึ่งพร้อมที่จะนำไปใช้แก่คนหรือสัตว์ได้

“วัตถุดิบตำรับยกเว้น” หมายความว่า วัตถุดิบตำรับที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดให้ได้รับการยกเว้นจากมาตรการควบคุมบางประการสำหรับวัตถุดิบที่มีอยู่ในวัตถุดิบตำรับนั้น

“ฉลาก” หมายความว่า รูป รอยประดิษฐ์ เครื่องหมาย หรือข้อความใด ๆ ซึ่งแสดงไว้ที่ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุยาเสพติด

“ผู้รับอนุญาต” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตตามบทบัญญัติในลักษณะนี้

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า เลขาธิการ อัย. หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเลขาธิการ อัย.

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ

- กำหนดบทบัญญัติที่ไม่ใช้บังคับแก่สำนักงาน อัย. (ร่างมาตรา 16)

มาตรา 16 บทบัญญัติในหมวด 4 การอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุดิบออกฤทธิ์ และหมวด 5 การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 และการขึ้นทะเบียนตำรับวัตถุดิบออกฤทธิ์ที่ไม่ใช้บังคับแก่สำนักงาน อัย.

- กำหนดให้สำนักงาน อัย. รายงานการรับ การจ่าย และการเก็บรักษาซึ่งยาเสพติดให้โทษและวัตถุดิบออกฤทธิ์ (ร่างมาตรา 17)

มาตรา 17 ในกรณีที่สำนักงาน อัย. ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุดิบออกฤทธิ์และได้รับยกเว้นตามมาตรา 16 โดยไม่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามประมวลกฎหมายนี้ ให้สำนักงาน อัย. รายงานการรับ การจ่าย และการเก็บรักษาซึ่งยาเสพติดให้โทษและวัตถุดิบออกฤทธิ์ดังกล่าว และวิธีการปฏิบัติอย่างอื่นที่เกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดทราบทุกหกเดือนของปีปฏิทิน แล้วให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดเสนอรายงานพร้อมกับให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเพื่อสั่งการต่อไป

- กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ได้ให้บริการ รวมทั้งกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราตามบัญชีท้ายประมวลกฎหมายนี้หรือยกเว้นค่าธรรมเนียม (ร่างมาตรา 18)

มาตรา 18 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนด ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ได้ให้บริการ รวมทั้งกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราตามบัญชี ท้ายประมวลกฎหมายนี้หรือยกเว้นค่าธรรมเนียม

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

- กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขหรือเลขาธิการ ออย. มีอำนาจ มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในความรับผิดชอบของตน หรือผู้เชี่ยวชาญ องค์กรผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งได้รับการขึ้นบัญชีโดยสำนักงาน ออย. ปฏิบัติงานต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาอนุญาตยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ได้ตามความเหมาะสม (ร่างมาตรา 19)

มาตรา 19 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขหรือเลขาธิการ ออย. มีอำนาจมอบหมายให้ เจ้าหน้าที่ในความรับผิดชอบของตน หรือผู้เชี่ยวชาญ องค์กรผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งได้รับการขึ้นบัญชีโดยสำนักงาน ออย. ปฏิบัติงานต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการ พิจารณาอนุญาตยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ได้ตามความเหมาะสม

การขึ้นบัญชีผู้เชี่ยวชาญ องค์กรผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยสำนักงาน ออย. ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

- กำหนดให้ค่าธรรมเนียมตาม (17) (18) (19) (20) และ (21) ในอัตราค่าธรรมเนียม ท้ายประมวลกฎหมายนี้ ให้ตกเป็นของสำนักงาน ออย. เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับ ยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ หรือเป็นค่าตอบแทนแก่ผู้ปฏิบัติงานตามมาตรา 19 (ร่างมาตรา 20)

มาตรา 20 ค่าธรรมเนียมตาม (17) (18) (19) (20) และ (21) ในอัตราค่าธรรมเนียม ท้ายประมวลกฎหมายนี้ ให้ตกเป็นของสำนักงาน ออย. เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ และวัตถุออกฤทธิ์ หรือเป็นค่าตอบแทนแก่ผู้ปฏิบัติงานตามมาตรา 19 ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

- กำหนดให้การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงินตามมาตรา 20 ให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบ ของกระทรวงการคลัง (ร่างมาตรา 21)

มาตรา 21 การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงินตามมาตรา 20 ให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบ ของกระทรวงการคลัง

- กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการ ควบคุมยาเสพติด มีอำนาจประกาศกำหนดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ (ร่างมาตรา 22)

มาตรา 22 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการ ควบคุมยาเสพติด มีอำนาจประกาศกำหนดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดมาตรฐานว่าด้วยปริมาณ ส่วนประกอบ คุณภาพ ความบริสุทธิ์ หรือลักษณะอื่นของยาเสพติดให้โทษ ตลอดจนการบรรจุและการเก็บรักษายาเสพติดให้โทษ

(2) กำหนดจำนวนและจำนวนเพิ่มเติมซึ่งยาเสพติดให้โทษที่จะต้องใช้ในทางการแพทย์และทางวิทยาศาสตร์ที่ราชอาณาจักรประจำปี

(3) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดปริมาณยาเสพติดให้โทษที่ผู้อนุญาตจะอนุญาตให้ผลิต นำเข้า จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองได้

(4) ระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษที่ต้องมีคำเตือนหรือข้อควรระวัง และข้อความของคำเตือนหรือข้อควรระวังเป็นตัวอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายให้ผู้บริโภคระวังตามความจำเป็นเพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้

(5) กำหนดสถานที่แห่งใดในราชอาณาจักรให้เป็นด่านตรวจสอบยาเสพติดให้โทษที่นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน

(6) กำหนดการอื่นเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติตามลักษณะนี้

- กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มีอำนาจประกาศกำหนดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ (ร่างมาตรา 23)

มาตรา 23 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มีอำนาจประกาศกำหนดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ ดังต่อไปนี้

(1) ระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ว่าวัตถุออกฤทธิ์ใดอยู่ในประเภท 1 ประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4

(2) กำหนดมาตรฐานว่าด้วยปริมาณ ส่วนประกอบ คุณภาพ ความบริสุทธิ์ หรือลักษณะอื่นของวัตถุออกฤทธิ์ ตลอดจนการบรรจุและการเก็บรักษาวัตถุออกฤทธิ์ตาม (1)

(3) เพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทวัตถุออกฤทธิ์ตาม (1)

(4) ระบุชื่อและประเภทวัตถุออกฤทธิ์ที่ห้ามผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่าน

(5) ระบุชื่อวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ซึ่งอนุญาตให้ผลิตเพื่อส่งออกหรือส่งออกได้

(6) ระบุวัตถุตำรับให้เป็นวัตถุตำรับยกเว้นและเพิกถอนวัตถุตำรับยกเว้น

(7) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการกำหนดปริมาณวัตถุออกฤทธิ์ที่ผู้อนุญาตจะอนุญาตให้ผลิต นำเข้า จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง

(8) ระบุชื่อและประเภทวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องมีคำเตือนหรือข้อควรระวัง และข้อความของคำเตือนหรือข้อควรระวังเป็นตัวอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายให้ผู้บริโภคระวังตามความจำเป็นเพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้

(9) กำหนดปริมาณวัตถุออกฤทธิ์ที่ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง ผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม หรือผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์หรือสาธารณสุขอื่น มีไว้ในครอบครองได้ตามมาตรา 32

(10) ระบุชื่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา 33 (4)

(11) ระบุชื่อและประเภทวัตถุออกฤทธิ์ที่ประเทศหนึ่งประเทศใดห้ามนำเข้าตามมาตรา 44

(12) กำหนดสถานที่แห่งใดในราชอาณาจักรให้เป็นด่านตรวจสอบวัตถุออกฤทธิ์ที่นำเข้าส่งออก หรือนำผ่าน

(13) กำหนดการอื่นเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติตามลักษณะนี้

- กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม โดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มีอำนาจประกาศกำหนดเกี่ยวกับสารระเหย (ร่างมาตรา 24)

มาตรา 24 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม โดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มีอำนาจประกาศกำหนดเกี่ยวกับสารระเหย ดังต่อไปนี้

(1) ระบุชื่อ ประเภท ชนิด หรือขนาดบรรจุของสารเคมี หรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นสารระเหย เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เห็นว่าอาจนำไปใช้หรือ ได้นำไปใช้เพื่อบำบัดความต้องการของร่างกายหรือจิตใจ

(2) เพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อ ประเภท ชนิด หรือขนาดบรรจุของสารเคมี หรือ ผลิตภัณฑ์ที่เป็นสารระเหยตาม (1)

(3) กำหนดการอื่นเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติตามลักษณะนี้

หมวด 2 คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

- กำหนดให้มีคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด (ร่างมาตรา 25)

มาตรา 25 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ อธิบดีกรมสุขภาพจิต อธิบดีกรมอนามัย เลขาธิการ ป.ป.ส. นายกแพทย์สภา นายกสภาการแพทย์แผนไทย และนายกสภาเภสัชกรรม เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขแต่งตั้งจำนวนสิบคนจากผู้ซึ่งมีความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านวิสัญญีแพทย์ จิตแพทย์ อายุรแพทย์ เภสัชศาสตร์ หรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด ในจำนวนนี้ ให้แต่งตั้งจากภาคเอกชน ไม่น้อยกว่าสามคน

ให้เลขาธิการ ออย. เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการ ออย. แต่งตั้งข้าราชการ ในสำนักงาน ออย. จำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

- กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด (ร่างมาตรา 26)

มาตรา 26 ให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดมาตรการการควบคุมยาเสพติด

(2) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม แล้วแต่กรณี ในการระบุชื่อหรือประเภทยาเสพติด รวมทั้งการเพิกถอนหรือการเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทยาเสพติด

(3) ให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม หรือผู้อนุญาต แล้วแต่กรณี ในการปฏิบัติการตามลักษณะนี้

(4) ให้ความเห็นชอบต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้อนุญาตตามมาตรา 32 และมาตรา 35

(5) ให้ความเห็นต่อกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมาย ในการทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา 41 มาตรา 45 และ มาตรา 60

(6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด หรือตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมอบหมาย

- กำหนดให้นำความในมาตรา 7 มาตรา 8 มาตรา 9 และมาตรา 10 มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดด้วยโดยอนุโลม (ร่างมาตรา 27)

มาตรา 27 ให้นำความในมาตรา 7 มาตรา 8 มาตรา 9 และมาตรา 10 มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดด้วยโดยอนุโลม

- กำหนดให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ (ร่างมาตรา 28)

มาตรา 28 คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมอบหมายก็ได้

การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำความในมาตรา 10 มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม หมวด 3 ประเภทของยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

- กำหนดประเภทของยาเสพติดให้โทษ (ร่างมาตรา 29)

มาตรา 29 ยาเสพติดให้โทษแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

(1) ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน (Heroin)

(2) ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน (Morphine) โคคาอีน (Cocaine) โคเดอีน (Codeine) หรือฝิ่นยา (Medicinal Opium)

(3) ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษ ในประเภท 2 ผสมอยู่ด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดประกาศกำหนด

(4) ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 หรือประเภท 2 เช่น อาเซติก แอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride)

(5) ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 เช่น พืชฝิ่น การระบุชื่อยาเสพติดให้โทษว่ายาเสพติดให้โทษชื่อใดอยู่ในประเภทใดตามวรรคหนึ่ง (1) (2) (4) และ (5) และการเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทยาเสพติดให้โทษดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ประกาศกำหนด

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ คำว่า “ฝิ่นยา (Medicinal Opium)” หมายความว่า ฝิ่นที่ได้ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่งโดยมีความมุ่งหมายเพื่อใช้ในทางยา

- กำหนดประเภทของวัตถุออกฤทธิ์ (ร่างมาตรา 30)

มาตรา 30 วัตถุออกฤทธิ์แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

(1) ประเภท 1 วัตถุออกฤทธิ์ที่ไม่ใช้ในทางการแพทย์ และอาจก่อให้เกิดการนำไปใช้หรือมีแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิดสูง

(2) ประเภท 2 วัตถุออกฤทธิ์ที่ใช้ในทางการแพทย์ และอาจก่อให้เกิดการนำไปใช้หรือมีแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิดสูง

(3) ประเภท 3 วัตถุออกฤทธิ์ที่ใช้ในทางการแพทย์ และอาจก่อให้เกิดการนำไปใช้หรือมีแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิด

(4) ประเภท 4 วัตถุออกฤทธิ์ที่ใช้ในทางการแพทย์ และอาจก่อให้เกิดการนำไปใช้หรือมีแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิดน้อยกว่าประเภท 3

ทั้งนี้ การระบุชื่อวัตถุออกฤทธิ์ว่าวัตถุออกฤทธิ์ชื่อใดอยู่ในประเภทใด และการเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงชื่อหรือประเภทวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดประกาศกำหนด

- กำหนดกรณีที่วัตถุตำรับมีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภทหนึ่งประเภทใดปรุงผสมอยู่ และกรณีที่วัตถุตำรับมีวัตถุออกฤทธิ์อันระบุอยู่ในประเภทต่างกันผสมอยู่ (ร่างมาตรา 31)

มาตรา 31 ในกรณีที่วัตถุตำรับมีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภทหนึ่งประเภทใดปรุงผสมอยู่ให้ถือว่าเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภทนั้นด้วย

ในกรณีที่วัตถุตำรับมีวัตถุออกฤทธิ์อันระบุอยู่ในประเภทต่างกันผสมอยู่ ให้ถือว่าเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภทที่มีการควบคุมเข้มงวดกว่าในประเภทที่ผสมอยู่นั้น

หมวด 4 การอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

ส่วนที่ 1 ยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ซึ่งไม่ต้องขออนุญาต

- กำหนดหลักเกณฑ์การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ไม่ต้องขออนุญาต (ร่างมาตรา 32)

มาตรา 32 การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ เพื่อประโยชน์แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง ผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม หรือผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์หรือสาธารณสุขอื่นหรือเพื่อประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐหรือสภาวิชาชีพไทย ไม่ต้องขออนุญาต ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ

และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดติประกาศกำหนด

- กำหนดกรณีมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ไม่ต้องขออนุญาต (ร่างมาตรา 33)

มาตรา 33 การมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ในกรณีดังต่อไปนี้ไม่ต้องขออนุญาต

(1) การมียาเสพติดให้โทษในประเภท 2 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 ไว้ในครอบครองไม่เกินปริมาณเท่าที่จำเป็นสำหรับใช้รักษาโรคเฉพาะตัวตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรมซึ่งเป็นผู้ให้การรักษา หรือผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่งสำหรับใช้ในการบำบัดหรือป้องกันโรคสำหรับสัตว์ที่ให้การรักษานั้น

(2) การมียาเสพติดให้โทษในประเภท 2 หรือประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 ไว้ในครอบครองในปริมาณเท่าที่จำเป็นต้องใช้ประจำในการปฐมพยาบาลหรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน ในยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในราชอาณาจักร โดยให้ได้รับการยกเว้นจากมาตรการควบคุมสำหรับการนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน ทั้งนี้ ผู้ควบคุมยานพาหนะดังกล่าวต้องจัดให้มีการป้องกันตามสมควรเพื่อมิให้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สูญหายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบ

(3) การมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สำหรับกิจการของผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ประเภทนั้น ๆ

(4) การมีไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 หรือประเภท 4 ตามหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือสภากาชาดไทย หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

(5) การมียาเสพติดให้โทษในประเภท 5 ไว้ในครอบครองไม่เกินปริมาณที่จำเป็นสำหรับใช้รักษาโรคเฉพาะตัว โดยมีใบสั่งยาหรือหนังสือรับรองของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือหมอพื้นบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ซึ่งเป็นผู้ให้การรักษา

ส่วนที่ 2 การอนุญาตโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

- กำหนดการอนุญาตโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในกรณีจำเป็นเร่งด่วนเพื่อประโยชน์ของทางราชการในการป้องกัน และปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือความร่วมมือระหว่างประเทศ และกรณีเพื่อการศึกษาวิจัย ประโยชน์ในทางการแพทย์ วิทยาศาสตร์หรืออุตสาหกรรม (ร่างมาตรา 34)

มาตรา 34 ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนเพื่อประโยชน์ของทางราชการในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือความร่วมมือระหว่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจอนุญาตให้ผู้ใดนำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 หรือประเภท 4 ได้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มีอำนาจอนุญาตให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 หรือประเภท 4 เพื่อการศึกษาวิจัย ประโยชน์ในทางการแพทย์ วิทยาศาสตร์ หรืออุตสาหกรรม

การขออนุญาต คุณสมบัติของผู้ขออนุญาต การออกใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต และการแก้ไขรายการในใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

ส่วนที่ 3 การอนุญาตโดยผู้อนุญาต

- กำหนดอำนาจของผู้อนุญาต หลักเกณฑ์การขออนุญาต คุณสมบัติของผู้ขออนุญาต การออกใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต และการแก้ไขรายการในใบอนุญาต รวมทั้งกรณีที่ผู้รับอนุญาตประกอบกิจการภายหลังที่ใบอนุญาตสิ้นอายุแล้ว (ร่างมาตรา 35)

มาตรา 35 ผู้อนุญาตมีอำนาจอนุญาต ดังต่อไปนี้

(1) ให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท 2

(2) ให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3

(3) ให้ผู้ใดนำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 หรือประเภท 4 ในปริมาณเล็กน้อยที่นำไปใช้เป็นสารมาตรฐานในการตรวจวิเคราะห์

(4) ให้ผู้ใดจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 5

(5) ให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์

ผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมีอำนาจอนุญาต ให้ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 เพื่อประโยชน์ของทางราชการ การแพทย์ การรักษาผู้ป่วย การศึกษาวิจัยหรือประโยชน์อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การขออนุญาต คุณสมบัติของผู้ขออนุญาต การออกใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต และการแก้ไขรายการในใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

ผู้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองผู้ใดประกอบกิจการภายหลังที่ใบอนุญาตสิ้นอายุแล้ว ให้ถือว่าผู้นั้นประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาต เว้นแต่จะได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ โดยแสดงเหตุที่ไม่สามารถยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตภายในกำหนดและผู้อนุญาตหรือผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด แล้วแต่กรณี เห็นสมควรให้ต่ออายุใบอนุญาตได้

- กำหนดหลักเกณฑ์การนำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ของผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา 34 หรือมาตรา 35 (ร่างมาตรา 36)

มาตรา 36 การนำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ของผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา 34 หรือมาตรา 35 นอกจากจะต้องได้รับใบอนุญาตตามมาตราดังกล่าวแล้ว

ในการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ของผู้รับอนุญาตในแต่ละครั้งต้องได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราวจากผู้อนุญาตทุกครั้งที่จะนำเข้าหรือส่งออกอีกด้วย ทั้งนี้ การขออนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

- กำหนดให้ผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา 34 และมาตรา 35 และผู้รับอนุญาตเฉพาะคราวนำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา 36 ต้องจัดเก็บรักษา ดำเนินการขออนุญาตและจัดให้มีการควบคุมดูแลการโฆษณาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ จัดให้มีการทำบัญชีและเสนอรายงานเกี่ยวกับการดำเนินกิจการตามที่ได้รับอนุญาต หรือดำเนินการอื่นเพื่อประโยชน์ในการควบคุมกำกับดูแลยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ และกำหนดหลักเกณฑ์การขออนุญาตโฆษณาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ของผู้รับอนุญาต การออกใบอนุญาต และเงื่อนไขในการโฆษณาตามใบอนุญาต (ร่างมาตรา 37)

มาตรา 37 ผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา 34 และมาตรา 35 และผู้รับอนุญาตเฉพาะคราวนำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา 36 ต้องจัดเก็บรักษา ดำเนินการขออนุญาตและจัดให้มีการควบคุมดูแลการโฆษณาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ จัดให้มีการทำบัญชีและเสนอรายงานเกี่ยวกับการดำเนินกิจการตามที่ได้รับอนุญาต หรือดำเนินการอื่นเพื่อประโยชน์ในการควบคุมกำกับดูแลยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

การขออนุญาตโฆษณาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามวรรคหนึ่งของผู้รับอนุญาต การออกใบอนุญาต และเงื่อนไขในการโฆษณาตามใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- กำหนดให้ใบอนุญาตตามมาตรา 34 และมาตรา 35 และใบอนุญาตเฉพาะคราวเพื่อการนำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา 36 ให้คุ้มกันถึงลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาตซึ่งได้กระทำไปตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้รับอนุญาต (ร่างมาตรา 38)

มาตรา 38 ใบอนุญาตตามมาตรา 34 และมาตรา 35 และใบอนุญาตเฉพาะคราวเพื่อการนำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา 36 ให้คุ้มกันถึงลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาต ซึ่งได้กระทำไปตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้รับอนุญาต

ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าการกระทำของลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาตที่ได้กระทำไปตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นการกระทำของผู้รับอนุญาตด้วย

- กำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ผู้ป่วยซึ่งเดินทางระหว่างประเทศนำยาเสพติดให้โทษซึ่งต้องใช้รักษาโรคเฉพาะตัวติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรพร้อมใบอนุญาตและหลักเกณฑ์การนำวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 ติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรไม่เกินปริมาณที่จำเป็นต้องใช้รักษาโรคเฉพาะตัว (ร่างมาตรา 39)

มาตรา 39 ผู้อนุญาตอาจอนุญาตให้ผู้ป่วยซึ่งเดินทางระหว่างประเทศนำยาเสพติดให้โทษ ซึ่งต้องใช้รักษาโรคเฉพาะตัวติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรพร้อมใบอนุญาตด้วย โดยมีใบสั่งยา หรือหนังสือรับรองของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือหมอพื้นบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพ การแพทย์แผนไทยซึ่งเป็นผู้ให้การรักษา ทั้งนี้ การขออนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

การนำวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 ติดตัวเข้ามาในหรือ ออกไปนอกราชอาณาจักรไม่เกินปริมาณที่จำเป็นต้องใช้รักษาโรคเฉพาะตัวภายในสามสิบวัน โดยมีใบสั่งยาหรือ หนังสือรับรองของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม หรือผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ชั้นหนึ่ง ไม่ต้องขออนุญาต กรณีการนำติดตัวเพื่อใช้รักษาโรคเกินกว่าสามสิบวันต้องได้รับใบอนุญาต ทั้งนี้ การขออนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

การนำยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักร ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ไม่เป็นความผิดฐานนำเข้าหรือส่งออกยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ตามประมวลกฎหมายนี้

- กำหนดให้ผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 5 หรือผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก หรือ จำหน่ายซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 ต้องจัดให้มีเภสัชกรอยู่ประจำควบคุม กิจการตลอดเวลาทำการซึ่งระบุไว้ในใบอนุญาต พร้อมทั้งต้องดูแลให้เภสัชกรได้ปฏิบัติหน้าที่ (ร่างมาตรา 40)

มาตรา 40 ให้ผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครอง ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 5 หรือผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออกหรือ จำหน่ายซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 ต้องจัดให้มีเภสัชกรอยู่ประจำควบคุม กิจการตลอดเวลาทำการซึ่งระบุไว้ในใบอนุญาต พร้อมทั้งต้องดูแลให้เภสัชกรได้ปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ ตามที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

- กำหนดหลักเกณฑ์การนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท (ร่างมาตรา 41)

มาตรา 41 ในการนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท ห้ามผู้ใดเปลี่ยนแปลงการส่งวัตถุ ออกฤทธิ์ไปยังจุดหมายอื่นที่มีได้ระบุในใบอนุญาตส่งออกที่ส่งมาพร้อมกับวัตถุออกฤทธิ์ เว้นแต่ได้รับอนุญาต เป็นหนังสือจากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศผู้ออกใบอนุญาตนั้น และเลขาธิการ ออ. ให้ความเห็นชอบด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ไม้อาจส่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังจุดหมายที่กำหนดตามวรรคหนึ่งได้ ให้ผู้รับอนุญาต ส่งวัตถุออกฤทธิ์กลับคืนไปยังประเทศที่ส่งออกภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่วัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าว เข้ามาในราชอาณาจักร หากผู้รับอนุญาตไม่ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด ให้วัตถุออกฤทธิ์นั้น

ตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข และให้กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายทำลาย หรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนด

- กำหนดให้ในระหว่างที่มีการนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 หรือประเภท 2 การแปรรูปหรือแปรสภาพวัตถุออกฤทธิ์ให้เป็นอย่างอื่น หรือเปลี่ยนหีบห่อที่บรรจุวัตถุออกฤทธิ์ ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ออย. (ร่างมาตรา 42)

มาตรา 42 ในระหว่างที่มีการนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 หรือประเภท 2 การแปรรูปหรือแปรสภาพวัตถุออกฤทธิ์ให้เป็นอย่างอื่น หรือเปลี่ยนหีบห่อที่บรรจุวัตถุออกฤทธิ์ ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ออย.

- กำหนดให้ในการนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท การส่งวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวไปยังบุคคลอื่นหรือสถานที่อื่นนอกเหนือไปจากบุคคลหรือสถานที่ที่ระบุในใบอนุญาตเฉพาะคราวเพื่อนำเข้าสามารถกระทำได้ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น โดยได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ออย. (ร่างมาตรา 43)

มาตรา 43 ในการนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท การส่งวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวไปยังบุคคลอื่นหรือสถานที่อื่นนอกเหนือไปจากบุคคลหรือสถานที่ที่ระบุในใบอนุญาตเฉพาะคราวเพื่อนำเข้าสามารถกระทำได้ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น โดยได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการ ออย.

- กำหนดหลักเกณฑ์เมื่อกระทรวงสาธารณสุขได้รับแจ้งการห้ามนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภทหนึ่งประเภทใดที่ต่างประเทศได้แจ้งผ่านเลขาธิการสหประชาชาติระบุนำเข้าไปยังประเทศไทย (ร่างมาตรา 44)

มาตรา 44 เมื่อกระทรวงสาธารณสุขได้รับแจ้งการห้ามนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภทหนึ่งประเภทใดที่ต่างประเทศได้แจ้งผ่านเลขาธิการสหประชาชาติระบุนำเข้าไปยังประเทศไทย ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดการห้ามนำเข้าประเทศนั้น

ห้ามผู้ใดส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังประเทศที่ระบุห้ามนำเข้าตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่ได้รับอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากประเทศนั้นและใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากเลขาธิการ ออย.

การขอรับใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวและการออกใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

- กำหนดหลักเกณฑ์ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตเลิกกิจการ ไม่ขอต่ออายุใบอนุญาต ไม่ได้รับอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต หรือตาย (ร่างมาตรา 45)

มาตรา 45 ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตเลิกกิจการ ไม่ขอต่ออายุใบอนุญาต ไม่ได้รับอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต หรือตาย ให้ผู้รับอนุญาต ทายาท ผู้จัดการมรดกของผู้ตาย หรือผู้ครอบครองยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ของผู้ตาย แล้วแต่กรณี ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ผู้อนุญาตหรือผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดประกาศในราชกิจจานุเบกษา แล้วแต่กรณี มิฉะนั้น ให้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่เหลืออยู่ตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข และให้กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนด

- กำหนดให้ผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ ซึ่งได้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายนี้แล้ว ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยยา (ร่างมาตรา 46)

มาตรา 46 ผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ ซึ่งได้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายนี้แล้ว ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยยา

ส่วนที่ 4 การพักใช้ใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาต

- กำหนดหลักเกณฑ์กรณีผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหมวดนี้ หรือ กฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามหมวดนี้ (ร่างมาตรา 47)

มาตรา 47 ผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหมวดนี้ หรือกฎกระทรวงหรือ ประกาศที่ออกตามหมวดนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด ผู้อนุญาต หรือผู้อนุญาตโดยความเห็นชอบ ของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด แล้วแต่กรณี ว่ากล่าวตักเตือน สั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต ตามสมควรแก่กรณี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนด ในกฎกระทรวง

- กำหนดหลักเกณฑ์การขอรับใบอนุญาตของผู้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตและผู้ถูกเพิกถอน ใบอนุญาต รวมทั้งกรณีที่นิติบุคคลถูกเพิกถอนใบอนุญาต (ร่างมาตรา 48)

มาตรา 48 ผู้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตใด ๆ ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ ใบอนุญาตอีกไม่ได้

ผู้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตใด ๆ ตามหมวดนี้อีกไม่ได้ จนกว่าจะพ้นสามปี นับแต่วันที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต

ในกรณีที่นิติบุคคลถูกเพิกถอนใบอนุญาต ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับกับกรรมการ ผู้จัดการ และผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้นด้วยโดยอนุโลม

หมวด 5 การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 และการขึ้นทะเบียน ตำรับวัตถุออกฤทธิ์

- กำหนดหลักเกณฑ์การขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ ของผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 ตามมาตรา 35 (2) หรือวัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท 3 หรือประเภท 4 ตามมาตรา 35 (5) จะผลิตหรือนำเข้าซึ่งตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับ วัตถุออกฤทธิ์ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวปรุงผสมอยู่ (ร่างมาตรา 49)

มาตรา 49 ผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 ตามมาตรา 35 (2) หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 หรือประเภท 4 ตามมาตรา 35 (5) จะผลิตหรือนำเข้าซึ่งตำรับยาเสพติดให้โทษ หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวปรุงผสมอยู่ ต้องขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษ หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์นั้นต่อผู้อนุญาตก่อน และเมื่อได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษ หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์แล้วจึงจะผลิตหรือนำเข้าซึ่งตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์นั้นได้

การขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การออกใบสำคัญ การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การต่ออายุใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การออกใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การแจ้งรายการในการยื่นคำขอ และการขอแก้ไขรายการที่ได้รับอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่ผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าซึ่งตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 หรือประเภท 4 ที่ได้รับอนุญาตให้ผลิตหรือนำเข้าตัวอย่างของตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ ที่จะขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การขออนุญาตและการอนุญาตให้ผลิตหรือนำเข้าตัวอย่างของตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

- กำหนดกรณีที่ผู้อนุญาตโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดอาจไม่รับขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ (ร่างมาตรา 50)

มาตรา 50 ผู้อนุญาตโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดอาจไม่รับขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) การขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ไม่เป็นไปตามมาตรา 49

(2) ตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขอขึ้นทะเบียนไม่เป็นที่เชื่อถือในสรรพคุณหรืออาจไม่ปลอดภัยแก่ผู้ใช้

(3) ตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขอขึ้นทะเบียนใช้ชื่อในทำนองโอ้อวดไม่สุภาพ หรืออาจทำให้เข้าใจผิดจากความจริง

(4) ตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนตามมาตรา 51

(5) ตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอมตามมาตรา 52

- กำหนดหลักเกณฑ์กรณีที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดเห็นว่าทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 หรือทะเบียนตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 หรือประเภท 4 ใดที่ได้ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนไว้แล้ว ต่อมาปรากฏว่าไม่มีสรรพคุณตามที่ขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไว้ หรืออาจไม่ปลอดภัยแก่ผู้ใช้ หรือมีเหตุผลอันไม่สมควรที่จะอนุญาตให้ต่อไป (ร่างมาตรา 51)

มาตรา 51 เมื่อคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดเห็นว่าทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 หรือทะเบียนตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 หรือประเภท 4 ใดที่ได้ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนไว้แล้ว ต่อมาปรากฏว่าไม่มีสรรพคุณตามที่ขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับ

วัตถุออกฤทธิ์ไว้ หรืออาจไม่ปลอดภัยแก่ผู้ใช้ หรือมีเหตุผลอื่นไม่สมควรที่จะอนุญาตให้ต่อไป ให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 หรือทะเบียนตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 หรือประเภท 4 นั้นได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด 6 ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม ผิดมาตรฐาน หรือเสื่อมคุณภาพ

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 ปลอม และกำหนดกรณีให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม (ร่างมาตรา 52)

มาตรา 52 ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 ปลอม

ยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ หรือสิ่งดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม

(1) สิ่งที่ทำเทียมยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เพื่อแสดงว่าเป็นยาเสพติดให้โทษแท้หรือวัตถุออกฤทธิ์แท้

(2) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่แสดงชื่อว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์อื่นหรือแสดงวัน เดือน ปี ที่ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สิ้นอายุแล้วแต่ยังไม่สิ้นอายุ

(3) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่แสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือที่ตั้งของสถานที่ผลิตซึ่งมิใช่ความจริง

(4) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ผลิตขึ้นไม่ถูกต้องตามมาตรฐาน ถึงขนาดสารออกฤทธิ์ขาดหรือเกินกว่าร้อยละสิบของปริมาณที่กำหนดไว้จากเกณฑ์ต่ำสุดหรือสูงสุดตามที่กำหนดไว้ในประกาศของรัฐมนตรีกว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา 22 (1) หรือมาตรา 23 (2) หรือตามที่กำหนดไว้ในตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับหรือที่ผู้อนุญาตได้อนุญาตให้ผลิต นำเข้า หรือส่งออกไว้

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 ผิดมาตรฐาน และกำหนดกรณีให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ผิดมาตรฐาน (ร่างมาตรา 53)

มาตรา 53 ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 ผิดมาตรฐาน

ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ผิดมาตรฐาน

(1) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ผลิตขึ้นไม่ถูกต้องตามมาตรฐานโดยสารออกฤทธิ์ขาดหรือเกินจากเกณฑ์ต่ำสุดหรือสูงสุด ตามที่กำหนดไว้ในประกาศของรัฐมนตรีกว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ตามมาตรา 22 (1) หรือมาตรา 23 (2) หรือตามตำรับของตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขึ้นทะเบียนไว้ตามมาตรา 49 แต่ไม่ถึงขนาดดังกล่าวในมาตรา 52 (4)

(2) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ผลิตขึ้นโดยมีความบริสุทธิ์หรือลักษณะอื่นซึ่งมีความสำคัญต่อคุณภาพของยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ผิดไปจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา 22 (1) หรือมาตรา 23 (2) หรือตามตำรับของตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่ขึ้นทะเบียนไว้

- กำหนดห้ามผู้ใดนำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 เสื่อมคุณภาพ และกำหนดกรณีให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เสื่อมคุณภาพ (ร่างมาตรา 54)

มาตรา 54 ห้ามผู้ใดนำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 เสื่อมคุณภาพ

ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เสื่อมคุณภาพ

(1) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่สิ้นอายุตามที่แสดงไว้ในฉลากซึ่งขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไว้

(2) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่แปรสภาพจนมีลักษณะเช่นเดียวกับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอมตามมาตรา 52 (4) หรือยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ผิดมาตรฐานตามมาตรา 53

หมวด 7 มาตรการควบคุมพิเศษ

- กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. มีอำนาจกำหนดเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด เพื่อกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กำหนดก็ได้ หากเห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย การลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด และการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (ร่างมาตรา 55)

มาตรา 55 ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย การลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด และการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด จะกำหนดเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใด เพื่อกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ก็ได้

(1) ทดลองเพาะปลูกพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์

(2) ผลิตและทดสอบเกี่ยวกับยาเสพติด

(3) เสพหรือครอบครองยาเสพติดตามประเภทและปริมาณที่กำหนด

การกำหนดพื้นที่และการกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการควบคุมและตรวจสอบการกระทำดังกล่าวด้วย

ให้การกระทำการในเขตพื้นที่ที่กำหนดในวรรคหนึ่งซึ่งอยู่ภายใต้มาตรการควบคุมและตรวจสอบไม่เป็นความผิด

- กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. มีอำนาจออกประกาศกำหนดมาตรการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ และประกาศกำหนดให้สถานที่ซึ่งใช้ในการประกอบธุรกิจใด ๆ เป็นสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการดังกล่าว (ร่างมาตรา 56)

มาตรา 56 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. มีอำนาจออกประกาศกำหนดมาตรการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ และประกาศกำหนดให้สถานที่ซึ่งใช้ในการประกอบธุรกิจใด ๆ เป็นสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการดังกล่าว ทั้งนี้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- กำหนดหน้าที่และอำนาจของเลขาธิการ ป.ป.ส. และกำหนดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ส. (ร่างมาตรา 57)

มาตรา 57 ในกรณีที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. พบว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการตามมาตรา 56 หรือพบว่าการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการตามมาตรา 56 หากเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการดังกล่าวไม่สามารถชี้แจงหรือพิสูจน์ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. เชื่อได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่กรณีแล้ว ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. มีอำนาจสั่งให้ดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นอีก หรือให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. มีอำนาจสั่งปิดสถานประกอบการแห่งนั้นชั่วคราว หรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการสำหรับการประกอบธุรกิจนั้นแล้วแต่กรณี เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. มีอำนาจดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ การสั่งปิดชั่วคราวหรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการต้องไม่เกินครั้งละสามสิบวันนับแต่วันที่เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการนั้นทราบคำสั่ง

ในกรณีที่สถานประกอบการซึ่งถูกสั่งปิดชั่วคราวหรือถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการตามวรรคหนึ่งเป็นสถานประกอบการซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมการประกอบการตามกฎหมายอื่น ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. แจ้งให้หน่วยงานซึ่งควบคุมการประกอบการนั้นทราบ และให้หน่วยงานดังกล่าวถือปฏิบัติตามนั้น

การสั่งปิดชั่วคราวหรือการสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ และการแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการทราบตามวรรคหนึ่ง และการแจ้งให้หน่วยงานทราบตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขอาจประกาศกำหนดยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 ที่ให้เสพเพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือหมอพื้นบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทยที่ได้รับใบอนุญาต หรือเสพเพื่อการศึกษาวิจัย (ร่างมาตรา 58)

มาตรา 58 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขอาจประกาศกำหนดยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 ที่ให้เสพเพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือหมอพื้นบ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทยที่ได้รับใบอนุญาต หรือเสพเพื่อการศึกษาวิจัย

ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยและหมอพื้นบ้านตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

- กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขอาจประกาศกำหนดให้วัตถุตำรับใด ซึ่งมีลักษณะตามที่กำหนดเป็นวัตถุตำรับยกเว้นได้ (ร่างมาตรา 59)

มาตรา 59 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขอาจประกาศกำหนดให้วัตถุตำรับใด ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นวัตถุตำรับยกเว้นได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

(1) มีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่าง ประสมอยู่

(2) มีลักษณะที่ไม่อาจก่อให้เกิดการใช้ที่ผิดทาง

(3) ไม่สามารถจะแยกสกัดเอาวัตถุออกฤทธิ์ที่มีอยู่ในวัตถุตำรับนั้นกลับมาใช้ในปริมาณที่จะทำให้ก่อให้เกิดการใช้ที่ผิดทาง และ

(4) ไม่ก่อให้เกิดอันตรายทางด้านสุขภาพและสังคมได้

วัตถุตำรับยกเว้นที่ประกาศตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขอาจประกาศเพิกถอนได้เมื่อปรากฏว่าวัตถุตำรับนั้นไม่ตรงลักษณะที่กำหนดไว้

- กำหนดหลักเกณฑ์ในการนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 ประเภท 4 และประเภท 5 (ร่างมาตรา 60)

มาตรา 60 ในการนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 ประเภท 4 และประเภท 5 ต้องมีใบอนุญาตของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศที่ส่งออกนั้นมาพร้อมกับยาเสพติดให้โทษ แสดงใบอนุญาตดังกล่าวต่อพนักงานศุลกากร ยินยอมให้พนักงานศุลกากรเก็บรักษาหรือควบคุมยาเสพติดให้โทษ และนำยาเสพติดให้โทษที่นำผ่านมาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ด่านตรวจสอบยาเสพติดให้โทษที่กำหนดไว้ในประกาศของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา 22 (5) เพื่อทำการตรวจสอบตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

ให้พนักงานศุลกากรเก็บรักษาหรือควบคุมยาเสพติดให้โทษตามวรรคหนึ่งไว้ในที่สมควร จนกว่าผู้ที่นำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษจะนำยาเสพติดให้โทษดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักร

ในกรณีที่ผู้นำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษตามวรรคหนึ่งไม่นำยาเสพติดให้โทษดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักรภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันนำเข้า ให้พนักงานศุลกากรรายงานให้เลขาธิการ ออ. ทราบ เลขาธิการ ออ. มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้นำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษนำยาเสพติดให้โทษดังกล่าว

ออกไปนอกราชอาณาจักรภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ออกคำสั่ง ถ้าผู้ได้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตามให้ยาเสพติดให้โทษดังกล่าวตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข และให้กระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมอบหมายทำลายหรือนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนด

- กำหนดหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดตามภาคนี้ (ร่างมาตรา 61)

มาตรา 61 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดตามภาคนี้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในสถานที่ทำการของผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออก สถานที่ผลิต สถานที่จำหน่าย สถานที่เก็บยาเสพติด หรือสถานที่ที่ต้องได้รับอนุญาตตามภาคนี้ ในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามภาคนี้

(2) ยึดหรืออายัดยาเสพติดที่มีไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามภาคนี้

(3) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดมาเพื่อประกอบการพิจารณา

พนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ตำแหน่งใด ระดับใด หรือชั้นยศใด จะมีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดไว้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือจะต้องได้รับอนุมัติจากบุคคลใดก่อนดำเนินการให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

- กำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 61 (1) (ร่างมาตรา 62)

มาตรา 62 ในการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 61 (1) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจนำยาเสพติดจากสถานที่นั้นในปริมาณพอสมควรไปเพื่อเป็นตัวอย่างในการตรวจสอบหรือวิเคราะห์ และหากปรากฏว่ายาเสพติดใดเป็นยาเสพติดที่ไม่ปลอดภัยหรืออาจเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ ให้ประกาศผลการตรวจสอบหรือวิเคราะห์คุณภาพของยาเสพติดที่นำไปตรวจสอบหรือวิเคราะห์นั้นให้ประชาชนทราบตามวิธีการที่เห็นสมควร โดยได้รับความเห็นชอบจากเลขาธิการ ออ.

เพื่อประโยชน์แก่การคุ้มครองความปลอดภัยของผู้ใช้ยาเสพติด ในกรณีที่ปรากฏต่อพนักงานเจ้าหน้าที่อันเชื่อได้ว่ายาเสพติดใดเป็นยาเสพติดที่ไม่ปลอดภัยหรืออาจเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยึดหรืออายัดยาเสพติดดังกล่าวไว้ หรือสั่งให้ผู้รับอนุญาตงดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติด เรียกเก็บยาเสพติดดังกล่าวกลับคืนมาภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด และอาจสั่งทำลายยาเสพติดดังกล่าวเสียได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ลักษณะ 4 การตรวจสอบทรัพย์สิน

หมวด 1 คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

- กำหนดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน (ร่างมาตรา 63)

มาตรา 63 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน” ประกอบด้วย อัยการสูงสุดหรือรองอัยการสูงสุดซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมายเป็นประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมบังคับคดี อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมสรรพากร และผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ส. แต่งตั้งจำนวนสองคนจากบุคคลซึ่งมีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบทรัพย์สิน

ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. เป็นกรรมการและเลขานุการ และคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน จะแต่งตั้งข้าราชการคนใดคนหนึ่งในสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

- กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน (ร่างมาตรา 64)

มาตรา 64 ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเกี่ยวกับการออกกฎหมายกระทรวง ตามมาตรา 71 มาตรา 72 มาตรา 73 และมาตรา 81

(2) ตรวจสอบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด และมีคำสั่งตามมาตรา 68

(3) วินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา 72

(4) มีมติให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ตามมาตรา 72

(5) วางระเบียบเกี่ยวกับการสั่งตรวจสอบทรัพย์สินตามมาตรา 68 ระเบียบเกี่ยวกับการยุติการตรวจสอบทรัพย์สินและการคืนทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราวตามมาตรา 71 และระเบียบเกี่ยวกับการเก็บรักษาทรัพย์สิน การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาด การนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ และการประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามมาตรา 74

(6) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติตามที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมอบหมาย

(7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินอาจมอบหมายให้คณะอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินตามมาตรา 66 หรือเลขาธิการ ป.ป.ส. ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินตาม (2) ดำเนินการยึดหรืออายัดตาม (4) หรือมอบหมายให้คณะอนุกรรมการตาม (6) ดำเนินการวินิจฉัยทรัพย์สินตาม (3) แล้วรายงานให้ทราบก็ได้

- กำหนดหลักเกณฑ์การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน (ร่างมาตรา 65)

มาตรา 65 การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่การวินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา 64 (2) (3) และ (4) ให้ถือเสียงสองในสามของกรรมการที่มาประชุม กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

- กำหนดอำนาจของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินในการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน (ร่างมาตรา 66)

มาตรา 66 ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินคณะหนึ่งหรือหลายคณะประกอบด้วย อธิบดีอัยการซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมายเป็นประธานอนุกรรมการ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนกรมที่ดิน ผู้แทนกรมบังคับคดี ผู้แทนกรมศุลกากร ผู้แทนกรมสรรพากร ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคนซึ่งประธานอนุกรรมการแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินจากภาครัฐหรือภาคเอกชนเป็นอนุกรรมการ

ให้ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติดหรือผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค สำนักงาน ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และประธานอนุกรรมการจะแต่งตั้งข้าราชการคนใดคนหนึ่งในสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

ให้นำความในมาตรา 65 มาใช้บังคับแก่การประชุมคณะอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินด้วยโดยอนุโลม

- กำหนดให้นำความในมาตรา 7 มาตรา 8 และมาตรา 9 มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินด้วยโดยอนุโลม (ร่างมาตรา 67)

มาตรา 67 ให้นำความในมาตรา 7 มาตรา 8 และมาตรา 9 มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินด้วยโดยอนุโลม

หมวด 2 มาตรการตรวจสอบทรัพย์สิน

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สินของผู้ต้องหา รายใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด (ร่างมาตรา 68)

มาตรา 68 ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สินของผู้ต้องหา รายใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้นั้น

ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เลขาธิการ ป.ป.ส. อาจสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหาไปก่อน แล้วรายงานให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินทราบก็ได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสั่งตรวจสอบทรัพย์สิน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเมื่อเลขาธิการ ป.ป.ส. ได้รับรายงานเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด (ร่างมาตรา 69)

มาตรา 69 เพื่อประโยชน์ในการสั่งตรวจสอบทรัพย์สินตามมาตรา 68 เมื่อเลขาธิการ ป.ป.ส. ได้รับรายงานเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. ทำความเห็นเสนอต่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

หากเห็นว่าเป็นทรัพย์สินที่มีอยู่หรือได้มาไม่เกินกว่าฐานะหรือความสามารถในการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต หรือเป็นทรัพย์สินที่บุคคลทั่วไปสามารถมีได้ตามฐานะานุรูป หรือตามความจำเป็นในการดำรงชีพ ให้เลขาธิการ ป.ป.ส. รายงานให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินทราบด้วย

- กำหนดให้ในการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหา หากมีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดของผู้อื่นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหา โดยได้รับทรัพย์สินนั้นมาโดยเสนาหาหรือรู้ที่อยู่ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีอำนาจสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้นั้นด้วย และในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ให้นำความในมาตรา 68 วรรคสองมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม (ร่างมาตรา 70)

มาตรา 70 ในการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหา หากมีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินใดของผู้อื่นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหา โดยได้รับทรัพย์สินนั้นมาโดยเสนาหาหรือรู้ที่อยู่ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีอำนาจสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้นั้นด้วย และในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ให้นำความในมาตรา 68 วรรคสองมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในกรณีคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี มอบหมายให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินแทนแล้วรายงานให้ทราบ (ร่างมาตรา 71)

มาตรา 71 คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี อาจมอบหมายให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินแทนแล้วรายงานให้ทราบก็ได้ ในการดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินให้แจ้งผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สินทราบเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ตรวจสอบ เพื่อพิสูจน์ว่าทรัพย์สินนั้นไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

ในกรณีที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมายดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินแล้วพบว่าดำเนินการตรวจสอบต่อไปจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการ ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.

ผู้ได้รับมอบหมายแจ้งผลการตรวจสอบพร้อมกับความเห็นต่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินเพื่อพิจารณา หากคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินเห็นด้วยกับความเห็นของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมาย คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินอาจสั่งให้ยุติการตรวจสอบทรัพย์สินนั้นก็ได้ ในกรณีที่คณะกรรมการ ตรวจสอบทรัพย์สินสั่งให้ยุติการตรวจสอบทรัพย์สิน หากคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินเห็นสมควรจะสั่งให้ คืนทรัพย์สินที่มีการยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราวในระหว่างการตรวจสอบให้แก่เจ้าของทรัพย์สินก็ได้

การตรวจสอบทรัพย์สินและการแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง

การยุติการตรวจสอบทรัพย์สินและการคืนทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราวตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในกรณีการตรวจสอบทรัพย์สินแล้วผู้ถูกตรวจสอบ หรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่าทรัพย์สินที่ถูกตรวจสอบไม่เกี่ยวเนื่อง กับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด หรือได้รับโอนทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมี ค่าตอบแทน หรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ (ร่างมาตรา 72)

มาตรา 72 ในการตรวจสอบทรัพย์สิน ถ้าผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของ ทรัพย์สินไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่าทรัพย์สินที่ถูกตรวจสอบไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรง เกี่ยวกับยาเสพติด หรือได้รับโอนทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มา ตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินสั่งยึด หรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีซึ่งต้องไม่ช้ากว่าหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัด หรือจนกว่าจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องในคดีที่ต้องหาขึ้น

เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบทรัพย์สิน หากมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าทรัพย์สินรายได้จากมึ การโอน ยักย้าย ซุกซ่อน หรือเป็นกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นอย่างอื่น ให้คณะกรรมการตรวจสอบ ทรัพย์สินมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินรายนั้นไว้ชั่วคราวจนกว่าจะมีการวินิจฉัยว่าทรัพย์สินใด เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกตรวจสอบ หรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่จะยื่นคำร้องขอผ่อนผันเพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยไม่มี ประกันหรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันก็ได้ และในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ให้นำความ ในมาตรา 68 วรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

เมื่อมีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวแล้ว ให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน จัดให้มีการพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งโดยเร็ว และในกรณีที่ผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สิน สามารถพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งได้ ก็ให้คืนทรัพย์สินให้แก่ผู้นั้น แต่ถ้าไม่สามารถพิสูจน์ได้ ให้ถือว่า การยึด หรืออายัดตามวรรคสองเป็นการยึดหรืออายัดตามวรรคหนึ่ง

การยื่นคำร้องขอผ่อนผันตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง

เพื่อประโยชน์ตามมาตรานี้ คำว่า “ทรัพย์สิน” ให้ความหมายรวมถึง

(1) ทรัพย์สินที่เปลี่ยนแปลงสภาพไป สิทธิเรียกร้อง ผลประโยชน์ และดอกผลจากทรัพย์สิน

ดังกล่าว

(2) หนี้ที่บุคคลภายนอกถึงกำหนดชำระแก่ผู้ต้องหา

(3) ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหาที่ได้ขาย จำหน่าย โอน หรือยกย้ายไปเสียในระหว่างระยะเวลาสิบปีก่อนมีคำสั่งยึดหรืออายัด และภายหลังจากนั้น เว้นแต่ผู้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์จะพิสูจน์ต่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินได้ว่าการโอนหรือการกระทำนั้น ได้กระทำไปโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเมื่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินใดแล้ว (ร่างมาตรา 73)

มาตรา 73 เมื่อคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินใดแล้ว ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมายดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินและประเมินราคาทรัพย์สินนั้นโดยเร็วแล้วรายงานให้ทราบ

การยึดหรืออายัดทรัพย์สินและการประเมินราคาทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในกรณีการเก็บรักษาทรัพย์สินที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดไว้ (ร่างมาตรา 74)

มาตรา 74 การเก็บรักษาทรัพย์สินที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินหรือเลขาธิการ ป.ป.ส. แล้วแต่กรณี ได้มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดไว้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้หรือหากเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากกว่าการนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น เลขาธิการ ป.ป.ส. อาจสั่งให้นำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดหรือไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการแล้วรายงานให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินทราบก็ได้

การนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดหรือการนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ถ้าความปรากฏในภายหลังว่าทรัพย์สินที่นำไปใช้ตามวรรคสองมิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้คืนทรัพย์สินนั้นพร้อมทั้งชดใช้ค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามจำนวนที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกำหนด โดยใช้จากเงินกองทุนให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ถ้าไม่อาจคืนทรัพย์สินได้ ให้ชดใช้ราคาทรัพย์สินนั้นตามราคาประเมินได้ในวันที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือตามราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี

การประเมินค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- กำหนดให้กรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน อนุกรรมการ เลขานุการ ป.ป.ส. รองเลขานุการ ป.ป.ส. และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมาย มีอำนาจตามที่กำหนด เพื่อประโยชน์ในการพิจารณา และสั่งตรวจสอบทรัพย์สิน หรือยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามหมวดนี้ (ร่างมาตรา 75)

มาตรา 75 เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาและสั่งตรวจสอบทรัพย์สิน หรือยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามหมวดนี้ ให้กรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน อนุกรรมการ เลขานุการ ป.ป.ส. รองเลขานุการ ป.ป.ส. และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมาย มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ องค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานใดมาเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(2) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดซึ่งเกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานใดมาเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ รวมถึงการตรวจสอบข้อมูลจากธนาคาร ตลาดหลักทรัพย์ และสถาบันการเงินด้วย

(3) เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใดที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด หรือมีทรัพย์สินตามมาตรา 72 ซุกซ่อนอยู่ เพื่อทำการตรวจค้นหรือเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ ยึด หรืออายัดทรัพย์สินในเวลากลางวันระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากไม่ดำเนินการดังกล่าวในทันทีทรัพย์สินนั้นจะถูกยกย้ายก็ให้มีอำนาจเข้าไปในเวลากลางคืน

ในกรณีตาม (3) ประธานกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ประธานอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน หรือเลขานุการ ป.ป.ส. จะมอบหมายให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ปฏิบัติการแทนแล้วรายงานให้ทราบก็ได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้ได้รับมอบหมายตามวรรคสอง ต้องแสดงเอกสารมอบหมายต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องทุกครั้ง

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในกรณีพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องและคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินวินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด (ร่างมาตรา 76)

มาตรา 76 เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องและคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินวินิจฉัยว่าทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น โดยจะยื่นคำร้องไปพร้อมกับคำฟ้องหรือในเวลาใด ๆ ภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง

ในกรณีที่พบว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเพิ่มขึ้นอีก ให้ยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง

ในกรณีที่ไมอาจดำเนินคดีได้เพราะไม่อาจจับตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้หรือเพราะเหตุที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยรายใดถึงแก่ความตาย ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีคำวินิจฉัย หรือในกรณีที่มีการยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ศาลพิจารณาคำร้องนั้นต่อไปได้

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเมื่อศาลสั่งรับคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา 76 แล้ว (ร่างมาตรา 77)

มาตรา 77 เมื่อศาลสั่งรับคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา 76 แล้ว ให้ศาลสั่งให้เลขาธิการ ป.ป.ส. มีหนังสือแจ้งผู้ซึ่งอาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สินมายื่นคำร้องขอเข้ามาในคดีก่อนคดีถึงที่สุด โดยแจ้งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับตามที่อยู่ครั้งล่าสุดของผู้ยื่นคำร้องที่ปรากฏหลักฐานในสำนวนการสอบสวน กรณีที่ไมอาจแจ้งตามวิธีการดังกล่าวได้ ให้วางหรือปิดหนังสือไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ง่ายตามที่อยู่ดังกล่าวต่อหน้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ โดยให้ถือว่าผู้นั้นได้รับทราบหรือได้รับแจ้งแล้ว

ค่าใช้จ่ายในการแจ้ง ให้จ่ายจากเงินของกองทุน

- กำหนดให้ศาลไต่สวนคำร้องที่พนักงานอัยการได้ยื่นต่อศาลตามมาตรา 76 วรรคหนึ่ง หากคดีมีมูลว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น เว้นแต่เข้าเงื่อนไขตามที่กำหนด (ร่างมาตรา 78)

มาตรา 78 ให้ศาลไต่สวนคำร้องที่พนักงานอัยการได้ยื่นต่อศาลตามมาตรา 76 วรรคหนึ่ง หากคดีมีมูลว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น เว้นแต่บุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ยื่นคำร้องขอคืนทรัพย์สินดังกล่าวก่อนคดีถึงที่สุด และแสดงให้ศาลเห็นว่า

(1) ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริงและทรัพย์สินนั้นไม่ได้เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด หรือ

(2) ตนเป็นผู้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์และได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทนหรือได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ถ้าปรากฏหลักฐานว่าจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบเป็นผู้เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาเงินหรือทรัพย์สินที่ผู้นั้นมีอยู่หรือได้มาเกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

กรณีที่ศาลไต่สวนแล้วมีมูลว่าทรัพย์สินรายการใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด และศาลมีคำสั่งว่าทรัพย์สินรายการนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด แต่ไม่สามารถบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินนั้นได้ ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบได้ภายในสิบปีนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง แต่ต้องไม่เกินมูลค่าของทรัพย์สินนั้น

- กำหนดให้ในกรณีที่ผู้ขอคืนทรัพย์สินตามมาตรา 78 วรรคหนึ่ง ไม่ทราบว่าเป็นพนักงานอัยการได้มีคำร้องขอให้ศาลริบทรัพย์สิน จนศาลได้มีคำสั่งให้ริบทรัพย์สินนั้นแล้ว ผู้ขอคืนทรัพย์สินดังกล่าวอาจยื่นคำร้องขอคืนทรัพย์สินต่อศาลได้ภายในเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้ริบทรัพย์สิน (ร่างมาตรา 79)

มาตรา 79 ในกรณีที่ผู้ขอคืนทรัพย์สินตามมาตรา 78 วรรคหนึ่ง ไม่ทราบว่าเป็นพนักงานอัยการได้มีคำร้องขอให้ศาลริบทรัพย์สิน จนศาลได้มีคำสั่งให้ริบทรัพย์สินนั้นแล้ว ผู้ขอคืนทรัพย์สินดังกล่าวอาจยื่นคำร้องขอคืนทรัพย์สินต่อศาลได้ภายในเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้ริบทรัพย์สิน

- กำหนดให้ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามมาตรา 78 วรรคหนึ่ง ให้ตกเป็นของกองทุน (ร่างมาตรา 80)

มาตรา 80 ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามมาตรา 78 วรรคหนึ่ง ให้ตกเป็นของกองทุน

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในกรณีที่มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องผู้ต้องหาหรือจำเลยรายใด (ร่างมาตรา 81)

มาตรา 81 ในกรณีที่มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องผู้ต้องหาหรือจำเลยรายใด ให้การยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้น รวมทั้งทรัพย์สินของผู้อื่นที่ได้ยึดหรืออายัดไว้เนื่องจากเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้น สิ้นสุดลง และให้คืนทรัพย์สินนั้นให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง หากไม่มีผู้ใดมาขอรับทรัพย์สินคืนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่สิ้นสุดการยึดหรืออายัด ให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของกองทุน

ทรัพย์สินที่ไม่ปรากฏตัวเจ้าของที่ได้ยึดหรืออายัดไว้เนื่องจากการกระทำความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยรายนั้น ถ้าไม่มีผู้ใดมาขอรับคืนภายในห้าปีนับแต่วันที่คำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีหรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง ให้ตกเป็นของกองทุน

การขอรับทรัพย์สินคืนและการคืนทรัพย์สิน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง

- กำหนดให้ในกรณีที่ต้องคืนทรัพย์สินอย่างอื่นนอกจากเงินให้แก่เจ้าของแต่ไม่อาจคืนได้ ให้ใช้ราคาทรัพย์สินแทนจากกองทุนตามราคาประเมินได้ในวันยึดหรืออายัดทรัพย์สิน (ร่างมาตรา 82)

มาตรา 82 ในกรณีที่ต้องคืนทรัพย์สินอย่างอื่นนอกจากเงินให้แก่เจ้าของแต่ไม่อาจคืนได้ ให้ใช้ราคาทรัพย์สินแทนจากกองทุนตามราคาประเมินได้ในวันยึดหรืออายัดทรัพย์สิน

หมวด 3 กองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

- กำหนดให้ให้จัดตั้งกองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดขึ้นในสำนักงาน ป.ป.ส. มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนด (ร่างมาตรา 83)

มาตรา 83 ให้จัดตั้งกองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดขึ้นในสำนักงาน ป.ป.ส. มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) ส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา พื้นฟูสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ติดยาเสพติด และติดตามช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษา วิจัย ทดสอบ ทดลอง ฝึกอบรม ประชุม หรือสัมมนาเกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา พื้นฟูสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ติดยาเสพติด

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความรู้หรือความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ฝึกอบรม ประชุม หรือสัมมนาเกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา พื้นฟูสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ติดยาเสพติด

(4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการให้บริการหรือจัดกิจกรรมอันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา พื้นฟูสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ติดยาเสพติด ตลอดจนส่งเสริมและพัฒนาผู้ติดยาเสพติด ผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟู และผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้

(5) ส่งเสริมและสนับสนุนการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนช่วยเหลือหรือสนับสนุนการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา พื้นฟูสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ติดยาเสพติด ทั้งในประเทศและระดับต่างประเทศ

(6) เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการป้องกัน ปราบปราม บำบัดรักษา พื้นฟูสมรรถภาพ และฟื้นฟูสภาพทางสังคมผู้ติดยาเสพติด

(7) กิจการอื่นที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามประมวลกฎหมายนี้

บุคคลหรือหน่วยงานที่ได้รับการสนับสนุนเงินในลักษณะเดียวกันจากกองทุนหมุนเวียนอื่นแล้ว ไม่มีสิทธิขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนนี้

- กำหนดให้กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินตามที่กำหนด (ร่างมาตรา 84)

มาตรา 84 กองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(1) เงินและทรัพย์สินที่โอนมาจากกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534

(2) ทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา 80 มาตรา 81 และมาตรา 182

(3) เงินและทรัพย์สินที่ได้จากการบริจาค

(4) เงินและทรัพย์สินที่ได้รับจากรัฐบาล

(5) ผลประโยชน์ที่เกิดจากทรัพย์สินตาม (1) (2) (3) และ (4)

เงินและทรัพย์สินของกองทุนตามวรรคหนึ่ง ไม่ต้องส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

- กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. วางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการดำเนินการของกองทุนในเรื่องที่กำหนด (ร่างมาตรา 85)

มาตรา 85 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. วางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการดำเนินการของกองทุนในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(1) การแต่งตั้ง การพ้นจากตำแหน่ง และหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ และการบริหารจัดการกองทุนตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารทุนหมุนเวียน

(2) การจัดหาผลประโยชน์ การจัดการ และการจำหน่ายทรัพย์สินของกองทุน

(3) การรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินของกองทุน

(4) ค่าใช้จ่ายหรือค่าตอบแทนอื่นใดซึ่งจำเป็นต้องจ่ายแก่หน่วยงาน บุคคลภายนอก พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ ช่วยเหลือหรือสนับสนุน การปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้การดำเนินงานตามประมวลกฎหมายนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ยิ่งขึ้นให้จ่ายจากกองทุน

(5) การบริหารและการดำเนินการอื่นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุน

การวางระเบียบตาม (2) (3) (4) และ (5) ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลังด้วย

ลักษณะ 5 ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่าน ซึ่งยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท 1 เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 34 หรือมาตรา 35 (3) (ร่างมาตรา 86)

มาตรา 86 ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท 1 เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 34 หรือมาตรา 35 (3)

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท 2 หรือประเภท 4 เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 34 หรือมาตรา 35 (1) หรือ (3) (ร่างมาตรา 87)

มาตรา 87 ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท 2 หรือประเภท 4 เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 34 หรือมาตรา 35 (1) หรือ (3)

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 35 (2) (ร่างมาตรา 88)

มาตรา 88 ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 35 (2)

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท 5 เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 35 วรรคหนึ่ง (4) หรือวรรคสอง (ร่างมาตรา 89)

มาตรา 89 ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท 5 เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 35 วรรคหนึ่ง (4) หรือวรรคสอง

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่ง วัตถุออกฤทธิ์ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 35 (5) (ร่างมาตรา 90)

มาตรา 90 ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่ง วัตถุออกฤทธิ์ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 35 (5)

- กำหนดห้ามผู้รับอนุญาตผู้ใดดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 ในระหว่างที่เภสัชกรมิได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ (ร่างมาตรา 91)

มาตรา 91 ห้ามผู้รับอนุญาตผู้ใดดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 ในระหว่างที่เภสัชกรมิได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ

- กำหนดห้ามผู้ใดจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปหรือจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์และยารวมกันหลายขนาน โดยจัดเป็นชุดไว้ล่วงหน้า เพื่อประโยชน์ทางการค้า (ร่างมาตรา 92)

มาตรา 92 ห้ามผู้ใดจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปหรือจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์และยารวมกันหลายขนาน โดยจัดเป็นชุดไว้ล่วงหน้า เพื่อประโยชน์ทางการค้า

ลักษณะ 6 ความผิดเกี่ยวกับสารระเหย

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิตหรือนำเข้าสารระเหย โดยก่อนนำออกจำหน่าย ไม่จัดให้มีภาพเครื่องหมาย หรือข้อความที่ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุสารระเหยเพื่อเป็นการเตือนให้ระวังการใช้สารระเหยดังกล่าว (ร่างมาตรา 93)

มาตรา 93 ห้ามผู้ใดผลิตหรือนำเข้าสารระเหย โดยก่อนนำออกจำหน่าย ไม่จัดให้มีภาพเครื่องหมาย หรือข้อความที่ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุสารระเหยเพื่อเป็นการเตือนให้ระวังการใช้สารระเหยดังกล่าว ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และปริมาณที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมกำหนดในกฎกระทรวง

- กำหนดห้ามผู้ใดจำหน่ายสารระเหยโดยไม่มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความที่ผู้ผลิตหรือนำเข้าสารระเหยต้องจัดให้มีที่ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุตามมาตรา 93 อยู่ครบถ้วน (ร่างมาตรา 94)

มาตรา 94 ห้ามผู้ใดจำหน่ายสารระเหยโดยไม่มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความที่ผู้ผลิตหรือนำเข้าสารระเหยต้องจัดให้มีที่ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุตามมาตรา 93 อยู่ครบถ้วน

- กำหนดห้ามผู้ใดจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี เว้นแต่เป็นการจำหน่ายหรือจัดหาโดยสถานศึกษาเพื่อใช้ในการเรียนการสอน (ร่างมาตรา 95)

มาตรา 95 ห้ามผู้ใดจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี เว้นแต่เป็นการจำหน่ายหรือจัดหาโดยสถานศึกษาเพื่อใช้ในการเรียนการสอน

- กำหนดห้ามผู้ใดจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่ผู้ซึ่งตนรู้หรือควรรู้ว่าเป็นผู้ติดสารระเหย (ร่างมาตรา 96)

มาตรา 96 ห้ามผู้ใดจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่ผู้ซึ่งตนรู้หรือควรรู้ว่าเป็นผู้ติดสารระเหย

ลักษณะ 7 ความผิดเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนตำรับ

- กำหนดห้ามผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับตามมาตรา 49 ผลิตหรือนำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้ (ร่างมาตรา 97)

มาตรา 97 ห้ามผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับตามมาตรา 49 ผลิตหรือนำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา 49 แต่มิได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ (ร่างมาตรา 98)

มาตรา 98 ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา 49 แต่มิได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์

- กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา 51 (ร่างมาตรา 99)

มาตรา 99 ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา 51

ลักษณะ 8 ความผิดเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดและการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ

- กำหนดห้ามผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 หรือประเภท 5 หรือเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 หรือประเภท 2 เว้นแต่กรณีตามที่กำหนด (ร่างมาตรา 100)

มาตรา 100 ห้ามผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 หรือประเภท 5 หรือเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 หรือประเภท 2 เว้นแต่การเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 เพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม หรือการเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดตามมาตรา 58 เพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือหมอพื้นบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทย หรือเสพเพื่อการศึกษาวิจัย

- กำหนดห้ามผู้ใดเสพสารระเหย (ร่างมาตรา 101)

มาตรา 101 ห้ามผู้ใดเสพสารระเหย

- กำหนดห้ามผู้ใดจงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 หรือประเภท 5 วัตถุออกฤทธิ์ หรือสารระเหย เว้นแต่ผู้ประกอบวิชาชีพตามที่

กำหนดอาจจูงใจหรือชักนำให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เพื่อการรักษาพยาบาลได้ (ร่างมาตรา 102)

มาตรา 102 ห้ามผู้ใดจูงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 หรือประเภท 5 วัตถุออกฤทธิ์ หรือสารระเหย

ผู้ประกอบวิชาชีพดังต่อไปนี้ อาจจูงใจหรือชักนำให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เพื่อการรักษาพยาบาลได้

(1) ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม สำหรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 หรือประเภท 3 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 หรือสำหรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดตามมาตรา 58

(2) ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือหมอพื้นบ้านตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการแพทย์แผนไทย สำหรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดตามมาตรา 58

- กำหนดห้ามผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 หรือประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 หรือประเภท 2 เพื่อเสพ (ร่างมาตรา 103)

มาตรา 103 ห้ามผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 หรือประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 หรือประเภท 2 เพื่อเสพ

การมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 หรือประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 หรือประเภท 2 ในปริมาณเล็กน้อยซึ่งไม่เกินปริมาณที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ

ภาค 2 การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด

ลักษณะ 1 บทบัญญัติทั่วไป

- กำหนดบทนิยาม (ร่างมาตรา 104)

มาตรา 104 ในภาคนี้

“ติดยาเสพติด” หมายความว่า เสพเป็นประจำติดต่อกันและตกอยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องพึ่งยาเสพติดนั้น โดยสามารถตรวจพบสภาพเช่นว่านั้นได้ตามหลักวิชาการ

“การบำบัดรักษา” หมายความว่า การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ซึ่งรวมตลอดถึงการคัดกรอง การประเมินความรุนแรง การบำบัดด้วยยา การฟื้นฟูสมรรถภาพ การลดอันตรายจากยาเสพติด และการติดตามหลังการบำบัดรักษา

“การฟื้นฟูสมรรถภาพ” หมายความว่า การกระทำใด ๆ อันเป็นการบำบัดพฤติกรรม การเสพยาเสพติด และฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ติดยาเสพติดให้กลับคืนสู่สภาพปกติ

“การฟื้นฟูสภาพทางสังคม” หมายความว่า การกระทำใด ๆ อันเป็นการสงเคราะห์ สนับสนุนให้ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านที่อยู่อาศัย การศึกษา อาชีพ ตลอดจนการติดตามดูแลช่วยเหลือจนสามารถกลับมาดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

“สถานพยาบาลยาเสพติด” หมายความว่า โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดให้เป็นสถานที่ทำการบำบัดรักษา ผู้ติดยาเสพติด

“สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด” หมายความว่า สถานพยาบาล สถานฟื้นฟู หรือ สถานที่อื่นใดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด กำหนดให้เป็นสถานที่ทำการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

“ศูนย์คัดกรอง” หมายความว่า สถานที่คัดกรองการใช้ยาเสพติด

“ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม” หมายความว่า สถานที่ทำการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า ปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจาก ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ลักษณะ 2 คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

- กำหนดให้มีคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด (ร่างมาตรา 105)

มาตรา 105 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด” ประกอบด้วยรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมควบคุมโรค อธิบดีกรมคุมประพฤติ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ อธิบดีกรมสุขภาพจิต เลขาธิการ ป.ป.ส. เลขาธิการ อย. ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าการการกีฬาแห่งประเทศไทย ประธานกรรมการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และประธานกรรมการหอการค้าไทยเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข แต่งตั้งจำนวนสามคน ในจำนวนนี้ให้แต่งตั้งจากผู้แทนองค์กรเอกชนซึ่งเกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดอย่างน้อยหนึ่งคน

ให้อธิบดีกรมการแพทย์เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแต่งตั้งข้าราชการในกรมการแพทย์จำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

- กำหนดให้กรมการแพทย์ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษา และกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด (ร่างมาตรา 106)

มาตรา 106 ให้กรรมการแพทย์ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษา และกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

- กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด (ร่างมาตรา 107)

มาตรา 107 ให้คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(1) ให้คำแนะนำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวงตามภาคนี้

(2) กำหนดนโยบายและมาตรการเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

(3) กำหนดแนวทางและการดำเนินการด้านการพัฒนางานวิชาการ มาตรฐาน และคุณภาพการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

(4) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดตั้งและการรับรองคุณภาพศูนย์คัดกรองสถานพยาบาลยาเสพติด สถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม

(5) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดกรอง การบำบัดรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และการประเมินผลการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

(6) กำหนดระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อควบคุมการบำบัดรักษาและระเบียบวินัยสำหรับศูนย์คัดกรอง สถานพยาบาลยาเสพติด และสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

(7) ให้ความเห็นชอบในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการฟื้นฟูสภาพทางสังคม และติดตาม ดูแล และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(8) กำกับ ติดตาม ดูแล ให้คำปรึกษา และแนะนำหน่วยงานในพื้นที่ในการให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(9) วางแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์ที่จำเป็นและเหมาะสม รวมทั้งช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาซึ่งไม่มีที่อยู่อาศัยให้ได้มีที่อยู่อาศัยเป็นการชั่วคราวและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้

(10) วางแนวทางการดำเนินการของหน่วยงานในการช่วยเหลือเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การศึกษา เงินทุนสงเคราะห์ และการให้การสงเคราะห์อื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพแก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(11) สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจ้างงานหรือการประกอบอาชีพแก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(12) กำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ดูแล และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

(13) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่มอบหมาย

(14) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

- กำหนดให้นำความในมาตรา 7 มาตรา 8 มาตรา 9 และมาตรา 10 มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดด้วยโดยอนุโลม (ร่างมาตรา 108)

มาตรา 108 ให้นำความในมาตรา 7 มาตรา 8 มาตรา 9 และมาตรา 10 มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดด้วยโดยอนุโลม

ลักษณะ 3 การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

- กำหนดหลักเกณฑ์การพ้นจากความผิดฐานเสพยาเสพติดตามมาตรา 158 หรือมาตรา 159 หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เพื่อเสพตามมาตรา 160 (ร่างมาตรา 109)

มาตรา 109 ผู้ใดยกเหตุว่าตนได้เสพยาเสพติดตามมาตรา 158 หรือมาตรา 159 หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เพื่อเสพตามมาตรา 160 และได้สมัครใจขอเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลยาเสพติด อีกทั้งได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา จนได้รับการรับรองเป็นหนังสือว่าเป็นผู้ผ่านการบำบัดรักษาเป็นที่น่าพอใจจากหัวหน้าสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ให้ผู้นั้นพ้นจากความผิดในมาตราดังกล่าว

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการส่งตัวผู้ที่มีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่ากระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดตามมาตรา 158 หรือมาตรา 159 หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพตามมาตรา 160 ไปสถานพยาบาลยาเสพติดหรือศูนย์คัดกรอง (ร่างมาตรา 110)

มาตรา 110 ในกรณีที่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตรวจพบผู้ที่มีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่ากระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดตามมาตรา 158 หรือมาตรา 159 หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพตามมาตรา 160 ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก หรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล ไม่มีพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่นหรือสังคม หรือมีพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่นหรือสังคมที่เกิดจากโรคทางจิตและประสาท หรืออาการที่เกิดจากฤทธิ์ของยาเสพติดที่ใช้ และสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจส่งตัวผู้นั้นไปสถานพยาบาลยาเสพติดหรือศูนย์คัดกรองต่อไป

เมื่อผู้สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาตามวรรคหนึ่งเข้ารับการบำบัดรักษาและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา จนได้รับการรับรองเป็นหนังสือว่าเป็นผู้ผ่านการบำบัดรักษาเป็นที่น่าพอใจจากหัวหน้าสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ให้ผู้นั้นพ้นจากความผิดในมาตราดังกล่าว

หากผู้เข้ารับการบำบัดรักษาตามวรรคหนึ่งหลบหนีหรือไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษาจนครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้สถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจัดทำประวัติ ข้อมูล และพฤติการณ์ของผู้หลบหนีหรือไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษาดังกล่าว

- กำหนดหน้าที่และอำนาจของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ (ร่างมาตรา 111)

มาตรา 111 เพื่อประโยชน์ในการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) ตรวจสอบหรือค้นผู้มีความผิดอันควรสงสัยว่าเสพยาเสพติด
 (2) ยึดยาเสพติดจากผู้ครอบครองยาเสพติด
 (3) ตรวจสอบหรือทดสอบหรือสั่งให้รับการตรวจหรือทดสอบสารเสพติดในร่างกายของบุคคลเมื่อมีเหตุจำเป็นประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลนั้นเสพยาเสพติดในเคหสถาน สถานที่ใด ๆ หรือยานพาหนะ

(4) สอบถามและตรวจสอบ เพื่อทราบชื่อ อาชีพ ที่อยู่ ประวัติ รายได้ และพฤติการณ์อื่นของบุคคลตาม (1) (2) หรือ (3)

(5) สอบถามความยินยอมและให้ลงนามยินยอมหรือไม่ยินยอมเข้ารับการบำบัดรักษา

(6) เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตาม (1) (2) (3) (4) และ (5) และเพื่อส่งตัวผู้นั้นไปยังสถานพยาบาลยาเสพติด จะให้บุคคลนั้นอยู่ในความดูแลเป็นการชั่วคราวได้แต่ต้องไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลนั้นมีสารเสพติดอยู่ในร่างกาย

(7) บันทึกพฤติการณ์แห่งการดำเนินการตาม (1) (2) (3) (4) (5) และ (6) และส่งไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อเก็บไว้เป็นพยานหลักฐานในกรณีที่จะดำเนินคดีกับบุคคลนั้น

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง

เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตำแหน่งใดหรือระดับใด จะมีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง

- กำหนดให้กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดสถานที่ที่เป็นศูนย์คัดกรอง และกำหนดหน้าที่และอำนาจของศูนย์คัดกรอง (ร่างมาตรา 112)

มาตรา 112 ให้กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดสถานที่ที่เป็นศูนย์คัดกรอง ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้ศูนย์คัดกรองมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (1) ตรวจหาสารเสพติดในร่างกาย
- (2) คัดกรองและประเมินความรุนแรงของการติดยาเสพติด ภาวะความเสี่ยงทางสุขภาพกาย

หรือสุขภาพจิต

(3) พิจารณาส่งต่อผู้เข้ารับการรักษาไปยังสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

- (4) จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการคัดกรองและข้อมูลอื่นของผู้รับการคัดกรอง

- กำหนดให้สถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดมีหน้าที่และอำนาจดำเนินการบำบัดรักษาหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพ ประเมินผล ติดตามดูแลอย่างต่อเนื่อง จัดทำและเก็บข้อมูลประวัติของผู้เข้ารับการรักษาหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมทั้งดำเนินการลดอันตรายจากยาเสพติด แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา 113)

มาตรา 113 ให้สถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดมีหน้าที่และอำนาจดำเนินการบำบัดรักษาหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพ ประเมินผล ติดตามดูแลอย่างต่อเนื่อง จัดทำและเก็บข้อมูลประวัติของผู้เข้ารับการรักษาหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมทั้งดำเนินการลดอันตรายจากยาเสพติด แล้วแต่กรณี

ลักษณะ 4 การฟื้นฟูสภาพทางสังคม

- กำหนดให้กระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานครจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม และกำหนดให้ศูนย์ดังกล่าว ติดตาม ดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และสงเคราะห์แก่ผู้เข้ารับการรักษาตามมาตรา 109 มาตรา 110 และมาตรา 165 รวมทั้งกำหนดให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงาน ป.ป.ส. สนับสนุนและช่วยเหลือการดำเนินการของหน่วยงานของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ในส่วนที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การศึกษา การติดตามดูแลปัญหาด้านสุขภาพ และการให้การสงเคราะห์อื่น ๆ (ร่างมาตรา 114)

มาตรา 114 ให้กระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานครจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมติดตาม ดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และสงเคราะห์แก่ผู้เข้ารับการรักษาตามมาตรา 109 มาตรา 110 และมาตรา 165 เพื่อให้ผู้เข้ารับการรักษาได้รับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม โดยได้รับบริการด้านสวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์ที่จำเป็นและเหมาะสม รวมทั้งช่วยเหลือสนับสนุนให้มีที่อยู่อาศัยเป็นการชั่วคราวเพื่อให้บุคคลดังกล่าวสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ โดยไม่กลับมากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอีก

ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงาน ป.ป.ส. สนับสนุนและช่วยเหลือการดำเนินการของหน่วยงานตามวรรคหนึ่ง

ในส่วนที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การศึกษา การติดตามดูแลปัญหาด้านสุขภาพ และการให้การสงเคราะห์อื่น ๆ

การฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวงโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

- กำหนดให้ในการฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามมาตรา 114 กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ หรือกรุงเทพมหานคร อาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่หรือมอบหมายอาสาสมัครในพื้นที่หรืออาจทำความตกลงเพื่อมอบหมายหรือส่งต่อให้ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน หรือองค์กรอื่น ที่ให้ความร่วมมือก็ได้ (ร่างมาตรา 115)

มาตรา 115 ในการฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามมาตรา 114 กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ หรือกรุงเทพมหานคร อาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่หรือมอบหมายอาสาสมัครในพื้นที่หรืออาจทำความตกลงเพื่อมอบหมายหรือส่งต่อให้ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน หรือองค์กรอื่น ที่ให้ความร่วมมือก็ได้

- กำหนดหน้าที่และอำนาจของศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม (ร่างมาตรา 116)

มาตรา 116 ให้ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (1) ให้คำแนะนำ ปกป้อง และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา
- (2) ให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคม รวมทั้งการสนับสนุนผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาให้ได้มีที่อยู่อาศัยเป็นการชั่วคราว
- (3) ช่วยเหลือเกี่ยวกับอาชีพ การศึกษา เงินทุนสงเคราะห์ และให้การสงเคราะห์อื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพแก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา
- (4) สนับสนุนและส่งเสริมให้นายจ้างหรือสถานประกอบการรับผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษาเข้าทำงาน
- (5) ส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดรักษาและติดตาม ดูแล และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา

ลักษณะ 5 ความผิดเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

- กำหนดห้ามผู้ใดทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดเป็นปกติธุระโดยใช้ยาตามกฎหมายว่าด้วยยา หรือวัตถุออกฤทธิ์หรือยาเสพติดให้โทษตามประมวลกฎหมายนี้ หรือกระทำการบำบัดรักษา ยาเสพติดไม่ว่าโดยวิธีอื่นใด ซึ่งมีได้กระทำในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายนี้ ไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ แต่ไม่รวมถึงการให้ความรู้ ให้คำปรึกษา หรือให้คำแนะนำแก่ผู้ติดยาเสพติดโดยไม่ได้รับประโยชน์ตอบแทน (ร่างมาตรา 117)

มาตรา 117 ห้ามผู้ใดทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดเป็นปกติธุระโดยใช้ยาตามกฎหมายว่าด้วยยา หรือวัตถุออกฤทธิ์หรือยาเสพติดให้โทษตามประมวลกฎหมายนี้ หรือกระทำการบำบัดรักษายาเสพติดไม่ว่าโดยวิธีอื่นใด ซึ่งมีได้กระทำในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายนี้ ไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่

ความในวรรคหนึ่งมิใช่บังคับแก่การให้ความรู้ ให้คำปรึกษา หรือให้คำแนะนำแก่ผู้ติดยาเสพติดโดยไม่ได้รับประโยชน์ตอบแทน

- กำหนดห้ามผู้ใดโฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติดหรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวโดยใช้ชื่อของตน หรือชื่อหรือที่ตั้งหรือกิจการของสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน หรือคุณวุฒิหรือความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต (ร่างมาตรา 118)

มาตรา 118 ห้ามผู้ใดโฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติดหรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวโดยใช้ชื่อของตน หรือชื่อหรือที่ตั้งหรือกิจการของสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน หรือคุณวุฒิหรือความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

การขออนุญาต การออกใบอนุญาต และเงื่อนไขในการโฆษณาตามใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

ความในวรรคหนึ่งมิใช่บังคับแก่สถานพยาบาลของรัฐ

- กำหนดให้ในกรณีที่ผู้อนุญาตเห็นว่าการโฆษณาใดฝ่าฝืนมาตรา 118 หรือมีการใช้ข้อความโฆษณาไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างตามที่กำหนด (ร่างมาตรา 119)

มาตรา 119 ในกรณีที่ผู้อนุญาตเห็นว่าการโฆษณาใดฝ่าฝืนมาตรา 118 หรือมีการใช้ข้อความโฆษณาไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาต ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

- (1) ให้แก้ไขข้อความหรือวิธีการในโฆษณา
- (2) ห้ามการใช้ข้อความบางอย่างที่ปรากฏในการโฆษณา
- (3) ห้ามการโฆษณาหรือห้ามใช้วิธีการใดในการโฆษณา
- (4) ให้โฆษณาเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดที่อาจเกิดขึ้น

ในการออกคำสั่งตาม (4) ให้ผู้อนุญาตกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการโฆษณาโดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนกับความรู้สึกในการกระทำของผู้ทำการโฆษณา

ภาค 3 บทกำหนดโทษ

ลักษณะ 1 บทบัญญัติทั่วไป

- กำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด แม้จะกระทำนอกราชอาณาจักร ผู้นั้นจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร (ร่างมาตรา 120)

มาตรา 120 ผู้ใดกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด แม้จะกระทำนอกราชอาณาจักร ผู้นั้นจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร ถ้าปรากฏว่า

(1) ผู้กระทำความผิดหรือผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันคนใดคนหนึ่งเป็นคนไทยหรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

(2) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าวและได้กระทำโดยประสงค์ให้ความผิดเกิดขึ้นในราชอาณาจักรหรือรัฐบาลไทยเป็นผู้เสียหาย หรือ

(3) ผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าวและการกระทำนั้นเป็นความผิดตามกฎหมายของรัฐที่การกระทำเกิดขึ้นในเขตอำนาจของรัฐนั้น หากผู้นั้นได้ปรากฏตัวอยู่ในราชอาณาจักร และมีได้มีการส่งตัวผู้นั้นออกไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา 10 แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

- กำหนดโทษแก่ผู้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ที่จะต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น (ร่างมาตรา 121)

มาตรา 121 ในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้ใดกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในความผิดนั้น

(1) สนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด

(2) จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ยานพาหนะ สถานที่ หรือวัตถุใด ๆ เพื่อประโยชน์หรือให้ความสะดวกแก่การกระทำความผิด หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ

(3) จัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่ประชุม ที่พำนัก หรือที่ซ่อนเร้นเพื่อช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกแก่ผู้กระทำความผิด หรือเพื่อช่วยให้ผู้กระทำความผิดพ้นจากการถูกจับกุม

(4) รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากผู้กระทำความผิดเพื่อประโยชน์ หรือให้ความสะดวกแก่การกระทำความผิด หรือเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษ

(5) ปกปิด ซ่อนเร้น หรือเอาไปเสียซึ่งยาเสพติดหรือวัตถุใด ๆ ที่ใช้ในการกระทำความผิด เพื่อช่วยเหลือผู้กระทำความผิด

(6) ชี้แนะหรือติดต่อบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิด

ผู้ใดจัดหาหรือให้เงินหรือทรัพย์สิน ที่พำนักหรือที่ซ่อนเร้นเพื่อช่วยบิดา มารดา บุตร สามเณรหรือภริยาของตนให้พ้นจากการถูกจับกุม ศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้นหรือลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้

- กำหนดโทษแก่ผู้พยายามกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด (ร่างมาตรา 122)

มาตรา 122 ผู้ใดพยายามกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดสำเร็จ

- กำหนดโทษแก่ผู้สมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด และกำหนดความหมายของคำว่า “องค์กรอาชญากรรม” (ร่างมาตรา 123)

มาตรา 123 ผู้ใดสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้นั้นสมคบกันกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าแสนบาท

ถ้าได้มีการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันตามวรรคหนึ่ง ผู้สมคบกันนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ในกรณีที่การกระทำตามวรรคหนึ่งมีลักษณะเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ คำว่า “องค์กรอาชญากรรม” หมายความว่า คณะบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไปที่รวมตัวกันช่วงระยะเวลาหนึ่งและร่วมกันกระทำการใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดและเพื่อได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่น

- กำหนดโทษแก่ผู้ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับ ใช้อำนาจครอบงำ ผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใดให้ผู้อื่นกระทำความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ (ร่างมาตรา 124)

มาตรา 124 ผู้ใดใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับ ใช้อำนาจครอบงำ ผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใดให้ผู้อื่นกระทำความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

- กำหนดโทษแก่ผู้ยอมให้ผู้อื่นใช้ชื่อ เอกสาร หลักฐานของตน ในการเปิด จด หรือลงทะเบียนทำธุรกรรมทางการเงิน ซื้อสินค้าหรือบริการอื่นใด ยอมให้ใช้บัญชีธนาคาร บัตรอิเล็กทรอนิกส์ ซิมการ์ดโทรศัพท์ หรือยอมให้ผู้อื่นใช้สิ่งเช่นนั้น ซึ่งตนได้เปิด จดหรือลงทะเบียนไว้แล้ว โดยรู้ว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด (ร่างมาตรา 125)

มาตรา 125 ผู้ใดยอมให้ผู้อื่นใช้ชื่อ เอกสาร หลักฐานของตน ในการเปิด จด หรือลงทะเบียนทำธุรกรรมทางการเงิน ซื้อสินค้าหรือบริการอื่นใด ยอมให้ใช้บัญชีธนาคาร บัตรอิเล็กทรอนิกส์ ซิมการ์ดโทรศัพท์ หรือยอมให้ผู้อื่นใช้สิ่งเช่นนั้น ซึ่งตนได้เปิด จดหรือลงทะเบียนไว้แล้ว โดยรู้ว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้รู้หรืออาจรู้ความลับในทางราชการเกี่ยวกับการดำเนินการตามประมวลกฎหมายนี้ กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นรู้หรืออาจรู้ความลับดังกล่าว เว้นแต่เป็นการปฏิบัติการตามหน้าที่หรือตามกฎหมาย (ร่างมาตรา 126)

มาตรา 126 ผู้ใดรู้หรืออาจรู้ความลับในทางราชการเกี่ยวกับการดำเนินการตามประมวลกฎหมายนี้ กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นรู้หรืออาจรู้ความลับดังกล่าว เว้นแต่เป็นการปฏิบัติการตามหน้าที่หรือตามกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ส่งทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด ซึ่งถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ได้มาโดยคำสั่งอนุญาตของอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติด เว้นแต่เป็นการเปิดเผยในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามคำสั่งศาล (ร่างมาตรา 127)

มาตรา 127 ห้ามผู้ใดเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ส่งทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด ซึ่งถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ได้มาโดยคำสั่งอนุญาตของอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติด เว้นแต่เป็นการเปิดเผยในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามคำสั่งศาล

ผู้ใดฝ่าฝืนวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำโดยกรรมการ ป.ป.ส. เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. หรือเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ผู้กระทำต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง

- กำหนดโทษแก่ผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดโดยแต่งเครื่องแบบ หรือโดยแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นเจ้าพนักงาน ข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ร่างมาตรา 128)

มาตรา 128 ผู้ใดกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดโดยแต่งเครื่องแบบ หรือโดยแต่งกายให้เข้าใจว่าเป็นเจ้าพนักงาน ข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ต้องระวางโทษหนักกว่าโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นอีกกึ่งหนึ่ง

- กำหนดโทษในกรณีที่ผู้กระทำความผิดนี้เป็นนิติบุคคล (ร่างมาตรา 129)

มาตรา 129 ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดนี้เป็นนิติบุคคล ต้องระวางโทษปรับสองเท่าของโทษที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

ถ้าการกระทำผิดของนิติบุคคลตามวรรคหนึ่ง เกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคล

ดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

- กำหนดให้บรรดา ยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 ประเภท 4 หรือประเภท 5 วัตถุออกฤทธิ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ เครื่องจักรกล หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ไม่ว่าจะมิผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ก็ตาม (ร่างมาตรา 130)

มาตรา 130 บรรดา ยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 ประเภท 4 หรือประเภท 5 วัตถุออกฤทธิ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ เครื่องจักรกล หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ให้รับเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมิผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ก็ตาม

ลักษณะ 2 บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการอนุญาตสำหรับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

- กำหนดโทษแก่ผู้ควบคุมยานพาหนะที่ไม่จัดให้มีการป้องกันตามสมควร เพื่อมิให้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สูญหายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบตามมาตรา 33 (2) (ร่างมาตรา 131)

มาตรา 131 ผู้ควบคุมยานพาหนะผู้ใดไม่จัดให้มีการป้องกันตามสมควร เพื่อมิให้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สูญหายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบตามมาตรา 33 (2) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

- กำหนดโทษแก่ผู้รับอนุญาตตามมาตรา 36 ที่นำเข้าหรือส่งออกในแต่ละครั้งซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราวในแต่ละครั้งที่น่าเข้าหรือส่งออก (ร่างมาตรา 132)

มาตรา 132 ผู้รับอนุญาตตามมาตรา 36 ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกในแต่ละครั้งซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราวในแต่ละครั้งที่น่าเข้าหรือส่งออก ต้องระวางโทษปรับครั้งละไม่เกินห้าพันบาท

- กำหนดโทษแก่ผู้โฆษณาเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 37 (ร่างมาตรา 133)

มาตรา 133 ผู้ใดโฆษณาเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 37 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำของเจ้าของสื่อโฆษณาหรือผู้ประกอบการโฆษณา ผู้กระทำต้องระวางโทษเช่นเดียวกันกับผู้โฆษณา

ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ตลอดระยะเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

- กำหนดโทษแก่ผู้เปลี่ยนแปลงจุดหมายในการส่งวัตถุออกฤทธิ์อันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา 41 วรรคหนึ่ง หรือไม่ส่งวัตถุออกฤทธิ์กลับคืนไปยังประเทศที่ส่งออกตามมาตรา 41 วรรคสอง (ร่างมาตรา 134)

มาตรา 134 ผู้ใดเปลี่ยนแปลงจุดหมายในการส่งวัตถุออกฤทธิ์อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 41 วรรคหนึ่ง หรือไม่ส่งวัตถุออกฤทธิ์กลับคืนไปยังประเทศที่ส่งออกตามมาตรา 41 วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาตจากเลขาธิการ ออย. แปรรูปหรือแปรสภาพ วัตถุออกฤทธิ์ให้เป็นอย่างอื่น หรือเปลี่ยนหีบห่อที่บรรจุวัตถุออกฤทธิ์โดยไม่มีเหตุอันสมควร อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา 42 (ร่างมาตรา 135)

มาตรา 135 ผู้ใดโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเลขาธิการ ออย. แปรรูปหรือแปรสภาพวัตถุออกฤทธิ์ ให้เป็นอย่างอื่น หรือเปลี่ยนหีบห่อที่บรรจุวัตถุออกฤทธิ์โดยไม่มีเหตุอันสมควร อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา 42 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้ที่ส่งวัตถุออกฤทธิ์ที่ได้รับอนุญาตนำเข้าไปยังบุคคลอื่นหรือสถานที่อื่น นอกเหนือไปจากที่ระบุในใบอนุญาตเฉพาะคราวเพื่อนำเข้าโดยไม่ได้รับอนุญาตอันเป็นการไม่ปฏิบัติตาม มาตรา 43 (ร่างมาตรา 136)

มาตรา 136 ผู้ใดส่งวัตถุออกฤทธิ์ที่ได้รับอนุญาตนำเข้าไปยังบุคคลอื่นหรือสถานที่อื่น นอกเหนือไปจากที่ระบุในใบอนุญาตเฉพาะคราวเพื่อนำเข้าโดยไม่ได้รับอนุญาตอันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา 43 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้ที่ส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังประเทศที่ระบุห้ามนำเข้าโดยไม่ได้รับ ใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากประเทศนั้นและใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากเลขาธิการ ออย. อันเป็น การฝ่าฝืนมาตรา 44 วรรคสอง (ร่างมาตรา 137)

มาตรา 137 ผู้ใดส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังประเทศที่ระบุห้ามนำเข้าโดยไม่ได้รับ ใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากประเทศนั้นและใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากเลขาธิการ ออย. อันเป็น การฝ่าฝืนมาตรา 44 วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ลักษณะ 3 บทกำหนดโทษเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ปลอม ผิดมาตรฐาน หรือ เสื่อมคุณภาพ

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 ปลอม อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 52 และกำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 52 (ร่างมาตรา 138)

มาตรา 138 ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 ปลอม อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 52 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท

ผู้ใดจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 52 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินเจ็ดแสนบาท

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 ผิดมาตรฐาน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 53 และกำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ผิดมาตรฐาน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 53 (ร่างมาตรา 139)

มาตรา 139 ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 ผิดมาตรฐาน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 53 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดจำหน่ายยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ผิดมาตรฐาน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 53 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้นำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 เสื่อมคุณภาพ อันเป็นการฝ่าฝืนตามมาตรา 54 และกำหนดโทษแก่ผู้นำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 เสื่อมคุณภาพ อันเป็นการฝ่าฝืนตามมาตรา 54 (ร่างมาตรา 140)

มาตรา 140 ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 เสื่อมคุณภาพ อันเป็นการฝ่าฝืนตามมาตรา 54 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 เสื่อมคุณภาพ อันเป็นการฝ่าฝืนตามมาตรา 54 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ลักษณะ 4 บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 86 และกำหนดลักษณะของการกระทำที่ต้องรับโทษหนักขึ้น (ร่างมาตรา 141)

มาตรา 141 ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 86 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งล้านห้าแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำความผิดต่อเนื่องกัน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสองล้านบาท

(1) การกระทำเพื่อการค้า

(2) การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน

(3) การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี

(4) การจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของหมู่ชนใด หรือสถานที่ราชการ

(5) การกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย

(6) การกระทำโดยมีอาวุธหรือใช้อาวุธ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองเป็นการกระทำความผิดต่อไปนี้ ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงห้าล้านบาท หรือประหารชีวิต

(1) การกระทำโดยหัวหน้า ผู้มีหน้าที่สั่งการ หรือผู้มีหน้าที่จัดการในเครือข่ายอาชญากรรม

(2) การทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนทั่วไป

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ

ในประเภท 2 หรือประเภท 4 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 87 และกำหนดลักษณะของการกระทำที่ต้องรับโทษหนักขึ้น (ร่างมาตรา 142)

มาตรา 142 ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท 2 หรือประเภท 4 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 87 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเฉพาะยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 เป็นการกระทำดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

(1) การกระทำเพื่อการค้า

(2) การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน

(3) การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี

(4) การจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของหมู่ชนใด

หรือสถานที่ราชการ

(5) การกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย

(6) การกระทำโดยมีอาวุธหรือใช้อาวุธ

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3

อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 88 (ร่างมาตรา 143)

มาตรา 143 ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 88 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินสามแสนบาท

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท 5 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 89 และกำหนดลักษณะของการกระทำที่ต้องรับโทษหนักขึ้น (ร่างมาตรา 144)

มาตรา 144 ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท 5 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 89 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำความผิดต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

- (1) การกระทำให้การค้า
- (2) การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน
- (3) การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี
- (4) การจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของหมู่ชนใด หรือสถานที่ราชการ
- (5) การกระทำให้ใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย
- (6) การกระทำให้มีอาวุธหรือใช้อาวุธ

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 90 และกำหนดลักษณะของการกระทำที่ต้องรับโทษหนักขึ้น (ร่างมาตรา 145)

มาตรา 145 ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 90 ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

- (1) วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท
- (2) วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินเจ็ดแสนบาท
- (3) วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 หรือประเภท 4 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าแสนบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเฉพาะวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 หรือประเภท 2 เป็นการกระทำความผิดต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

- (1) การกระทำให้การการค้า
- (2) การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน
- (3) การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี
- (4) การจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของหมู่ชนใด หรือสถานที่ราชการ
- (5) การกระทำให้ใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย
- (6) การกระทำให้มีอาวุธหรือใช้อาวุธ

ผู้ใดนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์โดยมิได้รับอนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 90 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าแสนบาท

- กำหนดโทษแก่ผู้รับอนุญาตที่ดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 ในระหว่างที่เภสัชกรมิได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 91 (ร่างมาตรา 146)

มาตรา 146 ผู้รับอนุญาตผู้ใดดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 ประเภท 3 หรือประเภท 4 ในระหว่างที่เภสัชกร มีได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 91 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

- กำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปหรือจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์ และยารวมกันหลายขนาน โดยจัดเป็นชุดไว้ล่วงหน้า เพื่อประโยชน์ทางการค้า อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 92 (ร่างมาตรา 147)

มาตรา 147 ผู้ใดจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปหรือจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์ และยารวมกันหลายขนาน โดยจัดเป็นชุดไว้ล่วงหน้า เพื่อประโยชน์ทางการค้า อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 92 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดอัตราโทษในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดตามประมวลกฎหมายนี้ ที่มีโทษจำคุกและปรับ (ร่างมาตรา 148)

มาตรา 148 ความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดตามประมวลกฎหมายนี้ที่มีโทษจำคุก และปรับ ให้ศาลลงโทษจำคุกและปรับด้วยเสมอ โดยคำนึงถึงการลงโทษในทางทรัพย์สินเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด

ถ้าศาลเห็นว่าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งของผู้ใดเมื่อได้พิเคราะห์ถึงความร้ายแรง ของการกระทำความผิด ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดและพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว กรณีมีเหตุอันสมควรเป็นการเฉพาะราย ศาลจะลงโทษจำคุกหรือปรับน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้ สำหรับความผิดนั้นก็ได้

- กำหนดดุลยพินิจในการลงโทษของศาล (ร่างมาตรา 149)

มาตรา 149 ถ้าศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดผู้ใดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน เมื่อศาลเห็นสมควรหรือ เมื่อพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาล ศาลจะลงโทษผู้นั้น น้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้

ลักษณะ 5 บทกำหนดโทษเกี่ยวกับสารระเหย

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิตหรือนำเข้าสารระเหย โดยก่อนนำออกจำหน่ายไม่จัดให้มี ภาพเครื่องหมาย หรือข้อความที่ภาษาบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 93 (ร่างมาตรา 150)

มาตรา 150 ผู้ใดผลิตหรือนำเข้าสารระเหย โดยก่อนนำออกจำหน่ายไม่จัดให้มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความที่ภาษาบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 93 ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายสารระเหยโดยไม่มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความ ที่ผู้ผลิต หรือผู้นำเข้าสารระเหยต้องจัดให้มีที่ภาษาบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุตามมาตรา 93 อยู่ครบถ้วน อันเป็น การฝ่าฝืนมาตรา 94 (ร่างมาตรา 151)

มาตรา 151 ผู้ใดจำหน่ายสารระเหยโดยไม่มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความ ที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าสารระเหยต้องจัดให้มีที่ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุตามมาตรา 93 อยู่ครบถ้วน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 94 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายสารระเหยแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 95 (ร่างมาตรา 152)

มาตรา 152 ผู้ใดจำหน่ายสารระเหยแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 95 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่ผู้ซึ่งตนรู้หรือควรรู้ว่าเป็นผู้ติดสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 96 และกำหนดลักษณะของการกระทำที่ต้องรับโทษหนักขึ้น (ร่างมาตรา 153)

มาตรา 153 ผู้ใดจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่ผู้ซึ่งตนรู้หรือควรรู้ว่าเป็นผู้ติดสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 96 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการจำหน่ายหรือจัดหาสารระเหยให้แก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ลักษณะ 6 บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนตำรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้แก้ไขรายการทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 หรือประเภท 4 ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงตามมาตรา 49 วรรคสอง (ร่างมาตรา 154)

มาตรา 154 ผู้ใดแก้ไขรายการทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 หรือประเภท 4 ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงตามมาตรา 49 วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

- กำหนดโทษแก่ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับตามมาตรา 49 ที่ผลิตหรือนำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 97 (ร่างมาตรา 155)

มาตรา 155 ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับตามมาตรา 49 ผู้ใดผลิตหรือนำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 97 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

- กำหนดโทษแก่ผู้ ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา 49 แต่มิได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 98 (ร่างมาตรา 156)

มาตรา 156 ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา 49 แต่มิได้ขึ้นทะเบียน

ตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 98 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ ตามมาตรา 51 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 99 และกำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือ วัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือ วัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา 51 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 99 (ร่างมาตรา 157)

มาตรา 157 ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ ตามมาตรา 51 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 99 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินเจ็ดแสนบาท

ผู้ใดจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข สั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามมาตรา 51 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 99 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินสามแสนบาท

ลักษณะ 7 บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดและการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ

- กำหนดโทษแก่ผู้เสพยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 หรือประเภท 5 หรือเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 หรือประเภท 2 และมีใช้กรณีตามมาตรา 109 หรือมาตรา 110 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 100 (ร่างมาตรา 158)

มาตรา 158 ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 หรือประเภท 5 หรือเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 หรือประเภท 2 และมีใช้กรณีตามมาตรา 109 หรือมาตรา 110 อันเป็น การฝ่าฝืนมาตรา 100 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้เสพสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 101 (ร่างมาตรา 159)

มาตรา 159 ผู้ใดเสพสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 101 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้มีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 หรือประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 หรือประเภท 2 เพื่อเสพ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 103 (ร่างมาตรา 160)

มาตรา 160 ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 หรือประเภท 5 หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 หรือประเภท 2 เพื่อเสพ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 103 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดอำนาจในการพิจารณาและพิพากษาคดีตามลักษณะนี้ของศาล (ร่างมาตรา 161)

มาตรา 161 ในการพิจารณาและพิพากษาคดีตามลักษณะนี้ ให้ศาลมีอำนาจพิจารณา พิพากษาคดีโดยคำนึงถึงการสงเคราะห์ให้จำเลยเลิกเสพยาเสพติดโดยการบำบัดรักษาดีกว่าการลงโทษ หากจะลงโทษจำเลยก็ให้พิจารณาลงโทษให้เหมาะสมกับจำเลยแต่ละคน แม้จำเลยจะได้กระทำผิดร่วมกัน

โดยคำนึงถึงความร้ายแรงตามลักษณะของความผิดที่แตกต่างกันในแต่ละคดี ผลร้ายแรงตามประเภทและปริมาณของยาเสพติดที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิด และข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิด เช่น อายุ ประวัติ ความประพฤติ นิสัย สติปัญญา การศึกษาอบรม ภาระในการเลี้ยงดูครอบครัว การเสพเพื่อรักษาโรค บรรเทาความเจ็บปวด ความจำเป็นต้องเสพด้วยเหตุอื่น สภาพร่างกาย และสภาพจิตใจ สิ่งแวดล้อม การถูกบังคับขู่เข็ญหลอกลวงให้เสพยาเสพติด หรือตกเป็นเครื่องมือของผู้ค้ายาเสพติด หรือเหตุอันควรปราณีอื่นใด

นอกจากนั้นการลงโทษควรได้คำนึงถึงชนิดของยาเสพติดที่เสพหรือครอบครองเพื่อเสพ จำนวนยาเสพติดที่เสพหรือครอบครองเพื่อเสพ การเสพยาเสพติดเป็นครั้งคราวหรือประจำ หรือเสพยาเสพติดเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานบางอย่าง

- กำหนดให้ศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีมีอำนาจเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญา หรือนำเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติข้อเดียวหรือหลายข้อตามมาตรา 56 แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้แทนการลงโทษ (ร่างมาตรา 162)

มาตรา 162 ในการพิจารณาพิพากษาผู้กระทำความผิดตามลักษณะนี้ ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก หรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล ให้ศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าวมีอำนาจเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญา หรือนำเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติข้อเดียวหรือหลายข้อตามมาตรา 56 แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้แทนการลงโทษ ทั้งนี้ ตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดแต่ต้องไม่เกินกว่าสองปี

หากเหตุที่ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยหรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องแก่การกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อศาลเห็นสมควร ศาลอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้

- กำหนดดุลยพินิจในการลงโทษของศาล (ร่างมาตรา 163)

มาตรา 163 เมื่อความปรากฏแก่ศาลเองหรือความปรากฏตามคำแถลงของพนักงานอัยการ หรือเจ้าพนักงานว่าผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขดังที่ศาลกำหนดตามมาตรา 162 ศาลอาจตั้งเตือนผู้กระทำความผิด หรือกำหนดวิธีการตามมาตรา 162 วรรคหนึ่ง เสียใหม่ หรือพิจารณาลงโทษตามความเหมาะสมต่อไป

- กำหนดดุลยพินิจของศาลในการส่งตัวจำเลยไปสถานพยาบาลยาเสพติดเพื่อเข้ารับการรักษา (ร่างมาตรา 164)

มาตรา 164 ภายใต้อำนาจมาตรา 110 เมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามลักษณะนี้ ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาหรืออยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีในความผิดอื่นซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก หรืออยู่ในระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล ในกรณีที่ศาลเห็นว่าพฤติการณ์แห่งคดียังไม่สมควรลงโทษจำเลย หากจำเลยสำนึกในการกระทำโดยตกลงเข้ารับการรักษา เมื่อศาลสอบถามพนักงานอัยการแล้ว หากศาลเห็นสมควร ให้ส่งตัวจำเลยไปสถานพยาบาลยาเสพติดเพื่อเข้ารับการรักษาต่อไป

- กำหนดหลักเกณฑ์ในการส่งยุติคดีหรือยกคดีขึ้นพิจารณาพิพากษาต่อไปของศาล
(ร่างมาตรา 165)

มาตรา 165 เมื่อจำเลยเข้ารับการบำบัดรักษาและปฏิบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนด จนได้รับการรับรองเป็นหนังสือว่าเป็นผู้ผ่านการบำบัดรักษาเป็นที่น่าพอใจจากหัวหน้าสถานพยาบาลยาเสพติด หรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ให้ศาลส่งยุติคดี เว้นแต่จะต้องมีคำสั่งเกี่ยวกับของกลาง และให้ผู้นั้นพ้นจากความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 164

ถ้าจำเลยไม่ให้ความร่วมมือในการบำบัดรักษาจนครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนด ก็ให้ศาลยกคดีขึ้นพิจารณาพิพากษาต่อไป

- กำหนดให้คำสั่งศาลตามมาตรา 162 มาตรา 164 และมาตรา 165 ให้เป็นที่สุด
(ร่างมาตรา 166)

มาตรา 166 คำสั่งศาลตามมาตรา 162 มาตรา 164 และมาตรา 165 ให้เป็นที่สุด การพิจารณาและมีคำสั่งของศาลตามมาตรา 162 มาตรา 164 และมาตรา 165 ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ลักษณะ 8 บทกำหนดโทษสำหรับการจูงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง หรือใช้กำลังบังคับให้ผู้อื่นเสพยาเสพติด

- กำหนดโทษแก่ผู้จูงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 หรือประเภท 5 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 102 และกำหนดลักษณะของการกระทำที่ต้องรับโทษหนักขึ้น (ร่างมาตรา 167)

มาตรา 167 ผู้จูงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 หรือประเภท 5 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 102 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำโดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เป็นการกระทำต่อหญิงหรือต่อบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี หรือเป็นการกระทำเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นกระทำความผิดทางอาญา หรือเพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่นในการกระทำความผิดทางอาญา ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงห้าล้านบาท

- กำหนดโทษแก่ผู้จงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพวัตถุออกฤทธิ์อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 102 และกำหนดลักษณะของการกระทำที่ต้องรับโทษหนักขึ้น (ร่างมาตรา 168)

มาตรา 168 ผู้ใดจงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพวัตถุออกฤทธิ์ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 102 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำโดยมีอาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เป็นการกระทำต่อหญิงหรือต่อบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี หรือเป็นการกระทำเพื่อจงใจให้ผู้อื่นกระทำความผิดทางอาญาหรือเพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่นในการกระทำความผิดทางอาญา ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงห้าล้านบาท

- กำหนดโทษแก่ผู้จงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพสารระเหยอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 102 และกำหนดลักษณะของการกระทำที่ต้องรับโทษหนักขึ้น (ร่างมาตรา 169)

มาตรา 169 ผู้ใดจงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ใช้กำลังบังคับใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ให้ผู้อื่นเสพสารระเหย อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 102 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำต่อหญิงหรือต่อบุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี หรือเป็นการกระทำเพื่อจงใจให้ผู้อื่นกระทำความผิดทางอาญาหรือเพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่นในการกระทำความผิดทางอาญา ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ลักษณะ 9 บทกำหนดโทษสำหรับความผิดต่อเลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. และพนักงานเจ้าหน้าที่

- กำหนดโทษแก่เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามมาตรา 57 (ร่างมาตรา 170)

มาตรา 170 เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งตามมาตรา 57 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาท

- กำหนดโทษแก่ผู้รับอนุญาตหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องที่ไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใดแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 61 (ร่างมาตรา 171)

มาตรา 171 ผู้รับอนุญาตหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องผู้ใดไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใดแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 61 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

- กำหนดโทษแก่ผู้ไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งบัญชีเอกสารหรือวัตถุใด ๆ หรือไม่ยอมให้มีการตรวจหรือทดสอบว่าผู้ใดมียาเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่ ในการปฏิบัติหน้าที่ของเลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. หรือเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในการสืบสวน สอบสวน หรือตรวจสอบทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ร่างมาตรา 172)

มาตรา 172 ผู้ใดไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งบัญชีเอกสารหรือวัตถุใด ๆ หรือไม่ยอมให้มีการตรวจหรือทดสอบว่าผู้ใดมียาเสพติดอยู่ในร่างกายหรือไม่ ในการปฏิบัติหน้าที่ของเลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. หรือเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในการสืบสวน สอบสวน หรือตรวจสอบทรัพย์สินตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดียาเสพติดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้ยกย้าย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้สูญหาย หรือไร้ประโยชน์ หรือรับไว้โดยมิชอบด้วยประการใดซึ่งทรัพย์สินที่มีคำสั่งยึดหรืออายัดหรือที่ตนรู้ว่าจะถูกยึดหรืออายัดตามมาตรา 72 (ร่างมาตรา 173)

มาตรา 173 ผู้ใดยกย้าย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ หรือรับไว้โดยมิชอบด้วยประการใดซึ่งทรัพย์สินที่มีคำสั่งยึดหรืออายัดหรือที่ตนรู้ว่าจะถูกยึดหรืออายัดตามมาตรา 72 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ลักษณะ 10 บทกำหนดโทษสำหรับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

- กำหนดโทษแก่กรรมการ อนุกรรมการ หรือสมาชิกของคณะทำงานตามประมวลกฎหมายนี้ เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายนี้ที่กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเสียเอง (ร่างมาตรา 174)

มาตรา 174 กรรมการ อนุกรรมการ หรือสมาชิกของคณะทำงานตามประมวลกฎหมายนี้ เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายนี้ ผู้ใดกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดเสียเอง ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

- กำหนดโทษแก่กรรมการ อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายนี้ หรือเจ้าพนักงานหรือข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด (ร่างมาตรา 175)

มาตรา 175 กรรมการ อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายนี้ หรือเจ้าพนักงานหรือข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

- กำหนดโทษแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ กรรมการหรือผู้บริหารหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าพนักงาน หรือกรรมการองค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ผู้ใดกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด (ร่างมาตรา 176)

มาตรา 176 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ กรรมการหรือผู้บริหารหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าพนักงาน หรือกรรมการองค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญผู้ใดกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ลักษณะ 11 บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

- กำหนดโทษแก่ผู้ทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดเป็นปกติธุระโดยมิได้กระทำ ในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายนี้ ไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 117 (ร่างมาตรา 177)

มาตรา 177 ผู้ใดทำการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดเป็นปกติธุระโดยมิได้กระทำ ในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายนี้ ไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 117 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้โฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติดหรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวโดยใช้ชื่อของตน หรือชื่อหรือที่ตั้งหรือกิจการของสถานพยาบาลยาเสพติด หรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน หรือคุณวุฒิหรือความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพ ในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการโฆษณาที่กำหนดในกฎกระทรวง อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 118 (ร่างมาตรา 178)

มาตรา 178 ผู้ใดโฆษณาเกี่ยวกับการบำบัดรักษายาเสพติดหรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการดังกล่าวโดยใช้ชื่อของตน หรือชื่อหรือที่ตั้งหรือกิจการของสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน หรือคุณวุฒิหรือความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพในสถานพยาบาลยาเสพติดหรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของตน โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการโฆษณาที่กำหนดในกฎกระทรวง อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 118 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่ผู้ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตตามมาตรา 119 (ร่างมาตรา 179)

มาตรา 179 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อนุญาตตามมาตรา 119 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กำหนดโทษแก่เจ้าของสื่อโฆษณาหรือผู้ประกอบการโฆษณาในการกระทำตามมาตรา 178 หรือมาตรา 179 (ร่างมาตรา 180)

มาตรา 180 ถ้าการกระทำตามมาตรา 178 หรือมาตรา 179 เป็นการกระทำของเจ้าของสื่อโฆษณาหรือผู้ประกอบการโฆษณา ผู้กระทำต้องระวางโทษเพียงกึ่งหนึ่งของโทษที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

ลักษณะ 12 การบังคับโทษปรับ

- กำหนดอำนาจเปรียบเทียบในบรรดาความผิดตามภาคนี้ซึ่งมีโทษปรับสถานเดียว (ร่างมาตรา 181)

มาตรา 181 บรรดาความผิดตามภาคนี้ซึ่งมีโทษปรับสถานเดียว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ส. มอบหมาย หรือเลขาธิการ อย. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ อย. มอบหมายแล้วแต่กรณี มีอำนาจเปรียบเทียบได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ถ้าผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีนั้นเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

- กำหนดให้ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับ หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับ และมีการดำเนินการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายอาญา ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. อำนวยความสะดวกหรือให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการบังคับคดีด้วย และเงินที่ได้จากโทษปรับ ให้ตกเป็นของกองทุน (ร่างมาตรา 182)

มาตรา 182 ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับ หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับ และมีการดำเนินการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายอาญา ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. อำนวยความสะดวกหรือให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการบังคับคดีด้วย

เงินที่ได้จากโทษปรับตามวรรคหนึ่ง ให้ตกเป็นของกองทุน

- กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม

(1) ใบอนุญาตผลิตยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ	50,000 บาท
(2) ใบอนุญาตผลิตเพื่อส่งออกวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2	ฉบับละ	10,000 บาท
(3) ใบอนุญาตนำเข้ายาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ	100,000 บาท
(4) ใบอนุญาตส่งออกยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ	10,000 บาท
(5) ใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกเฉพาะคราวยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ	20,000 บาท
(6) ใบอนุญาตจำหน่ายยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ	5,000 บาท
(7) ใบอนุญาตจำหน่ายยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ	10,000 บาท

โดยการขายส่ง

(8) ใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ	5,000 บาท
(9) ใบอนุญาตจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองยาเสพติดให้โทษในประเภท 2 เกินปริมาณที่รัฐมนตรีกำหนด	ฉบับละ	1,000 บาท
(10) ใบอนุญาตนำผ่านวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ	2,000 บาท
(11) ใบอนุญาตโฆษณาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ	10,000 บาท
(12) ใบอนุญาตผลิตหรือนำเข้าตัวอย่างตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ	5,000 บาท
(13) ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ	10,000 บาท
(14) การอนุญาตให้แก่ไซรายการทะเบียน	ฉบับละ	2,000 บาท
(15) ใบแทนใบอนุญาตหรือใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์	ฉบับละ	2,000 บาท
(16) การต่ออายุใบอนุญาตหรือการต่ออายุใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์	เท่ากับกึ่งหนึ่งของค่าธรรมเนียมสำหรับใบอนุญาตหรือใบสำคัญนั้น	
(17) ค่าขึ้นบัญชีที่จะจัดเก็บจากผู้เชี่ยวชาญ องค์กรผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ	รายละ	100,000 บาท
(18) ค่าคำขออนุญาตหรือคำขออื่น ๆ	คำขอละ	7,000 บาท
(19) ค่าประเมินเอกสารทางวิชาการ	คำขอละ	500,000 บาท
(20) ค่าตรวจสอบสถานประกอบการ	ครั้งละ	50,000 บาท
(21) ค่าดำเนินการอื่น ๆ นอกเหนือจาก (1)-(20)	คำขอละ	4,000 บาท

ส่วนที่ 2

บทวิเคราะห์

ปัจจุบันกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม และควบคุมยาเสพติด รวมถึงการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดได้กระจายอยู่ในกฎหมายหลายฉบับ และการดำเนินการตามกฎหมาย แต่ละฉบับเป็นหน้าที่และอำนาจของหลายองค์กร ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีความสอดคล้องกัน อีกทั้ง บทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน¹ จึงมีแนวความคิด ที่จะรวบรวมกฎหมายดังกล่าวจัดทำเป็นประมวลกฎหมายยาเสพติดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการอ้างอิง และใช้กฎหมายที่รวมอยู่ในฉบับเดียวกันนี้อย่างเป็นระบบ มีการปรับปรุงบทบัญญัติในกฎหมายดังกล่าว ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน นอกจากนี้ จำเป็นที่จะต้องกำหนดให้มีระบบอนุญาตเพื่อให้การควบคุม และการใช้ประโยชน์ยาเสพติดในทางการแพทย์ ทางวิทยาศาสตร์ และทางอุตสาหกรรมมีประสิทธิภาพ เนื่องจากอนุสัญญาระหว่างประเทศด้านยาเสพติด กำหนดให้ยาเสพติดเป็นสิ่งที่ทุกประเทศจะต้องมีระบบ การควบคุมการใช้ประโยชน์และป้องกันมิให้มีการนำไปใช้ในทางที่ผิด ประกอบกับการใช้ประโยชน์และการควบคุม ยาเสพติดมีความเกี่ยวข้องกับสุขภาพและอนามัยของประชาชน ดังนั้น เพื่อเป็นการคุ้มครองสวัสดิภาพและ ความปลอดภัยของประชาชนในการใช้ยาเสพติดในทางการแพทย์ ทางวิทยาศาสตร์ และทางอุตสาหกรรม จึงจำเป็นต้องกำหนดให้มีระบบการควบคุม โดยใช้ระบบอนุญาต เพื่อให้มีการควบคุม กำกับ และติดตาม รวมทั้งส่งเสริมให้มีการนำยาเสพติดไปใช้ในทางที่ผิด และมุ่งเน้นการป้องกันการแพร่กระจายยาเสพติดและ การใช้ยาเสพติดในทางที่ไม่ถูกต้องอันจะนำไปสู่การเสพยาเสพติด ซึ่งเป็นการบั่นทอนสุขภาพของประชาชน โดยในประเด็นดังกล่าวองค์การสหประชาชาติได้จัดให้มีการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยปัญหา ยาเสพติดโลก (United Nations General Assembly Special Session on the World Drug Problem–UNGASS 2016) ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 19–21 เมษายน 2559 ณ ศูนย์การประชุมสหประชาชาติ นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยที่ประชุมได้ขอให้ภาคีสมาชิกเปลี่ยนกรอบความคิดจากการทำสงครามยาเสพติด มาเป็นการใช้สาธารณสุขนำการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งการแก้ไขปัญหายาเสพติดจะยึดมุมมอง ทางสาธารณสุขมากขึ้น ควบคู่ไปกับการป้องกันและปราบปราม การคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนอย่างครอบคลุม ทั้งสตรี เด็กและเยาวชน การคำนึงถึงสิทธิในการเข้าถึงยาและการใช้ยาของผู้ป่วย การลดอันตราย จากการใช้ยาเสพติด ตลอดจนการใช้แนวทางการพัฒนาทางเลือกในการแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นต้น² นอกจากนี้ การรวบรวมกฎหมายดังกล่าวด้วยการจัดทำเป็นประมวลกฎหมายยาเสพติดจะมีการกำหนดให้ มีระบบคณะกรรมการที่ประกอบด้วยบุคลากรซึ่งมีความหลากหลาย จากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้เข้ามา

¹ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (ม.ป.ป.). รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น จากกฎหมาย. สืบค้น 26 สิงหาคม 2563 จาก <https://www.oncb.go.th/Home/DocLib19/%94.pdf>

² World Health Organization. United Nations General Assembly Special Session on the World Drug Problem–UNGASS 2016. สืบค้น 26 สิงหาคม 2563 จาก <https://www.who.int/mediacentre/events/2016/ungass-world-drug-problem/en/>

มีส่วนร่วมในการพิจารณากำหนดนโยบายในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ปราบปราม และควบคุม ยาเสพติด และรวมถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติดให้เป็นไปด้วยความรอบคอบ และมีประสิทธิภาพ โดยกระทรวงยุติธรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด และร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. รวมจำนวน 3 ฉบับ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยตรวจพิจารณาเป็นเรื่องเสร็จที่ 626-627/2561 ไปแล้ว แต่โดยที่คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. และร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด ไม่สามารถพิจารณาร่างกฎหมายให้แล้วเสร็จก่อนที่ สภานิติบัญญัติแห่งชาติจะสิ้นสุดลงและคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ถอนร่างกฎหมายทั้ง 3 ฉบับดังกล่าว ออกจากการพิจารณาของรัฐสภา³

ต่อมากระทรวงยุติธรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด และร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว ซึ่งคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบโดยให้รับ ข้อสังเกตของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติเสนอไปพิจารณาด้วย กล่าวคือ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมเห็นชอบ กับร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด และร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. รวม 3 ฉบับ เนื่องจากร่างประมวล กฎหมายยาเสพติดเป็นการรวบรวมและแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติต่าง ๆ เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ และวัตถุออกฤทธิ์ที่เคย์บังคับใช้ก่อนหน้านั้น ซึ่งรวมถึงกฎหมายที่แผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการ ยุติธรรมกำหนดให้มีการแก้ไขด้วย ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ กฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ ต่อจิตและประสาท และกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยมีเนื้อหาการแก้ไขเพิ่มเติม สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม ตามนัยมาตรา 270 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ในขณะที่ร่างพระราชบัญญัติอีก 2 ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมาย ยาเสพติด พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. เป็นกฎหมายที่จำเป็นต้องตราขึ้น เพื่อให้ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดมีผลใช้บังคับอย่างมีประสิทธิภาพ⁴ ทั้งนี้ ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด จะเป็นการช่วยเหลือโดยมุ่งเน้นด้านตัวผู้เสพยาเสพติดเป็นสำคัญ โดยพิจารณาให้ครอบคลุมถึงมาตรการ

³ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (ม.ป.ป.). รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด และ

ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สืบค้น 26 สิงหาคม 2563

จาก https://www.oncb.go.th/PublishingImages/Lists/ONCBNews1/AllItems/Code_laws4-report.pdf

⁴ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (ม.ป.ป.). รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด และ

ร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สืบค้น 25 สิงหาคม 2563

จาก https://www.oncb.go.th/PublishingImages/Lists/ONCBNews1/AllItems/Code_laws4-report.pdf

หรือแนวทางการปกป้องสังคมให้ปลอดภัยจากผู้เสพหรือผู้ติดยาเสพติดที่อาจกลับมากระทำความผิดซ้ำเพราะเหตุเป็นผู้เสพหรือติดยาเสพติดด้วยและในส่วนของบทกำหนดโทษโดยคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมมีข้อสังเกตว่าควรนำมาตราการลงโทษอื่นมาใช้ทดแทนการลงโทษจำคุก โดยคำนึงถึงการบำบัดรักษาการเสพหรือการติดยาเสพติดเป็นสิ่งสำคัญ เช่น การนำเงื่อนไขการคุมความประพฤติ วิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญาหรือการลงโทษกักขัง เป็นต้น นอกจากนี้ สมควรที่ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดจะต้องกำหนดบทความผิดและบทกำหนดโทษให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์การกระทำความผิดที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การกำหนดโทษครอบคลุมไปถึงกรณีของการนำยาหรือส่วนประกอบที่ไม่ได้เป็นยาเสพติดให้โทษมาใช้เพื่อเตรียมผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ (กรณีของการมียาแก้หวัดซึ่งมีส่วนผสมของ Pseudoephedrine ไปใช้เป็นสารตั้งต้นในการผลิตยาเสพติด) เป็นต้น

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 11) พิจารณาข้อสังเกตของคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม และมีความเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. (มาตรา 5 และมาตรา 6) กำหนดเกี่ยวกับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ซึ่งเจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายปราบปรามยาเสพติด ปฏิบัติหน้าที่เช่นเดียวกับเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. โดยเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในสังกัดสำนักงาน ป.ป.ส. มีบทบาทและภารกิจในพื้นที่โดยตรงในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติงานด้านการสืบสวน รวบรวมนายหลักฐานซึ่งเป็นงานที่เสี่ยงอันตรายต่อร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สินของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ประกอบกับการจ่ายเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเพิ่ม ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนด้วย ซึ่งจ่ายเป็นรายเดือนจากเงินงบประมาณของสำนักงาน ป.ป.ส. ดังนั้น การกำหนดให้เฉพาะเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในสังกัดของสำนักงาน ป.ป.ส. ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ จึงสมควรกำหนดให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษด้วย

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการกฤษฎีกาชุดดังกล่าวได้ดำเนินการตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดก่อนที่พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 จะมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย จึงมีความเห็นว่าจะต้องยกเลิกพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 และนำทบัญญัติมารวมกำหนดไว้ในร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดและแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายดังกล่าวให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562

คณะรัฐมนตรีชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. และร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด เพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศต่อที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาตามมาตรา 270 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยรวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม และควบคุมยาเสพติด รวมถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดทั้งหมด จัดทำเป็นประมวลกฎหมายยาเสพติดเพื่อประโยชน์ในการอ้างอิงและบังคับใช้กฎหมาย พร้อมกันนี้ได้มีการปรับปรุงบทบัญญัติในกฎหมายดังกล่าว

ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน อันสอดคล้องกับประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580) ด้านความมั่นคง⁵ โดยเฉพาะการรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างเสริมความสงบเรียบร้อยและสันติสุข ให้เกิดกับประเทศชาติบ้านเมือง ซึ่งรวมถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วย รวมทั้งประกาศ สำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกระบวนการยุติธรรม⁶ ที่กำหนดให้ปัญหายาเสพติดเป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ ตั้งแต่ชั้นก่อนฟ้องคดีไปจนถึงชั้น การบำบัดฟื้นฟูและการพัฒนาปรับปรุงพฤตินิสัยผู้กระทำความผิด กระบวนการยุติธรรมทางอาญาต้องใช้เวลาและ กำลังคนส่วนใหญ่ไปใช้ในการจัดการกับคดียาเสพติด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้จำหน่ายรายย่อย ครอบครอง และเสพยาเสพติดที่เกิดขึ้นดังกล่าวเป็นปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการปฏิรูปด้านกระบวนการยุติธรรม เพื่อสร้างกลไก ในการบังคับใช้กฎหมายยาเสพติดให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. มีสาระสำคัญ คือ ยกเลิกบทบัญญัติ ของกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดและกฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม (ร่างมาตรา 4) จำนวน 24 ฉบับ กำหนดเงินเพิ่ม สำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ ข้าราชการของสำนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งเลขาคิการ ป.ป.ส. แต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. และผ่านการฝึกอบรมเป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน กำหนดให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ (ร่างมาตรา 5 และร่างมาตรา 6) กำหนดบทเฉพาะกาล รองรับการค้าในกรณีต่าง ๆ (ร่างมาตรา 7 ถึงร่างมาตรา 23) และ มีมาตรการรักษาการโดยกำหนดให้ ประธานศาลฎีกา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงอุตสาหกรรม รักษาการตามร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. และ ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของตน (ร่างมาตรา 24)

ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดมีหลักการสำคัญ คือ การรวบรวมบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ ยาเสพติดที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันและอยู่ในความรับผิดชอบหลายหน่วยงาน นำมารวบรวมไว้เป็นหมวดหมู่ ในรูปแบบประมวลกฎหมาย โดยแบ่งออกเป็น 3 ภาค คือ

ภาค 1 การป้องกันปราบปราม และควบคุมยาเสพติด (มาตรา 1–มาตรา 103) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับ กลไกการแก้ไขปัญหายาเสพติด การควบคุมเสพยาเสพติด การตรวจสอบทรัพย์สิน การกำหนดความผิดในคดียาเสพติด กำหนดให้มีระบบคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยบุคลากรที่มีความหลากหลายจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณากำหนดนโยบายในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ปราบปราม และควบคุมยาเสพติด และรวมถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติดให้เป็นไปด้วยความรอบคอบและมีประสิทธิภาพ

⁵ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–พ.ศ. 2580 (ฉบับย่อ).

สืบค้น 26 สิงหาคม 2563 จาก https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlanOct2018.pdf

⁶ “ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ” (6 เมษายน 2561). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 135 ตอนที่ 24 ก, น. 16.

ภาค 2 การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด (มาตรา 104-มาตรา 119) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดกลไกและมาตรการที่ใช้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยวิธีการทางสาธารณสุข แทนการใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ยึดหลักผู้เสพยาคือผู้ป่วยที่ควรได้รับการช่วยเหลือให้เข้ารับการบำบัดรักษา ตลอดจนมีการติดตามช่วยเหลือให้กลับมาดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างยั่งยืน

ภาค 3 บทกำหนดโทษ (มาตรา 120-182) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการปรับปรุงบทกำหนดโทษในคดียาเสพติดให้มีความเหมาะสม ได้สัดส่วนกับระดับความร้ายแรงในการกระทำความผิด รวมถึงปรับปรุงอัตราโทษที่ใช้ในคดียาเสพติดให้มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดให้การกำหนดโทษทางอาญา จะต้องใช้เฉพาะในกรณีความผิดร้ายแรงเท่านั้น อีกทั้งเป็นการรวบรวมบทกำหนดโทษด้านยาเสพติดที่เดิมกระจ่ายอยู่ในกฎหมายหลายฉบับรวบรวมเข้ามาไว้เป็นหมวดหมู่เดียวกัน

การปรับปรุงบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันปราบปราม และควบคุมยาเสพติด รวมถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดโดยการรวบรวมและปรับปรุงหลักการของบทบัญญัติดังกล่าวมากำหนดเป็นร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. และร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด จะทำให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่าย เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง และเพื่อประโยชน์ในการอ้างอิงและการใช้บังคับกฎหมายอย่างเป็นระบบในการป้องกันการแพร่กระจายยาเสพติดและการใช้ยาเสพติดในทางที่ไม่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่การเสพยาเสพติดซึ่งเป็นการบั่นทอนสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันการแพร่กระจายยาเสพติดเข้าสู่กลุ่มเยาวชนซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

ส่วนที่ 3

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด

ความหมายของยาเสพติด

1.1 สารหรือยาที่อาจจะเป็นผลิตภัณฑ์ธรรมชาติหรือจากการสังเคราะห์ ซึ่งเมื่อบุคคลใดเสพหรือรับเข้าสู่ร่างกายซ้ำ ๆ กันแล้ว ไม่ว่าจะโดยวิธีการใด เป็นช่วงระยะหรือนานติดต่อกันก็ตาม จะทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ใต้อิทธิพลของสารนั้น ทั้งทางด้านจิตใจและทางด้านร่างกายและอาจต้องเพิ่มปริมาณการเสพขึ้นเรื่อย ๆ จนทำให้สุขภาพของผู้เสพนั้นเสื่อมโทรมลง ประการสำคัญคือเมื่อถึงเวลาเสพแล้วไม่ได้เสพจะเกิดอาการผิดปกติทางจิตใจและทางร่างกาย

1.2 สิ่งที่ทำให้เกิดพิษเรื้อรังและปรากฏอาการของโรคอย่างชัดเจนเมื่อหยุดเสพ

1.3 สิ่งที่ทำให้เกิดความเดือดร้อนในสังคม

1.4 สิ่งที่ทำให้เกิดพิษและเป็นต้นเหตุของอาชญากรรม

1.5 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 “ยาเสพติดให้โทษ” หมายถึง ยาหรือสารเคมีหรือวัตถุนิตใด ๆ หรือพืช ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยวิธี กิน ดม สูบ หรือ ฉีดแล้วจะทำให้เกิดผลต่อร่างกาย และจิตใจ ในลักษณะสำคัญ ดังนี้

- ต้องเพิ่มขนาดการเสพมากขึ้นเรื่อย ๆ
- มีความต้องการเสพทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา
- เมื่อถึงเวลาเสพแต่ไม่ได้เสพจะมีอาการขาดยา
- สภาพร่างกายโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง

ชนิดของยาเสพติด

1.1 แบ่งตามแหล่งที่เกิด

- ยาเสพติดธรรมชาติ (Natural Drugs) คือ ยาเสพติดที่ผลิตได้ มาจากพืช เช่น ฝิ่น กระช่อม กัญชา เป็นต้น

- ยาเสพติดสังเคราะห์ (Synthetic Drugs) คือ ยาเสพติดที่ผลิตขึ้นด้วยกรรมวิธีทางเคมี เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน เป็นต้น

1.2 แบ่งตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้ โทษ พ.ศ. 2522

- ประเภทที่ 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรงไม่มีประโยชน์ทางการแพทย์ เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน เมทแอมเฟตามีน แอลเอสดี เอ็คซ์ตาซี เป็นต้น

- ประเภทที่ 2 ยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน โคเคน เมทาโดน เป็นต้น

- ประเภทที่ 3 ยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดให้โทษประเภท 2 ผสมอยู่ เช่น ยาแก้ไอที่มีโคเดอีน ผสมอยู่ เป็นต้น

- ประเภทที่ 4 สารเคมีที่ใช้ ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2 เช่น อะเซติกแอนไฮไดรด์ อะเซติลคลอไรด์ เอทิลีนไดออกไซด์ ไลเซอร์จิก อาซิก เป็นต้น

- ประเภทที่ 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 เช่น กัญชา พืชกระท่อม พืชฝิ่น เป็นต้น

1.3 แบ่งตามการออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท

- ยาเสพติดประเภทกดประสาท เช่น ฝิ่น มอร์ฟิน เฮโรอีน ยากล่อมประสาท สารระเหย เป็นต้น
- ยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท เช่น แอมเฟตามีน กระท่อม โคคาอีน เป็นต้น
- ยาเสพติดประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี ดีเอ็มที เห็ดขี้ควาย เป็นต้น
- ยาเสพติดประเภทออกฤทธิ์ ผสมผสาน (อาจกด กระตุ้น หรือหลอนประสาทพร้อมกัน) เช่น กัญชา เป็นต้น

1.4 แบ่งตามองค์การอนามัยโลก

- ประเภทฝิ่นหรือมอร์ฟินรวมทั้งยาที่มีฤทธิ์คล้ายมอร์ฟิน เช่น ฝิ่น มอร์ฟิน เฮโรอีน และเพทิดีน เป็นต้น
- ประเภทบาบิทูเรทรวมทั้งยาที่มีฤทธิ์ทำนองเดียวกัน เช่น เซโคบาร์บิทัล อะโมบาร์บิทัล พาราติไฮด์ เมโพรบามเท ไดอาซีแพม คลอไดอาซีพอกไซด์ เป็นต้น
- ประเภทแอลกอฮอล์ เช่น สุราและเบียร์ เป็นต้น
- ประเภทแอมเฟตามีน เช่น แอมเฟตามีน เดกซ์แอมเฟตามีน เป็นต้น
- ประเภทโคเคน เช่น โคเคน เป็นต้น
- ประเภทกัญชา เช่น ใบกัญชา เป็นต้น
- ประเภทคัท เช่น ใบคัท ใบกระท่อม เป็นต้น
- ประเภทหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี ดีเอ็มที เมสคาลิน เมล็ดมอร์นิงโกลลี ต้นลำโพง เห็ดเมาบางชนิด เป็นต้น
- ประเภทอื่น ๆ เป็นพวกไม่สามารถเข้าประเภทใดได้ เช่น ทินเนอร์ เบนซิน น้ำยาล้างเล็บ ยาแก้ปวด บุหรี่ เป็นต้น¹

ประวัติความเป็นมาของยาเสพติดในประเทศไทยและต่างประเทศ

ประชาชนในแถบเมโสโปเตเมีย รู้จักการปลูกฝิ่นมาประมาณ 5,000 ปีก่อนคริสต์ศักราช ในขณะที่ชาวกรีกรับรู้ถึงสรรพคุณของฝิ่นในการระงับความเจ็บปวดและความกลัดกลุ้มได้เป็นอย่างดี ส่วนชาวอินเดียมีการเสพฝิ่นเพื่อให้เกิดความมึนเมา ทำให้เกิดความสุขและสามารถลืมความทุกข์ต่าง ๆ ได้ ต่อมาเมื่อนักล่าอาณานิคมชาวตะวันตก ได้นำฝิ่นจากอินเดียไปค้าขายในดินแดนจีน จนทำให้ประชากรของจีนในขณะนั้น เกิดภาวะติดฝิ่น ทำให้กลายเป็นปัญหาใหญ่ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง จนในที่สุดก็เกิดเป็นสงครามฝิ่นระหว่างจีนและอังกฤษระหว่าง ค.ศ. 1839-ค.ศ. 1841 ท้ายที่สุดจีนไม่สามารถสู้รบกับอังกฤษ

¹ จีราตรณ์ ถิ่นอ่อน. (2 มีนาคม 2561). บทที่ 6 ยาเสพติด. สืบค้น 21 สิงหาคม 2563 จาก <https://fliphtml5.com/lusla/fgqc/basic>

ที่มีอาวุธยุทธโศภกรที่เหนือกว่า จึงต้องยอมแพ้ต่อประเทศอังกฤษ และทำสัญญาสงบศึกกันใน ค.ศ. 1842 พร้อมทั้งขดใช้ค่าเสียหายให้อังกฤษเป็นเงินจำนวน 21 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และยอมเปิดเมืองท่าต่าง ๆ ตลอดจนยอมให้อังกฤษเช่าเกาะฮ่องกงอีกด้วย

ต่อมาใน ค.ศ. 1943 เมื่อญี่ปุ่นมารุกรานประเทศจีน ก็ใช้ยาเสพติดเป็นเครื่องมือในการทำให้ประเทศจีนอ่อนแอ ต่อมาเมื่อพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้รับชัยชนะบนแผ่นดินใหญ่ และจีนคณะชาติได้ถอยร่นไปอยู่ที่เกาะไต้หวัน จึงมีการปราบปรามยาเสพติดด้วยวิธีที่รุนแรงและเด็ดขาด โดยประเทศจีนถือเป็นประเทศแรกที่น่าโทษประหารชีวิตมาใช้สำหรับความผิดในคดียาเสพติด

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ องค์การสันนิบาตชาติได้จัดตั้งคณะที่ปรึกษาเกี่ยวกับฝิ่น (Opium Advisory Committee) ซึ่งต่อมากลายเป็นคณะกรรมการยาเสพติดแห่งสหประชาชาติ (United Nations Commission on Narcotic Drugs) โดยในระหว่าง ค.ศ. 1925-ค.ศ. 1936 การค้ายาเสพติดอยู่ภายใต้การควบคุมระหว่างประเทศและเกิดขึ้นก่อนที่คณะกรรมการกลางถาวร (Permanent Central Board) ของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ (International Narcotics Control Board) จะได้รับการจัดตั้งขึ้น ต่อมาเมื่อมีการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้นแทนที่องค์การสันนิบาตชาติ ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 จบสิ้นลง ประเทศสมาชิกได้มีการประชุมหารือในหลายวาระหลายสมัย จนสุดท้ายได้จัดทำอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษปี ค.ศ. 1961 (Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพิธีสาร ค.ศ. 1972 (Protocol Amending the Single Convention of Narcotic Drugs, 1972) โดยให้ความสำคัญกับการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติด พร้อมทั้งกำหนดให้การมีไว้ในครอบครองเป็นการฝ่าฝืนอย่างร้ายแรงและมีความผิดตามกฎหมายอาญาของประเทศภาคีสมาชิกต่าง ๆ ซึ่งต้องได้รับโทษที่เหมาะสมเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงโทษจำคุกหรือการลงโทษโดยการจำกัดเสรีภาพอย่างอื่น หลังจากนั้นได้มีการจัดทำอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (Convention on Psychotropic Substances, 1971) ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ ค.ศ. 1976 ท้ายที่สุดคืออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. 1988 (1988 United Nations Convention on the Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances) ซึ่งวางข้อกำหนดและบทลงโทษที่ประเทศต่าง ๆ ควรดำเนินการภายใต้กฎหมายของประเทศตน การรับรองอนุสัญญานี้ถือเป็นจุดสูงสุดของการตอบโต้กับยาเสพติดในระดับนานาชาติ โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ ค.ศ. 1990 ทั้งนี้ ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาทั้ง 3 ฉบับ โดยภาคยานุวัติ ซึ่งการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา ส่งผลให้ประเทศไทยเกิดพันธกรณี ในฐานะรัฐภาคีที่จะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับอนุสัญญา พร้อมทั้งต้องมีการตรากฎหมายภายในออกมาเพื่อรองรับอนุสัญญาเหล่านี้²

ในประเทศไทย การออกกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เท่าที่มีหลักฐานครั้งแรก เป็นการประกาศใช้กฎหมายลักษณะโจร ในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 หรือพระเจ้าอู่ทอง เมื่อ ค.ศ. 1360 โดยกฎหมายฉบับนี้

² The global commission on Drug Policy. (2016) การขับเคลื่อนการปฏิรูปนโยบายยาเสพติด : แนวทางใหม่สู่การลดทอนความเป็นอาชญากรรมทางคดียาเสพติด. สืบค้น 21 สิงหาคม 2563 จาก http://www.globalcommissionondrugs.org/wp-content/uploads/2017/03/GCDP-Report-2016_THAI.pdf

ได้บัญญัติการห้ามซื้อขายและเสฟผืน รวมถึงมีบทลงโทษค่อนข้างสูง ถึงอย่างไรก็ตาม การลักลอบซื้อขายและเสฟผืนก็ยังมีต่อมาโดยตลอด แถมปรากฏว่าผู้ครองเมืองบางแห่งก็เสฟผืนและผูกขาดการจำหน่ายผืนเองเสียด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้การขายผืน เสฟผืน จึงไม่สามารถจัดการได้ตลอดสมัยกรุงศรีอยุธยา ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงออกกฎหมายห้ามปรามผู้ขาย ผู้สูบผืนแต่ก็ยังไม่มียผล จนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จึงมีการตราพระราชกำหนดให้มีโทษสูงขึ้น นอกจากนี้ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ประเทศอังกฤษได้นำผืนจากอินเดียไปบังคับขายให้จีนทำให้ประชากรจีนติดผืนเป็นจำนวนมาก เนื่องจากช่วงเวลานั้นมี ประชากรจีนเข้ามาค้าขายในเมืองไทยมากขึ้น มีการลักลอบขนผืนด้วยเรือสินค้า จึงทำให้การใช้ผืนและผู้เสฟผืนเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมาก ส่งผลให้มีการปราบปรามอย่างเข้มงวดกวาดขันตลอดรัชสมัย

ถึงอย่างไรก็ตาม พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเห็นว่า การปราบปรามไม่สามารถกำจัดปัญหาการสูบและขายผืนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทรงเปลี่ยนนโยบาย โดยยอมให้คนจีนเสฟและขายผืนได้ตามกฎหมายแต่ต้องเสียภาษีผูกขาด โดยมีนายภาษีเป็นผู้ดำเนินการ ปรากฏว่าภาษีผืนสามารถทำรายได้ให้แก่ประเทศเป็นอย่างมาก จนต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงมีความพยายามแก้ภาษีผืนเพื่อลดจำนวนผู้เสฟ ส่งผลให้ปริมาณรายได้จากการเก็บภาษีลดลง แต่สภาพทางสังคมก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเท่าไร

จนกระทั่งใน ค.ศ. 1958 คณะปฏิวัติซึ่งปกครองประเทศไทยอยู่ในขณะนั้นได้พิจารณาเห็นว่าการเสฟผืนเป็นที่น่ารังเกียจในวงสังคมและเป็นอันตรายแก่สุขภาพอย่างร้ายแรง ประเทศต่าง ๆ ได้พยายามเลิกการเสฟผืนโดยเด็ดขาดแล้ว จึงเห็นเป็นการสมควรให้เลิกการเสฟผืนและจำหน่ายผืนในประเทศ จึงมีประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 37 ลงวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2501 ให้เลิกการเสฟผืนและจำหน่ายทั่วราชอาณาจักร และกำหนดให้เสร็จสิ้นเด็ดขาดภายในวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2502 โดยกำหนดตามลำดับดังนี้

- ประกาศให้ผู้เสฟผืนขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตให้เสฟผืนภายในวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2501
- แต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2502 ห้ามมิให้ร้านผืนจำหน่ายผืนแก่ผู้ที่ไม่มีใบอนุญาตให้สูบผืน
- ยุบเลิกร้านจำหน่ายผืนภายในวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2502
- ให้กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงมหาดไทย ร่วมกันจัดตั้งสถานพยาบาลและศูนย์พักฟื้น

ผู้อดฝืนตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2502 ผู้กระทำผิดฐานเสฟผืนหรือมูลฝืน นอกจากจะต้องรับโทษตามกฎหมายแล้วยังต้องถูกส่งไปปรับการรักษา ณ สถานพยาบาลและพักฟื้นผู้อดฝืนไม่เกิน 90 วันอีกด้วย

ในปัจจุบันปัญหาเสฟผืนที่ปรากฏอยู่ในประเทศไทยมีหลากหลายรูปแบบและลักษณะปัญหา โดยชาวไทยภูเขาที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนหนึ่งมีอาชีพหลักในการปลูกฝืนและมีจำนวนไม่น้อยที่สูบและเสฟผืนด้วย ในหมู่ชาวไทยในชนบทพื้นที่ราบ ก็มีการสูบผืน ใช้ใบกระท่อม กัญชา ยาม้า หรือยาขัน และยาแก้ปวด อยู่อย่างแพร่หลาย เป็นการแพร่ระบาดของยาเสฟผืนหลากหลายชนิดทั้งในต่างจังหวัดและ

ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะยาม้าหรือยาบ้า ได้แพร่ระบาดเข้าไปในในแทบทุกชุมชน และหมู่บ้านซึ่งนับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องร่วมกันแก้ไข³

2. สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศ

ประเทศไทยยังคงมีสถานะเป็นแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติดที่มาจากพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำและถูกใช้ เป็นเส้นทางลำเลียงผ่านของยาเสพติดที่ส่งไปในภูมิภาคต่าง ๆ โดยใช้เส้นทางทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ซึ่งสถานการณ์การลักลอบนำเข้ายังคงรุนแรง โดยเฉพาะพื้นที่ภาคเหนือ ยังเป็นพื้นที่หลักของการนำเข้า ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันตก มีการลักลอบนำเข้าเพิ่มขึ้นทั้งความถี่และปริมาณ อีกทั้งยังพบการลักลอบนำเข้าโคเคนของกลุ่มชาวแอฟริกาตะวันตก ผ่านทางท่าอากาศยานนานาชาติต่าง ๆ (ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ท่าอากาศยานนานาชาติภูเก็ต ฯลฯ) ซึ่งสั่งการและจ้างวานคนลำเลียงชาวแอฟริกา อเมริกาใต้และเอเชีย โดยเฉพาะหญิงไทยให้ลำเลียงแทน นักค้าบางกลุ่มมีการปรับเปลี่ยนเส้นทางไปลงที่ท่าอากาศยานนานาชาติของประเทศเพื่อนบ้านแทน เช่น สนามบินนานาชาติหลวงพระบาง ท่าอากาศยานนานาชาติวัดไต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ก่อนที่จะลักลอบลำเลียงเข้าไทยทางชายแดนทางบก

ยาเสพติดที่มีการลักลอบนำเข้ามาในประเทศเป็นจำนวนมากประกอบกับราคายาเสพติดมีแนวโน้มลดลงในทุกระดับทั้งขายส่งและขายปลีก ส่งผลให้เด็กและเยาวชน สามารถเข้าถึงยาเสพติดได้ง่าย รวมทั้งการขยายตัวของการค้ายาเสพติดออนไลน์ควบคู่กับการลักลอบส่งยาเสพติดทางพัสดุไปรษณีย์ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ปัญหาการค้ายาเสพติดรายย่อย และการแพร่ระบาดของยาเสพติดขยายวงกว้างได้อย่างรวดเร็ว

การแพร่ระบาดของยาเสพติด พบว่า มิติพื้นที่ แพร่ระบาดของยาเสพติด จากการประเมินสถานะหมู่บ้าน/ชุมชนของกระทรวงมหาดไทย ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สํารวจหมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ จำนวน 82,127 แห่ง พบว่าร้อยละ 30 ยังมีปัญหายาเสพติด โดยหมู่บ้าน/ชุมชนจำนวน 3,440 แห่ง ยังมีปัญหายาเสพติดมาก กลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้อง กับยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน อายุ 15-24 ปี โดยเป็นผู้เข้ารับการบำบัดรักษา ร้อยละ 38 เป็นผู้กระทำความผิด คดีเสพยาเสพติด ร้อยละ 35 และข้อมูลจากการประมาณการของเครือข่ายองค์กรวิชาการสารเสพติด ในประชากรกลุ่มเสี่ยงอายุ 12-65 ปี จำนวน 50 กว่าล้านคนทั่วประเทศ พบว่าเป็นกลุ่มผู้เคยใช้สารเสพติดใน 1 ปี ประมาณ 1.96 ล้านคน เป็นกลุ่มผู้เคยใช้สารเสพติดใน 1 เดือน ประมาณ 1.13 ล้านคน และเป็นกลุ่มผู้ติด (ใช้สารเสพติด 20 วัน ใน 30 วัน) ประมาณ 4.5 แสนคน ยาเสพติดที่เป็นปัญหาหลักคือ ยาบ้า พบว่ามีผู้ต้องหาถูกจับกุมในคดียาบ้า ร้อยละ 69 และเป็นผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาบ้า ร้อยละ 79 และยาเสพติดที่ต้องมีการเฝ้าระวัง ได้แก่ ไอซ์ เฮโรอีน คีตามีน และเอ็กซ์ตาซี ที่พบแนวโน้มการแพร่ระบาดเพิ่มขึ้น⁴

³ ประวัติความเป็นมาของยาเสพติด (Historical Background). (15 มิถุนายน 2553) สืบค้น 21 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.sk-local.go.th>

⁴ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. (ม.ป.ป.) รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปีงบประมาณ 2562. สืบค้น 14 สิงหาคม 2563 จาก <https://www.oncb.go.th/EBookLibrary>

ตารางที่ 1. สถิติการจับกุมคดียาเสพติดทั้งหมด แยกจำนวนคดี ผู้ต้องหา⁵

พ.ศ.	จำนวนคดี	ผู้ต้องหา
พ.ศ. 2562	195,532	207,318
พ.ศ. 2563 (มกราคม 2563–24 สิงหาคม 2563)	70,393	75,494

ประมวลผลข้อมูลจากระบบ Datawarehouse NCR ณ วันที่ 24 สิงหาคม 2563

ตารางที่ 2. สถิติจำนวนผู้เข้าบำบัดรักษายาเสพติดทั้งหมด

พ.ศ.	จำนวนคนบำบัด
พ.ศ. 2562	228,189
พ.ศ. 2563 (มกราคม 2563–24 สิงหาคม 2563)	106,890

ประมวลผลข้อมูลจากระบบ บสต. ณ วันที่ 24 สิงหาคม 2563

3. กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

แทบทุกประเทศทั่วโลกต่างประสบปัญหาและได้รับผลกระทบจากยาเสพติด สำหรับประเทศไทย ปัญหาเรื่องยาเสพติดเป็นปัญหาที่สะสมและก่อให้เกิดผลเสียกับสังคมมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน ไปจนถึงระดับประเทศ จะเห็นได้ว่าทุกภาคส่วนในสังคมต่างได้รับผลกระทบจากปัญหาดังกล่าว ดังนั้นปัญหายาเสพติดจึงเป็นปัญหาสังคมที่มีความร้ายแรงระดับชาติ แม้จะมีมาตรการป้องกันและปราบปราม ผู้ลักลอบจำหน่ายและผู้เสพยาเสพติดมาโดยตลอด แต่ก็ยังไม่สามารถจัดปัญหายาเสพติดให้หมดไปได้ เนื่องจากเป็นขบวนการที่มีความลับซับซ้อนและนับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น สมควรจะต้องได้รับการแก้ไขและต้องได้รับความร่วมมืออย่างจริงจังจากทุกภาคส่วนทุกองค์กรในสังคม

3.1 พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา และพระราชกำหนด

ในส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวกับยาเสพติดที่มีการบังคับใช้ในประเทศไทยแต่ละฉบับจะมีหลักการและเหตุผลในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งสามารถแบ่งตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้ดังนี้

1. เพื่อป้องกันและปราบปรามการค้าและการเสพยาเสพติด ได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2530 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 4)

⁵ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. (อ็ดสำเนา)

พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562

2. เพื่อควบคุมยาเสพติดให้สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศ ได้แก่ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

3. เพื่อรักษาความปลอดภัยของประเทศและความปลอดภัยแก่สาธารณะ ได้แก่ พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

4. เพื่อบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดรวมถึงผู้ใช้สารระเหย ได้แก่ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545

5. เพื่อให้อำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐในการจับกุมผู้กระทำความผิด ได้แก่ พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำความผิดบางอย่างทางทะเล (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2534

6. เพื่อให้อำนาจพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในการเรียกผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถเพื่อตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติดหรือของมีนเมา หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ได้แก่ พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2542 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 15/2560 เรื่อง มาตรการเพิ่มความปลอดภัยในรถโดยสารสาธารณะ

7. เพื่อจูงใจนักโทษผู้ประพฤติดีและเพื่อลดปัญหาผู้พ้นโทษกระทำผิดซ้ำ ได้แก่ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560

8. เพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและอาชญากรรม ได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2552 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2556 พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติการปฏิบัติเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการตามคำพิพากษาคดีอาญา พ.ศ. 2527 และพระราชบัญญัติการปฏิบัติเพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการตามคำพิพากษาคดีอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2530

9. เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การสืบสวนโดยการใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษ เพื่อให้ศาลพิจารณาพิพากษาและบังคับโทษคดียาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550

10. เพื่อถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ ได้แก่ พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545

3.2 ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)

สำหรับในส่วนของประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีประกาศที่เกี่ยวกับยาเสพติด อยู่ 4 ฉบับที่สำคัญ ดังนี้

1. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 108/2557 เรื่อง การปฏิบัติต่อผู้ต้องสงสัย ว่ากระทำผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อเข้าสู่อำนาจบำบัดฟื้นฟูและการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557 มีสาระสำคัญ คือ กำหนดให้ผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดฐาน เสพยาเสพติดหรือเสพและมียาเสพติดไว้ในครอบครอง ตามลักษณะ ชนิด ประเภท และปริมาณที่กำหนด ตามบัญชีท้ายประกาศนี้ ซึ่งไม่มีพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตราย แก่ผู้อื่นหรือสังคม ได้รับการบำบัดฟื้นฟู โดยการยินยอม และได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่องภายหลังผ่านการบำบัดฟื้นฟู รวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการดังกล่าว เพื่อให้การบำบัดฟื้นฟูเป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลสูงสุด

2. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 109/2557 เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557 (เพิ่มเติมจาก พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519) มีสาระสำคัญ คือ แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เพื่อปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น กำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนงาน มาตรการและ กลไกในการสกัดกั้น ป้องกันและปราบปราม บำบัดรักษา และแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ รวมถึงแนวทางในการประสานความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ หรือองค์การระหว่างประเทศ เพื่อปราบปราม การลักลอบผลิตและค้ายาเสพติด รวมทั้งประสานงานการข่าวเพื่อสกัดกั้นและปราบปรามจับกุมขบวนการ และเครือข่ายการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ ประสานงานและกำกับเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด เป็นต้น

3. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 116/2557 เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557 (เพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534) มีสาระสำคัญ คือ แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อปรับปรุงบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด โดยให้ยกเลิกความในมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้

“มาตรา 19 ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าทรัพย์สินของผู้ต้องหาหรือรายใดเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง กับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้คณะกรรมการสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้นั้นในกรณี ที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เลขาธิการอาจสั่งให้มีการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหาไปก่อนแล้วรายงานให้ คณะกรรมการทราบก็ได้

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินแล้วพบว่าการดำเนินการตรวจสอบต่อไปจะไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทางราชการ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งผลการตรวจสอบพร้อมกับความเห็นต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา หากคณะกรรมการเห็นด้วยกับความเห็นของพนักงานเจ้าหน้าที่คณะกรรมการอาจสั่งให้ยุติการตรวจสอบทรัพย์สินนั้นก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการสั่งให้ยุติการตรวจสอบทรัพย์สินหากคณะกรรมการเห็นสมควรจะสั่งให้คืนทรัพย์สินที่มีการยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราวในระหว่างการตรวจสอบให้แก่เจ้าของทรัพย์สินก็ได้ หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจสอบทรัพย์สิน การยุติการตรวจสอบทรัพย์สินหรือการคืนทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราว ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

4. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 110/2557 เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์ ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557 (เพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479) มีสาระสำคัญ คือ ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์ เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเงินและสิ่งของต้องห้ามเข้ามาในหรือออกจากเรือนจำ เกิดประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์สูงสุด โดยให้ยกเลิกความในมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 45 ผู้ใดเข้าไปในเรือนจำโดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ นำเข้ามาหรือเอาออกไปจากเรือนจำ หรือครอบครอง เก็บรักษาไว้หรือใช้ในเรือนจำ หรือรับจากหรือส่งมอบแก่ผู้ต้องขัง ซึ่งเงินหรือสิ่งของต้องห้ามโดยทางใด ๆ อันเป็นการฝ่าฝืนระเบียบหรือข้อบังคับของเรือนจำ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับเรือนจำหรือกรมราชทัณฑ์ ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

เงินและสิ่งของต้องห้ามที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามมาตรานี้ให้ริบเป็นของแผ่นดิน”

จะเห็นได้ว่ากฎหมายที่เกี่ยวกับยาเสพติดที่ใช้บังคับในประเทศไทยออกมามีบังคับใช้อันเนื่องมาจากปัญหาเสพติด ที่ต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายประการ อาทิ สิทธิเสรีภาพของประชาชน การป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิด รวมถึงรองรับวิธีการของเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีการพัฒนาแบบไม่มีขีดจำกัด เพื่อให้กฎหมายที่บังคับใช้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและเกิดประสิทธิภาพ กล่าวคือกฎหมายต้องบังคับใช้กับบุคคลในสังคมได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติทั้งฐานะทางสังคม สัญชาติ สีผิว เผ่าพันธุ์ เป็นต้น ดังนั้น หากปัญหาเสพติดยังไม่หมดสิ้นไปจากสังคมไทย จึงจำเป็นที่จะต้องมีการตรากฎหมายเพื่อบังคับใช้ต่อไป ตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อคุ้มครองให้ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคม

3.3 อนุสัญญา

กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับยาเสพติดในปัจจุบัน มีอนุสัญญาที่สำคัญรวม 3 ฉบับ ได้แก่

1. อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 (The Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) และพิธีสารแก้ไขเพิ่มเติมอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1972 (The 1972 Protocol Amending the Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) โดยมีเนื้อหาในการควบคุม

และจำกัดการใช้ยาเสพติดให้โทษเพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์เท่านั้น มีการกำหนดรายชื่อสารที่จะต้องควบคุม มาตรการบังคับให้สมาชิกออกกฎหมายควบคุมยาเสพติด ให้มีคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ (International Narcotics Control Board : INCB) และกำหนดให้ประเทศภาคีรายงานปริมาณการใช้ยาเสพติดต่อ INCB

2. อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. 1971 (The Convention on Psychotropic Substances, 1971) อนุสัญญานี้มุ่งเน้นการควบคุมและจำกัดการใช้วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทสำหรับทางการแพทย์และทางวิทยาศาสตร์ กำหนดรายชื่อสารที่จะต้องควบคุม กำหนดมาตรการบังคับให้มีการออกกฎหมายภายในประเทศ การร่วมมือระหว่างประเทศภาคีในการควบคุมและจำกัดการใช้วัตถุที่ออกฤทธิ์ รวมถึงการมอบให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ INCB เป็นองค์กรในการควบคุมการผลิต การนำเข้ายาเสพติด ฯลฯ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีอนุสัญญาเพื่อการควบคุมยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทดังกล่าวข้างต้น แต่ปัญหายาเสพติดยังคงขยายตัวไปยังประเทศต่าง ๆ และทวีความรุนแรงอย่างไม่หยุดยั้ง อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าของกระบวนการค้ายาเสพติด ทำงานกันอย่างเป็นเครือข่ายและขยายตัวอย่างรวดเร็ว ในขณะที่ความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติดระหว่างประเทศยังไม่มี ความชัดเจน จึงทำให้ไม่อาจดำเนินงานในแนวทางเดียวกันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่เดิมในขณะนั้น ยังไม่เข้มแข็งเพียงพอที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือปราบปรามยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มีการจัดทำอนุสัญญารับเข้าใหม่ฉบับหนึ่ง

3. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. 1988 (The United Nations Convention against illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, 1988) หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า “อนุสัญญาฯ ค.ศ. 1988” อนุสัญญานี้มีหลักการที่สำคัญหลายประการแต่ที่เป็นจุดเด่น ซึ่งถือว่าเป็นมาตรการใหม่ ๆ ที่นำมากำหนดไว้ให้ประเทศภาคีนำไปปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน ได้แก่

1. ความผิดและกำหนดโทษ (Offences and Sanctions)
2. เขตอำนาจ (Jurisdiction)
3. การบริหารทรัพย์สิน (Confiscation)
4. การส่งผู้ร้ายข้ามแดน (Extradition)
5. การช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามกฎหมาย (Mutual Legal Assistance)
6. การโอนการดำเนินคดี (Transfer of Proceedings)
7. การลักลอบค้ายาเสพติดทางทะเล (illicit Traffic by Sea)

โดยอนุสัญญาฉบับนี้ได้มีการกำหนดหลักการที่สำคัญ สรุปได้พอสังเขปดังนี้

หลักการ คือ กำหนดให้รัฐภาคีจะต้องดำเนินการตามพันธกรณีภายใต้หลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. ความผิดและการลงโทษ (Offences and Sanction) ซึ่งได้กำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการลักลอบค้ายาเสพติดตลอดจนกิจกรรมทุกประเภทและจะต้องได้รับการลงโทษอย่างรุนแรงเหมาะสมกับฐานความผิด

2. การริบทรัพย์สินผู้ค้ายาเสพติด (Forfeiture of the Proceeds of illicit Trafficking) เป็นมาตรการซึ่งกำหนดให้มีการสืบเสาะ ติดตาม อายัด ยึดหรือริบทรัพย์สินที่มิใช่ได้มาจากการกระทำความผิดแต่มีมูลค่าเทียบเท่าเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด รวมถึงการริบอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้หรือเจตนาที่จะใช้ในการผลิตหรือลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

ในเรื่องของการริบทรัพย์สินนี้ อนุสัญญาได้กำหนดให้มีการร่วมมือกันเพื่อสามารถริบทรัพย์สินตามคำขอของต่างประเทศ หรือคำพิพากษาต่างประเทศด้วย ซึ่งนับว่าเป็นมาตรการใหม่ ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศาล (Judicial assistance) หรือการยอมรับหรือการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศด้วย

3. การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางกฎหมาย (Mutual Legal Assistance) ซึ่งเป็นการให้ความช่วยเหลือทางด้านพยานหลักฐานระหว่างประเทศเพื่อให้มีผลในการลงโทษผู้กระทำความผิดได้ สำหรับมาตรการนี้อาจทำได้ทั้งในลักษณะของความตกลงทวิภาคี (Bilateral) หรือพหุภาคี (Multilateral)

สาระสำคัญของอนุสัญญาฉบับนี้ มีข้อกำหนด 34 ข้อ ที่สำคัญ ได้แก่ การยึดทรัพย์สินนักค้ายาเสพติด การให้ความร่วมมือทางอาญา การส่งผู้ร้ายข้ามแดน การสกัดกั้น การลักลอบค้ายาเสพติดทางทะเล การสกัดกั้นการฟอกเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด การควบคุมการส่งผ่านยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งขณะนี้ประเทศไทยต่าง ๆ เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาแล้วจำนวน 153 ประเทศ 1 องค์การระหว่างประเทศ สนธิสัญญาดังกล่าวผูกพันประเทศที่เข้าเป็นสมาชิก รวมถึงประเทศไทยด้วย เนื่องจากประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีในอนุสัญญาดังกล่าวแล้ว เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2545 อนุสัญญาดังกล่าวถือเป็นบ่อเกิดของกฎหมายและความร่วมมือกันทางกฎหมายระหว่างประเทศด้านยาเสพติดและเป็นจุดเริ่มแรก ๆ ของการเอาจริงเอาจังกับการปราบปรามยาเสพติดที่เริ่มทวีความรุนแรงมากขึ้น เพราะการค้ายาเสพติดส่วนใหญ่มักลักลอบและผลิตกันตามแนวเขตชายแดนเพราะสะดวกต่อการค้าขายและหลบหนีการติดตามของเจ้าหน้าที่⁶

3.4 ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

เพื่อกำหนดมาตรการในการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอันจะเป็นประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม รวมถึงเพื่อปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในลักษณะองค์การอาชญากรรมซึ่งเป็นภัยร้ายแรงต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร

⁶ กอบกุล จันทวโร และคณะ. (2558). มาตรการทางกฎหมายในการพัฒนาทางเลือกสำหรับผู้กระทำผิดคดียาเสพติดเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามข้อกำหนดกรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ: สำนักกิจการในพระราชดำริพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม. หน้า 12-13.

และป้องกันการสนับสนุนการกระทำความผิดขององค์กรดังกล่าวในด้านต่าง ๆ จึงได้มีการจัดทำประมวลกฎหมายยาเสพติดขึ้น ทั้งนี้ เมื่อประมวลกฎหมายยาเสพติดได้ใช้บังคับแล้ว จะมีการยกเลิกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ดังนี้

1. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519
2. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534
3. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543
4. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545
5. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
6. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528
7. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2530
8. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543
9. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545
10. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2560
11. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562
12. ร่างพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (กรณียกเลิกพืชกระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 5)
13. พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533
14. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 พ.ศ. 2542
15. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543
16. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2550
17. พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534
18. พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543
19. พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545
20. พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559
21. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 108/2557 เรื่อง การปฏิบัติต่อผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อเข้าสู่การบำบัดฟื้นฟูและการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557
22. ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 109/2557 เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557

23. ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 116/2557 เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557

24. คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2561 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมบัญชีท้ายประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 108/2557 ลงวันที่ 25 กรกฎาคม พุทธศักราช 2561⁷

4. รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด⁸

4.1 วิธีในการรับฟังความคิดเห็น

สำนักงาน ป.ป.ส. ได้กำหนดวิธีในการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด และร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยได้ออกประกาศสำนักงาน ป.ป.ส. เพื่อกำหนดวิธีการในการรับฟังความคิดเห็น จำนวน 2 ฉบับ คือ

1. ประกาศสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดและร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2560

2. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมประกาศสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด และร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ลงวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2560

โดยมีรายละเอียดสรุปดังนี้

1. ประกาศเชิญหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องร่วมแสดงความคิดเห็นทางเว็บไซต์สำนักงาน ป.ป.ส. (www.oncb.go.th) วันที่ 12 ตุลาคม 2560

2. ระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็น : ระหว่างวันที่ 13 ตุลาคม 2560 ถึงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2560

3. วิธีการแสดงความคิดเห็น : ส่งความคิดเห็นตามแบบแสดงความคิดเห็นได้ตั้งแต่วันที่ 13 ตุลาคม 2560 ถึงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2560 ผ่านช่องทางโทรสาร ทางไปรษณีย์ ทางระบบเว็บไซต์ของสำนักงานฯ และผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นร่างฯ ในวันที่ 9 พฤศจิกายน 2560 ณ โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ค ถนนรัชดาภิเษก แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

⁷ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. บันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. สืบค้น 21 สิงหาคม 2563 จาก [https://www.oncb.go.th/PublishingImages/Lists/ONCBNews1/AllItems/1.%E0% %99\).pdf](https://www.oncb.go.th/PublishingImages/Lists/ONCBNews1/AllItems/1.%E0% %99).pdf)

⁸ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด และร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สืบค้น 21 สิงหาคม 2563 จาก <https://www.oncb.go.th/Home/DocLib19/%E0B8%99.pdf>

4.2 จำนวนครั้งและระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น

สำนักงาน ป.ป.ส. ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด และร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความผิดยาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จำนวน 1 ครั้ง ในระหว่างวันที่ 13 ตุลาคม 2560 ถึงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2560 รวมระยะเวลาที่จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นทั้งสิ้น 28 วัน

4.3 พื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายในการรับฟังความคิดเห็น

กลุ่มเป้าหมายที่สำนักงาน ป.ป.ส. กำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นในครั้งนี้ คือกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในทุกด้าน ทั้งด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านการสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านวิชาการ และด้านสังคมอื่น ๆ ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยมีกลุ่มผู้เกี่ยวข้องรวมทั้งสิ้น 72 หน่วยงาน

4.4 ประเด็นที่มีการแสดงความคิดเห็น

สำนักงาน ป.ป.ส. ได้กำหนดให้มีการแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ตามเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด และร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความผิดยาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. รวมทั้งสิ้น 25 ประเด็น แยกเป็น

1. ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.
(มาตรา 1-มาตรา 22) จำนวน 1 ประเด็น
2. ความเห็นต่อร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด
(มาตรา 1-มาตรา 182) จำนวน 17 ประเด็น
3. ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความผิดยาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(มาตรา 1-มาตรา 11) จำนวน 7 ประเด็น

โดยมีรายละเอียดหัวข้อที่ขอรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

1. ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.
2. ความเห็นต่อร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด

ภาค 1 การป้องกันปราบปราม และควบคุมยาเสพติด

- 2.1 ลักษณะที่ 1 บทบัญญัติทั่วไป
(มาตรา 1-มาตรา 3)
- 2.2 ลักษณะที่ 2 การป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด
(มาตรา 4-มาตรา 14)
- 2.3 ลักษณะที่ 3 การควบคุมยาเสพติด
หมวด 1 บทบัญญัติทั่วไป
หมวด 2 คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด
หมวด 3 ประเภทของยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์
(มาตรา 15-มาตรา 30)

2.4 ลักษณะที่ 3 การควบคุมยาเสพติด

หมวด 4 การอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

หมวด 5 การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท 3 และการขึ้นทะเบียน

หมวด 5 ตำรับวัตถุออกฤทธิ์

หมวด 6 ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม ผิดมาตรฐาน หรือเสื่อมคุณภาพ

(มาตรา 31-มาตรา 62)

2.5 ลักษณะที่ 3 การควบคุมยาเสพติด

หมวด 7 มาตรการควบคุมพิเศษ

(มาตรา 54-มาตรา 62)

2.6 ลักษณะที่ 4 การตรวจสอบทรัพย์สิน

หมวด 1 คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน

หมวด 2 มาตรการตรวจสอบทรัพย์สิน

(มาตรา 63-มาตรา 82)

2.7 ลักษณะที่ 4 การตรวจสอบทรัพย์สิน

หมวด 3 กองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

(มาตรา 83-มาตรา 85)

2.8 ลักษณะที่ 5 ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือ

ลักษณะที่ 5 นำผ่านซึ่งยาเสพติด

ลักษณะที่ 6 ความผิดเกี่ยวกับสารระเหย

ลักษณะที่ 7 ความผิดเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนตำรับ

ลักษณะที่ 8 ความผิดเกี่ยวกับการเสพและการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ

(มาตรา 86-มาตรา 102)

ภาค 2 การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด

2.9 ลักษณะที่ 1 บทบัญญัติทั่วไป

ลักษณะที่ 2 คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

(มาตรา 103-มาตรา 110)

2.10 ลักษณะที่ 3 การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

ลักษณะที่ 4 การฟื้นฟูสภาพทางสังคม

(มาตรา 111-มาตรา 118)

2.11 ลักษณะที่ 5 ความผิดเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

(มาตรา 119-มาตรา 121)

ภาค 3 บทกำหนดโทษ

2.12 ลักษณะ 1 บทบัญญัติทั่วไป

(มาตรา 122-มาตรา 132)

2.13 ลักษณะ 2 บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการอนุญาตสำหรับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์

ลักษณะ 3 บทกำหนดโทษเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม ผิดมาตรฐาน
ลักษณะ 3 หรือเสื่อมคุณภาพ

(มาตรา 133-มาตรา 141)

2.14 ลักษณะ 4 บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง

ลักษณะ 4 หรือนำผ่านซึ่งยาเสพติด

ลักษณะ 5 บทกำหนดโทษเกี่ยวกับสารระเหย

(มาตรา 142-มาตรา 155)

2.15 ลักษณะ 6 บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนตำรับ

ลักษณะ 7 บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดและการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติด

ลักษณะ 7 เพื่อเสพ

ลักษณะ 8 บทกำหนดโทษสำหรับการจูงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริม ใช้อุบายหลอกลวง หรือ

ลักษณะ 8 ใช้กำลังบังคับ ให้ผู้อื่นเสพยาเสพติด

(มาตรา 156-มาตรา 170)

2.16 ลักษณะ 9 บทกำหนดโทษสำหรับความผิดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

ลักษณะ 10 บทกำหนดโทษสำหรับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

ลักษณะ 11 บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

(มาตรา 171-มาตรา 181)

2.17 ลักษณะ 12 การบังคับโทษ

(มาตรา 182-มาตรา 183)

3. ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

3.1 แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 3 และมาตรา 4)

3.2 แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “ยาเสพติด” “กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด” “ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” และ “เจ้าพนักงาน” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 5)

3.3 เพิ่มบทนิยามคำว่า “กรรมการ ป.ป.ส.” “คณะกรรมการ ป.ป.ส.” “เลขาธิการ ป.ป.ส.” และ “เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 5)

3.4 แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรการรักษาการ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 6)

3.5 เพิ่มหน้าที่และอำนาจของกรรมการ ป.ป.ส. เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. (เพิ่มหมวด 2/1 หน้าที่และอำนาจของกรรมการ ป.ป.ส. เลขาธิการ ป.ป.ส. รองเลขาธิการ ป.ป.ส. และเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. มาตรา 11/1 ถึงมาตรา 11/7)

3.6 เพิ่มบทบัญญัติเรื่องการแสดงตนของจำเลยต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะยื่นอุทธรณ์ ยื่นคำขอ อนุญาตฎีกา และยื่นฎีกา (เพิ่มมาตรา 15/1 และมาตรา 19/1)

3.7 ยกเลิกการบังคับโทษปรับ (ยกเลิกหมวด 5 การบังคับโทษปรับ มาตรา 21)

ทั้งนี้ สามารถศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด และร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณา คดียาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพิ่มเติมได้จากเอกสารเพิ่มเติม

5. การลงโทษและการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

มาตรการดำเนินการต่อผู้กระทำความผิดทางยาเสพติดตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิด 2 ประการ ดังนี้

1. แนวคิดการลงโทษและแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดตามหลักอาชญาวิทยา

การลงโทษ (Punishment) เป็นกระบวนการใช้มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมสังคมให้เกิด ความสงบสุขและความเรียบร้อยขึ้นในสังคม โดยเจ้าหน้าที่รัฐเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบและควบคุมพฤติกรรมของ คนในสังคม หากผู้ใดฝ่าฝืนก็จะถูกลงโทษตามกฎหมาย การลงโทษก็จะมีอยู่หลายวิธีขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ว่า ต้องการให้เช็ดหลาบ ตัดโอกาสหรือไม่ให้กลับมากระทำผิดอีก การลงโทษนั้นมีวิธีการปฏิบัติที่เปลี่ยนแปลงไป ตามยุคสมัย โดยจุดประสงค์ของการลงโทษมีอยู่ 2 เป้าหมายคือ

1. การกำจัดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา ใช้สำหรับกรณีที่มีการกระทำผิดเกิดขึ้นแล้ว เช่น ประหาร ชีวิต เนรเทศออกนอกประเทศ เป็นต้น โดยมีเป้าหมายให้ผู้กระทำความผิด ไม่มีโอกาสกลับมาทำผิดอีกและ ขณะเดียวกันสมาชิกคนอื่นก็จะถูกข่มขู่ไม่ให้กระทำความผิดในลักษณะเดียวกัน

2. การป้องกันพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา จุดมุ่งหมายนี้ใช้ในกรณีที่ยังไม่มีการกระทำความผิด แต่เป็นการป้องกันไว้ก่อน เช่น การอบรม การศึกษา ให้ความรู้ การคิดค้นมาตรการทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนาเงื่อนไขให้การกระทำผิดหมดไป

ในขณะที่ประเภทของความผิด สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) ความผิดในตัวเอง หรือความผิดที่มีความชั่วร้ายตามธรรมชาติ ซึ่งสามารถรับรู้ด้วยตนเอง ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด เช่น การฆ่าผู้อื่น การทำร้ายร่างกาย

2) ความผิดที่ฝ่าฝืนการกระทำที่ต้องห้ามตามบทบัญญัติของกฎหมาย หรือละเมิดข้อตกลงร่วมกัน ของคนในสังคม เพื่อประโยชน์ของส่วนร่วม ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของศีลธรรมมากกว่าอาชญากรรม เช่น ความผิด ตามกฎหมายจราจร การค้าประเวณี และความผิดตามกฎหมายยาเสพติด

ในส่วนของวัตถุประสงค์ของการลงโทษ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สามารถแบ่งออกเป็น 4 ข้อ ดังนี้

1. การลงโทษเพื่อแก้แค้น (Retribution) เป็นการลงโทษเพื่อแก้แค้นให้สาสมไม่ได้มองว่า การลงโทษนั้นจะสามารถป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดเกิดขึ้นได้หรือไม่ ไม่ได้คำนึงถึงความจำเป็นของสังคม

คำนึงถึงเพียงแต่ความเหมาะสมของโทษกับความผิดที่กระทำเท่านั้น เช่น การตัดมือผู้กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ การประหารชีวิต เป็นต้น

2. การลงโทษเพื่อการข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence) เป็นการลงโทษเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำ ความผิดลักษณะเดียวกันอีก โดยกระตุ้นให้ผู้ทำความผิดรู้สึกว่าจะได้รับความเจ็บปวดมากกว่าความสุขในผลลัพธ์ของสิ่งที่ได้กระทำลงไป เมื่อมีการรณรงค์ให้เกิดความตระหนัก ผู้คนก็จะหลีกเลี่ยงการกระทำผิดลักษณะเดียวกันมากขึ้น

3. การลงโทษเพื่อตัดโอกาสในการกระทำความผิด (Incapacitation) โดยยึดตามหลักการลงโทษ เพื่อระงับไม่ให้อาชญากรรมมีโอกาสเกิดขึ้นได้ ซึ่งวิธีการระงับที่ได้ผลดีที่สุด คือ การจำคุกผู้กระทำความผิด แต่แนวคิดนี้ก็มีจุดอ่อนตรงความเป็นไปได้ว่าท้ายที่สุดแล้ว ผู้กระทำความผิดจะได้รับการปล่อยตัวและอาจจะ โกรธแค้นสั่งคมที่ไปลงโทษเขา เป็นสาเหตุให้กลับไปทำผิดในลักษณะเดิมอีกครั้ง

4. การลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitation) แนวคิดนี้ได้รับอิทธิพลมาจากสำนักปฏิฐานนิยม ซึ่งเชื่อในเรื่องเจตจำนง (determinism) เห็นว่าการกระทำของมนุษย์ถูกกำหนดด้วยปัจจัยต่าง ๆ หลากอย่าง รวมกัน มนุษย์ไม่สามารถเลือกกระทำได้อย่างอิสระ เพราะถูกแรงกดดันจากภายนอกการลงโทษจึงไม่ควร มุ่งเน้นไปที่การกระทำความผิดเป็นหลัก แต่ควรพิจารณาถึงสาเหตุของการความผิดนั้น ๆ และเข้าไปแก้ไข ที่สาเหตุของปัญหา โดยการให้ความรู้และบำบัดด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้พฤติกรรมได้รับการแก้ไข ให้เป็นไปตามที่สังคมต้องการ

จากแนวความคิดการลงโทษตามหลักอาชญาวิทยา เมื่อนำปรับใช้กับคดีเสพยาเสพติดแล้ว จะเห็นว่า ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น ไม่ใช่ความผิดในตัวเอง แต่เป็นความผิดที่เกิดจากการฝ่าฝืนข้อบังคับและ ข้อตกลงของสังคมโดยรวม จึงไม่ใช่ความผิดที่เป็นอาชญากรรมรุนแรง และไม่ควรรใช้วิธีการลงโทษตาม แนวความคิดเพื่อการแก้แค้น การลงโทษเพื่อการข่มขู่ยับยั้ง หรือการลงโทษเพื่อตัดโอกาสในการกระทำ ความผิด

ในทางการแพทย์ได้มีการอธิบายว่า โรคติดยาเสพติดมีสาเหตุมาจากการเสพยาหลาย ๆ ครั้ง จนทำให้ จิตใจเกิดความต้องการอย่างไม่มีขีดจำกัด ถือว่าเป็นผู้ป่วยชนิดหนึ่งที่ไม่ใช่อาชญากร อีกทั้งสาเหตุของ การเสพยาเสพติดนั้น ส่วนใหญ่ไม่ได้เกิดจากเจตจำนงอิสระ แต่เกิดจากสภาพแวดล้อมที่กดดัน เช่น สภาพแวดล้อมในชุมชน โรงเรียน และครอบครัว เป็นต้น

นอกจากนี้ ผู้เสพยาเสพติดเองก็ถือว่าเป็นเหยื่อของกระบวนการกระทำความผิดด้วย ในลักษณะ ของอาชญากรรมไร้ผู้เสียหาย (Victimless Crimes) หมายถึงการกระทำความผิดโดยไม่มีเหยื่อโดยตรง (An illegal act that is felt no direct or identifiable victim) ดังนั้น การแก้ไขปัญหาคriminalผู้ติดยาเสพติดตาม หลักอาชญาวิทยา จึงต้องให้ทุกหน่วยเข้ามามีส่วนร่วมในการบูรณาการ โดยการลงโทษต้องมีจุดประสงค์เพื่อ แก้ไขฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดให้กลับคืนสู่สังคมได้อย่างปกติสุข เพราะหากผู้เสพยาเสพติดไม่สามารถรักษาให้หาย จากโรคติดยาเสพติด เมื่อออกจากเรือนจำหรือคุก ก็จะกลับไปทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซ้ำอีก

2. แนวคิดการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (Rehabilitation) ตามหลักการทางสาธารณสุข

การฟื้นฟูสมรรถภาพ (Rehabilitation) หมายความว่า กระบวนการในการปรับสภาพบุคลิกลักษณะของอาชญากรและทำให้อาชญากรสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยไม่ต้องก่ออาชญากรรม เป็นการดำเนินการด้วยรูปแบบทางการแพทย์ (Medical model) โดยถือว่าผู้กระทำความผิดเป็นผู้ป่วย (patient) ที่ต้องได้รับการเยียวยา และมุ่งเน้นที่การแก้ไขเป็นหลัก ซึ่งต้องพิจารณาแก้ไขที่ต้นตอสาเหตุของปัญหา โดยผู้กระทำความผิดควรได้รับโอกาสและความช่วยเหลือจากสังคม ไม่ว่าจะเป็นการฝึกวิชาชีพ การศึกษา การให้คำปรึกษา การควบคุมความประพฤติ การพักการลงโทษ และการปฏิบัติโดยใช้ชุมชนบำบัด

ในการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ซึ่งเป็นทั้งผู้ป่วยทางกายและทางใจจะต้องประกอบด้วย

1. การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านร่างกาย (Physical Rehabilitation) เป็นการรักษาอาการผู้ป่วยอันเกิดจากการเสพยาเสพติด การปรับสภาพร่างกายที่ทรุดโทรม และการรักษาโรคแทรกซ้อน เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้โดยปราศจากยาเสพติด

2. การฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านจิตใจ (Mental Rehabilitation) เป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นที่สุดของการฟื้นฟูสมรรถภาพ มีขอบเขตถึงวิธีการทุกชนิดที่สามารถปรับสภาพจิตใจ บุคลิกภาพและพฤติกรรมของผู้ติดยาเสพติดให้ดีขึ้น หลังจากที่ต้องตกเป็นทาสของยาเสพติด หากสภาพจิตใจมีความพร้อม การบำบัดฟื้นฟูก็จะประสบความสำเร็จไปด้วย

3. การฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านอาชีพ (Occupational Rehabilitation) เป็นการเพิ่มสมรรถภาพด้านอาชีพและวิชาชีพของผู้ติดยาเสพติดให้สามารถกลับไปอยู่ในสังคมได้อย่างปกติและมีวิชาชีพติดตัวสามารถหารายได้เลี้ยงตนเอง จะได้ไม่ต้องกลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก

4. การฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านสังคม (Social Rehabilitation) เป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เสพยาเสพติดสามารถดำรงตนอยู่ให้อยู่ในสังคมได้เป็นปกติสุข สามารถมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับคนในสังคม มีอาชีพรายได้เป็นที่ยอมรับ สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี รู้ขนบธรรมเนียม ระเบียบ กฎหมายของสังคม ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น

โดยระบบการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดของประเทศไทยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระบบ ดังนี้

1. ระบบสมัครใจ (Voluntary System) โดยผู้ติดยาเสพติดสามารถสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลต่าง ๆ การบำบัดรักษาแบบนี้มีทั้งแบบผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน

2. ระบบต้องโทษ (Correction System) โดยผู้ติดยาเสพติดที่ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมและดำเนินคดีตามกฎหมาย จะถูกลงโทษจำคุก โดยมีราชทัณฑ์เป็นผู้ควบคุมตัวไว้ในเรือนจำหรือทัณฑสถาน ถ้าผู้ติดยาเสพติดเป็นเด็กหรือเยาวชน ก็อาจจะส่งตัวไปรับการแก้ไขยังสถานฝึกอบรม หรือให้กลับไปอยู่กับครอบครัวตามข้อกำหนดและเงื่อนไข ซึ่งที่ผ่านมาการบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพในเรือนจำนั้นมีอุปสรรคอย่างมาก เนื่องจาก ผู้ติดยาเสพติดต้องถูกคุมขังร่วมกับผู้กระทำความผิดอื่น ๆ ทำให้ผู้ติดยาเรียนรู้พฤติกรรมของอาชญากร นอกจากนี้ เมื่อผู้ติดยาเสพติดพ้นโทษก็จะมีประวัติอาชญากร ซึ่งสังคมไทยไม่ยอมรับ เกิดปัญหาในการดำรงชีพและการปรับตัวคืนสู่สังคมต่อไป

3. ระบบบังคับ (Compulsory System) โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายสามารถนำตัวผู้ต้องสงสัยว่าติดยาเสพติดเข้ารับการตรวจหาสารเสพติด ถ้าพบสารเสพติดในปริมาณมากแสดงว่าผู้นั้นใช้สารเสพติดและสมควรที่จะเข้ารับการบำบัด ก็จะบังคับให้เข้ารับการรักษาในสถานพยาบาล และเมื่อบำบัดได้ครบถ้วนและผ่านการประเมิน ตามที่คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพกำหนดไว้ ผู้ที่เสพยาเสพติด จะได้รับการยกเว้นโทษ โดยไม่มีประวัติอาชญากร ส่งเสริมให้กลับคืนสู่สังคมได้อย่างปกติ

ทั้งนี้ ควรมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินคดีอาญาในชั้นก่อนขึ้นศาล โดยหลีกเลี่ยงหรือเบี่ยงเบน ไม่นำคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทั่วไป (Traditional Justice system) เพื่อนำผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิดด้านยาเสพติดมาบำบัดรักษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขฟื้นฟู เนื่องจากผู้กระทำความผิดนั้นไม่ใช่อาชญากร เพราะการกระทำนั้นมีสาเหตุมาจากการเจ็บป่วยทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทั้งนี้ สามารถทำได้ใน 2 รูปแบบ คือ

1. การบังคับบำบัดรักษาผู้ที่เป็นจำเลยหรือนักโทษ โดยเจ้าหน้าที่จะส่งตัวผู้นั้น เข้ารับการฟื้นฟูในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพที่กำหนดโดยองค์กรฝ่ายบริหาร ซึ่งหากการบำบัดไม่ประสบความสำเร็จ พนักงานสอบสวนก็สามารถดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมทั่วไป เพื่อให้ศาลลงโทษผู้กระทำผิด

2. การบังคับบำบัดรักษาผู้ที่ยังมิได้มีฐานะเป็นจำเลยหรือนักโทษหรือความเป็นนักโทษสิ้นสุดลงแล้ว โดยพนักงานเจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมายจะนำตัวไปบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสมรรถภาพตามขั้นตอนที่กำหนด⁹

6. การป้องกันสังคมให้ปลอดภัยจากผู้ติดยาเสพติดที่อาจกลับมากระทำความผิดซ้ำ

ปียวรรณ ทศนาญชลี ได้ศึกษาเกี่ยวกับ “กระบวนการไม่เสพยาบ้าซ้ำ : กรณีศึกษาผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัด” โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัดจำนวน 6 คน จากการศึกษาพบว่า สาเหตุหลักที่ทำให้ผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัดทั้งหมดไม่เสพยาบ้าซ้ำ คือ ตัวของผู้เข้ารับการบำบัดเองที่มีความต้องการยุติการเสพยาบ้า มีสภาพจิตใจเข้มแข็ง มุ่งมั่นต่อการเลิกเสพยาบ้า และมีเจตคติที่ดีต่อกระบวนการบำบัด ประกอบกับมีบุคคลที่เอื้อต่อการไม่เสพยาบ้าซ้ำ เช่น เป็นผู้ไม่พึ่งพิงผู้อื่นตลอดเวลา ปล่อยวางต่อสถานการณ์ไม่พึ่งประสงค์ อดทนและรอคอยได้ เป็นต้น รวมถึงมีการตีตัวออกห่างจากสังคมยาเสพติด และขัดขวางกระบวนการเสพยาบ้าซ้ำด้วยตนเอง ส่วนสาเหตุภายนอกที่สนับสนุนให้มีพฤติกรรมการไม่เสพยาบ้าซ้ำ เช่น การแสดงความห่วงใยจากบุคคลในครอบครัว การให้โอกาสการทำงาน เป็นต้น รวมถึงผู้ผ่านการบำบัดจะมีการยุติการเสพยาบ้าหรือพักการเสพยาบ้า โดยในระยะนี้ตัวผู้กระทำความผิดมีความสำคัญอย่างมาก แต่เมื่อภายหลังจากการพักการเสพยาบ้าได้ระยะหนึ่งแล้ว จึงเข้าสู่การมีพฤติกรรมการณ์ไม่เสพยาบ้าซ้ำ คือมีแนวโน้มจะไม่เสพยาบ้าซ้ำทั้งปัจจุบันและอนาคต ในระยะนี้สาเหตุจากสภาพแวดล้อมเป็นเงื่อนไขที่สำคัญต่อการสนับสนุนให้คงพฤติกรรมการณ์ไม่เสพยาบ้าซ้ำ เนื่องจากเมื่อสามารถหยุดเสพยาบ้าได้ระยะหนึ่ง บุคคล

⁹ ร้อยตำรวจเอกวิษณุ คำโนนม่วง. (2558). มาตรการทางกฎหมายในการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด : ศึกษากรณีการนำระบบสมัครใจบำบัดมาใช้ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด. สืบค้น 21 สิงหาคม 2563 จาก http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2015/TU_2015_5501031529_4122_3153.pdf

เหล่านี้ มีความต้องการที่จะได้รับการยอมรับจากคนรอบข้าง โดยเฉพาะบุคคลในครอบครัว ดังนั้น หากได้รับโอกาสและการให้อภัย จะทำให้บุคคลเหล่านี้มีพฤติกรรมที่ไม่เสพยาบ้าซ้ำได้อย่างมั่นคงและต่อเนื่องต่อไป

ทั้งนี้ สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ไม่เสพยาบ้าซ้ำ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย ดังนี้

1. สาเหตุภายในจากตัวบุคคล

สภาพจิตใจที่เข้มแข็งมุ่งมั่นและพร้อมที่จะเลิกเสพยาบ้า มีการยับยั้งชั่งใจและควบคุมพฤติกรรมของตนเองเนื่องจากผู้ติดยาบ้านั้น แม้เพียงนึกถึงยาบ้าหรือสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาบ้า ก็อาจนำไปสู่การหวนกลับไปเสพยาบ้าได้ทุกเมื่อ ดังนั้นผู้ที่ไม่หวนกลับไปเสพยาบ้าจำเป็นต้องมีการยับยั้งชั่งใจและควบคุมตนเองที่ดี สามารถวิเคราะห์ได้ตรงตรงถึงสาเหตุอันนำไปสู่อาการอยากเสพยาบ้า เพื่อหลีกเลี่ยงหรือเบี่ยงเบนความสนใจจากสาเหตุเหล่านั้น หากบุคคลสามารถปฏิเสธการเสพยาบ้าได้จะมีความรู้สึกภาคภูมิใจที่สามารถเอาชนะใจตนเองได้ และเกิดความรับรู้ในความสามารถของตนเองทำให้เกิดกำลังใจในการปฏิเสธการเสพยาบ้าในครั้งต่อ ๆ ไปได้ง่ายมากขึ้น

ทั้งนี้ ผู้ที่มีบุคลิกไม่พึ่งพาผู้อื่นตลอดเวลา คือสามารถช่วยเหลือ ให้กำลังใจและควบคุมตนเองได้ แม้อยู่ในสภาวะขาดแคลนกำลังใจ จะสามารถระคับระคองพฤติกรรมของตนเองให้ผ่านพ้นได้ ซึ่งแตกต่างจากผู้ที่มีพฤติกรรมหวนกลับไปเสพยาบ้าซ้ำ โดยสาเหตุของการติดยาเสพติดมักมีพื้นฐานเดิมมาจากบุคลิกภาพที่อ่อนแอและต้องการพึ่งพาผู้อื่นหรือหาที่ยึดเหนี่ยวไม่ได้ก็พึ่งยาเสพติดแทน นอกจากเป็นผู้ไม่พึ่งพาผู้อื่นตลอดเวลาแล้วนั้น บุคลิกที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือการปล่อยวางต่อสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ โดยเฉพาะเมื่อผู้ผ่านการบำบัดเหล่านี้ถูกตีตราจากสังคมว่าเป็นผู้เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม ทำให้บุคคลเหล่านี้มักได้รับการดูถูกรังเกียจจากสังคม ซึ่งพบว่าผู้ให้ข้อมูลเหล่านี้สามารถปล่อยวางต่อสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การดูถูก สาบแช่ง กล่าวหาว่าเป็นผู้ติดยาเสพติดและผู้ลักขโมยของ เป็นต้น โดยบุคคลเหล่านี้สามารถทนต่อแรงกดดันได้ ไม่เครียด ยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับในความพลาดพลั้งของตนเอง แต่ไม่ยอมรับว่าตนเป็นบุคคลไร้ความสามารถ และพบว่าบุคคลที่เลิกเสพยาบ้าแล้ว จะมีบุคลิกที่เร้าใจ มองโลกในแง่ดีมากกว่าบุคคลที่ยังเสพยาบ้าอยู่ มีความคิดในด้านบวกมากกว่าด้านลบ มีความรู้สึกนึกคิดต่อตนเองในทางบวกตรงตามสภาพความเป็นจริง เข้าใจตนเอง และเข้าใจผู้อื่น

ในขณะที่การได้เห็นถึงความห่วงใยจากคนในครอบครัวที่คอยให้กำลังใจและความช่วยเหลือ สามารถช่วยให้ผ่านพ้นไปได้ ทำให้เกิดการรับรู้ถึงหน้าที่ของตนเอง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นลูกชายคนแรก และเป็นลูกชายคนเดียวของครอบครัว ในบางรายเป็นหัวหน้าครอบครัว ทำให้บุคคลเหล่านี้รู้สึกเสียใจต่อการกระทำของตนเอง ในขณะที่เข้ารับการบำบัดจึงได้หวนกลับมาคิดและรับรู้ถึงการเป็นความคาดหวังของบุคคลในครอบครัวจึงต้องการแก้ไขและกอบกู้ชื่อเสียงให้กับครอบครัว

นอกจากนี้ การตีตัวออกห่างจากเพื่อนกลุ่มเสพ ซึ่งมี 2 ลักษณะคือ การเลิกคบ คือการตัดขาดจากกลุ่มเพื่อนเดิมที่เคยเสพยาบ้าร่วมกัน และการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ คือยังคงคบหาเพื่อนกลุ่มเสพเช่นเดิม เพียงแต่แยกตัวออกในขณะที่มีการเสพยาบ้าเท่านั้น ซึ่งพบว่าทั้ง 2 ลักษณะนี้มีความเหมาะสมแตกต่างกันไปตามแต่ละคน เนื่องจากบางคนมีบุคลิกที่ไม่พึ่งพิงผู้อื่นมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจที่เข้มแข็ง จะสามารถตัดความสัมพันธ์กับเพื่อนกลุ่มเดิมและมีเจตคติด้านลบต่อเพื่อนกลุ่มเสพด้วย แต่ในบางรายที่ต้องการเพื่อน

เนื่องจากมีปัญหาในครอบครัว ขาดสิ่งยึดเหนี่ยวของจิตใจ ขาดความมั่นใจ ต้องการการยอมรับ หากขาดเพื่อน จะรู้สึกเหงาจนทำให้เห็นถึงผลดีของการเสพยาบ้ามากกว่าผลเสีย จึงไม่ต้องการตัดความสัมพันธ์กับเพื่อน แต่สามารถปฏิเสธเมื่อเพื่อนชักชวนเสพยาบ้าได้

เมื่อบุคคลเหล่านี้เลิกเสพยาบ้าแล้วจึงได้เห็นถึงผลดี เช่น มีเงินเหลือเก็บมากขึ้นจึงเป็นการลดความเครียดภายในครอบครัว ได้รับการบำบัดฟื้นฟูทำให้ร่างกายแข็งแรงมากขึ้นจนสามารถต้านทานอาการอยากเสพยาบ้าได้ เกิดความผ่อนคลายจากความกังวลใจในการคุมความประพฤติ การได้เห็นถึงสภาพชีวิตที่ดีขึ้น ได้รับโอกาสจากสังคม เกิดความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าในตนเอง เกิดความมุ่งมั่นต่อผลสำเร็จได้ ซึ่งแตกต่างจากผู้ที่ยวนกลับไปเสพยาบ้าซ้ำ ที่มักไม่มีการวางแผนและคาดการณ์ในอนาคต คิดเพียงการหายาบ้ามาเสพให้ได้ในแต่ละวันเท่านั้น

ผู้ให้ข้อมูลมักใช้สัญลักษณ์ทางศาสนา เช่น พระเครื่อง คำสั่งสอนของหลวงพ่อ เป็นต้น มาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวเมื่อพบเจอกับปัจจัยกระตุ้นหรือสถานการณ์เสี่ยงต่อการยวนกลับไปเสพยาบ้าซ้ำ ดังเช่นผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งซึ่งเชื่อว่าตนเองเป็น “คนบาป” ที่เคยลักขโมยของผู้อื่นเพื่อนำเงินไปซื้อยาบ้าเสพ แต่เมื่อตนเลิกเสพยาบ้าแล้วจึงได้นำพระเครื่องห้อยคอไว้หลายองค์ ผู้วิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลรายนี้เชื่อว่าใช้พระเครื่องไว้คอยห้ามใจ เตือนใจ ไม่ให้ยวนกลับไปเป็น “คนบาป” อีกครั้ง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลบางรายได้ยึดถือเอาตัวบุคคลและสถานการณ์ที่มีความสำคัญกับตนเองมาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ เช่น ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งได้เล่าว่าเมื่อครั้งที่ตนถูกจับกุมเนื่องจากเสพยาบ้า แม่ของตนได้มาขอประกันตัวตนไป ซึ่งแม่ได้มองผ่านห้องขังมาที่ตนแล้วร้องไห้ ผู้ให้ข้อมูลรายนี้ได้กล่าวว่า เป็นความรู้สึกที่แย่มาก รู้สึกถึงความผิดพลาดอย่างมหันต์ที่ทำให้แม่ต้องร้องไห้ จึงได้ตั้งใจว่าจะเลิกเสพยาบ้าให้ได้ และเมื่อรู้สึกอยากเสพยาบ้าเมื่อใด ตนจะนึกถึงแม่และสถานการณ์ที่แม่ร้องไห้ในวันนั้นเป็นเครื่องเตือนสติไม่ให้ยวนกลับไปเสพยาบ้าอีก

การรับทราบข้อมูลข่าวสารด้านลบเกี่ยวกับยาบ้า พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับยาบ้าว่าไม่มีอันตรายและไม่เป็นสิ่งผิดกฎหมาย จึงได้เสพยาบ้า แต่เมื่อได้เข้ารับการรักษา ทำให้ทราบถึงโทษของยาบ้า เช่น ยาบ้าจะทำลายสมอง ทำให้เกิดการคลุ้มคลั่งและทำร้ายร่างกายบุคคลใกล้ชิด รวมถึงการได้เห็นข่าวเจ้าหน้าที่ตำรวจวิสามัญผู้ค้ายาบ้า ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเหล่านี้เกิดความกลัวและไม่กล้ายวนกลับไปเสพยาบ้าซ้ำอีก รวมถึงผู้ให้ข้อมูลเหล่านี้มีเจตคติที่ดีต่อการไม่ยวนกลับไปเสพยาบ้าซ้ำและเห็นว่าการบำบัดเป็นการช่วยเหลือมากกว่าการลงโทษ จึงทำให้บุคคลเหล่านี้ไม่ยวนกลับไปเสพยาบ้าซ้ำ

2. สาเหตุจากสภาพแวดล้อม

การแสดงออกของครอบครัวและบุคคลใกล้ชิดนั้นสำคัญมาก หากครอบครัวและผู้ใกล้ชิดของผู้ให้ข้อมูลปฏิบัติและแสดงความรู้สึกในการสนับสนุนให้หยุดเสพยาบ้าจะทำให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถคงสภาพการเป็นผู้ไม่เสพยาบ้าซ้ำไว้ได้อย่างมั่นคงและต่อเนื่อง ซึ่งการแสดงออกเหล่านี้แตกต่างกันไปตามแต่ละครอบครัว แต่มักเป็นการแสดงออกที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมและสามารถรับรู้ได้ เช่น การกอด การสัมผัส การร่วมทำกิจกรรมในเชิงสร้างสรรค์ การให้รางวัลการพูดชมเชย เป็นต้น แม้การแสดงออกจะเป็นเพียงสิ่งเล็กน้อยแต่ครอบครัวได้แสดงออกในช่วงที่ผู้เสพยาบ้าเปิดใจรับรู้ถึงความหวังโยของคนที่ครอบครัว โดยเฉพาะช่วงการบำบัดและช่วงแรกภายหลังจากการบำบัดเสร็จสิ้น ซึ่งเป็นช่วงที่มีความเสี่ยงสูงต่อการยวนกลับไปเสพยาบ้าซ้ำ

ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเหล่านี้รู้สึกได้ถึงการยอมรับ การให้อภัย และความไว้วางใจ จนทำให้ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวดีขึ้น

นอกจากนี้ การช่วยเหลือและขัดขวางการหวนกลับไปเสพยาบ้าซ้ำจากบุคคลใกล้ชิดก็สำคัญเช่นกัน โดยผู้ใกล้ชิดของผู้ให้ข้อมูลหลายรายได้มีการควบคุมรายรับรายจ่ายของผู้ให้ข้อมูล ทำให้ไม่มีเงินเพียงพอต่อการเติมน้ำมันเพื่อขับรถไปหาผู้ค้าหรือเพื่อซื้อยาบ้าเสพ รวมถึงพ่อและแม่ของผู้ให้ข้อมูลจะติดตามดูแลอย่างใกล้ชิดมากขึ้น เนื่องจากในช่วงที่ผู้ให้ข้อมูลเสพยาบ้าในครอบครัวไม่ทราบ แต่เมื่อภายหลังที่ถูกจับกุมและเข้ารับการรักษาบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแล้วทำให้ครอบครัวได้รับทราบและหาทางช่วยเหลือได้อย่างถูกวิธี เช่น การลดเวลาว่างที่ผู้ให้ข้อมูลใช้ทำกิจกรรมเพียงลำพังโดยการดึงผู้ให้ข้อมูลร่วมทำกิจกรรมในครอบครัว เพิ่มภาระหน้าที่รับผิดชอบและให้โอกาสเข้าทำงาน เพื่อเป็นการเบี่ยงเบนความสนใจเมื่อเกิดอาการอยากเสพยาบ้า ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวว่าการที่ครอบครัวได้ให้ความช่วยเหลือ ไม่ซ้ำเติมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก รวมถึงเป็นการผ่อนคลายความกังวลที่ต้องปิดบังไม่ให้ครอบครัวรู้ว่าตนเองติดยาบ้า

อิทธิพลจากเพื่อนกลุ่มเสพและเพื่อนกลุ่มใหม่ของผู้ให้ข้อมูลนั้นเป็นอีกหนึ่งสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ไม่เสพยาบ้าซ้ำ เนื่องจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลบางรายได้กล่าวว่าเมื่อภายหลังที่ตนถูกจับกุมและได้เข้ารับการรักษาบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัด ซึ่งต้องมีการรายงานต่อพนักงานคุมประพฤติและมีการติดตามผล เช่น การเยี่ยมบ้านจากพนักงานคุมประพฤติ ทำให้เพื่อนกลุ่มเสพที่ส่วนใหญ่เป็นผู้ค้ายาเสพติดพยายามตีตัวออกห่างเนื่องจากเกรงว่าหากเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือพนักงานคุมประพฤติมาตรวจเยี่ยมบ้านและเฝ้าติดตามเพื่อสืบเรื่องการค้ายาเสพติดอยู่ อาจทำให้ถูกจับกุมได้และระแวงผู้ให้ข้อมูลว่าจะเป็นสายสืบให้กับตำรวจ ดังนั้นเพื่อนกลุ่มเสพจึงได้ตีตัวออกห่างจากผู้ให้ข้อมูลเอง

ภายหลังจากการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเสร็จสิ้นนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยหรืองานที่ทำ แต่ได้เปลี่ยนแปลงลักษณะการใช้ชีวิตประจำวันไป จากการศึกษาพบว่า การให้โอกาสผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดได้เข้าทำงาน และเปิดโอกาสทางสังคมเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุคคลเหล่านี้ไม่หวนกลับไปเสพยาบ้าซ้ำ โดยเฉพาะการรับเข้าทำงานเพราะการทำงานจะเป็นการเบี่ยงเบนความคิดจนลืมนึกถึงการเสพยาบ้า ทำให้ไม่มีเวลาว่างเพื่อใช้ในการเสพยาบ้า เมื่อภายหลังจากการเลิกงานจะทำให้กลุ่มคนเหล่านี้มีความเหน็ดเหนื่อยต้องการการพักผ่อน หากเสพยาบ้าจะทำให้นอนไม่หลับจนไม่สามารถทำงานในวันต่อไปได้ รวมถึงหากบุคคลเหล่านี้ได้เข้าทำงานจะทำให้มีรายได้ของตนเอง เล็งเห็นคุณค่าของเงิน จนไม่คิดนำเงินที่ได้ไปซื้อยาบ้าเสพ ประกอบกับการเข้าทำงานทำให้สังคมรอบข้างของผู้ผ่านการบำบัดมีทัศนคติที่เปลี่ยนไป ยอมรับในตัวผู้ผ่านการบำบัดว่าเป็นผู้ที่สามารถปรับปรุงตนให้อยู่ในบรรทัดฐานของสังคมได้จนเกิดการยอมรับ ดังนั้นการให้โอกาสเข้าทำงาน ให้การสนับสนุนด้านการศึกษาและการให้การสนับสนุนทางสังคม จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ไม่เสพยาบ้าซ้ำ

กฎระเบียบของกระบวนการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัด เนื่องจากภายหลังการบำบัดจนครบขั้นตอนแล้วผู้ให้ข้อมูลต้องรายงานตัวกับเจ้าหน้าที่เพื่อตรวจปัสสาวะอย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน เป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 6 เดือน หากไม่พบการกระทำผิดซ้ำ เจ้าหน้าที่จะดำเนินการลบประวัติการกระทำผิดเกี่ยวกับการเสพยาเสพติด ประกอบกับภายหลังการบำบัดจะมีเจ้าหน้าที่ทั้งในและ

นอกเครื่องแบบทำหน้าที่ตรวจสอบและติดตามพฤติกรรมภายหลังจากการบำบัด หากพบการกระทำผิดซ้ำ เช่น เสพยาเสพติดซ้ำ ค้ายาเสพติดหรือมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด บุคคลนั้นจะได้รับการพิจารณาให้ขยายระยะเวลาการบำบัด เพิ่มระดับการบำบัด หรือส่งตัวคืนเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อดำเนินคดีต่อไป จึงทำให้ผู้ให้ข้อมูลเหล่านี้กลัว ไม่กล้าเข้าใกล้เพื่อนที่มีพฤติกรรมเสพยาบ้าเนื่องจากเกรงว่าอาจถูกจับกุม หรือตรวจปัสสาวะแล้วเจอสารเสพติด รวมถึงการติดตามภายหลังจากการบำบัดเสร็จสิ้นนั้น เป็นกระบวนการที่เคร่งครัด ต้องมารายงานตัวอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการมารายงานตัวนั้น ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ต้องขาดงานและรายได้ ดังนั้นผู้ผ่านการบำบัดเหล่านี้ จึงต้องควบคุมตนเองเพื่อให้พ้นจากสภาพการถูกคุมความประพฤติให้รวดเร็วที่สุด ซึ่งกระบวนการในระบบบังคับบำบัดไม่เพียงเป็นการขัดขวางการหวนกลับไปเสพยาบ้าซ้ำของผู้ผ่านการบำบัดเท่านั้น แต่ยังสร้างเกราะป้องกันจากสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยการระบาดของยาเสพติดอีกด้วย

จากการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งพบว่าผู้ให้ข้อมูลรายนี้เป็นสายสืบให้กับตำรวจ รวมถึงมีบุคคลในหมู่บ้านอีกหลายคนที่เป็นอาสาสมัครคุมประพฤติทำหน้าที่สอดส่องและแจ้งเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจทำให้เกิดการขยายผลจับกุมผู้ค้ายาเสพติดในหมู่บ้านไปได้มากมาย ทำให้ภายในหมู่บ้านที่ผู้ให้ข้อมูลอยู่ยาบ้าขาดตลาด และมีราคาแพง จึงทำให้เพื่อนของผู้ให้ข้อมูลต้องย้ายออกจากหมู่บ้านเพื่อไปหาแหล่งเสพยาบ้าใหม่

ในส่วนของกระบวนการไม่เสพยาบ้าซ้ำของผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูในระบบบังคับบำบัด สามารถแบ่งเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

3. ขั้นการเข้ารับการบำบัดในระบบบังคับบำบัด ไปสู่การยุติการเสพยาบ้า

การยุติการเสพยาบ้า หมายถึง การหยุดหรือพักการเสพยาบ้า กล่าวคือ เมื่อผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดได้เข้ารับการบำบัดจนเสร็จสิ้นขั้นตอนจะมีการหยุดเสพยาบ้าในลักษณะของการพักการใช้ยาบ้า ซึ่งอาจเป็นการหยุดเสพทันทีภายหลังจากการบำบัดเสร็จสิ้น หรือเมื่อบำบัดเสร็จอาจมีการหวนกลับไปเสพยาบ้าซ้ำแล้วจึงกลับมาหยุดเสพยาบ้าในภายหลัง ในขั้นนี้จะเริ่มจากความต้องการของตัวผู้กระทำที่จะตัดสินใจยุติการเสพยาบ้าหรือพักการเสพยาบ้า แม้ภายหลังจากการบำบัดเสร็จสิ้น ปัจจัยกระตุ้นและสถานการณ์เสี่ยงจะยังคงมีอิทธิพลต่อสภาพจิตใจให้หวนกลับไปเสพยาบ้าซ้ำอยู่มาก แต่ผู้ผ่านการบำบัดที่มีความต้องการยุติการเสพยาบ้าอย่างจริงจัง จะมีแนวโน้มของการปฏิเสธและหลีกเลี่ยงการเสพยาบ้ามากกว่าผู้ที่ไม่จริงจัง

ผู้ผ่านการบำบัดเหล่านี้จะให้ความหมายและยอมรับกับตนเองว่าเป็นผู้ที่ยุติการเสพยาบ้าหรือพักการเสพยาบ้าได้นั้น ส่วนใหญ่จะเกิดจากการพบกับสถานการณ์เสี่ยง เช่น การได้รับการชักชวนจากเพื่อน รับประทานยาบ้ามาจากการค้ายาบ้า เป็นต้น แล้วสามารถปฏิเสธการเสพได้ จะเป็นการพิสูจน์ตนเองว่าสามารถยับยั้งชั่งใจได้และสามารถควบคุมตนเองได้มากขึ้น ซึ่งพบว่าลักษณะของการหยุดเสพยาบ้า นั้น มี 2 ลักษณะ คือ หักดิบคือการหยุดการเสพยาบ้าแบบกะทันหัน และลักษณะการหยุดเสพแบบค่อยเป็นค่อยไป คือ การลดปริมาณและความถี่ในการเสพยาบ้าลงเรื่อย ๆ เมื่อบุคคลเหล่านี้มีการยุติการเสพยาบ้าได้ระยะหนึ่งจะรู้สึกสบายใจ ไม่รู้สึกหวาดระแวงหรือกระวนกระวายต่ออาการอยากและอาการถอนยาบ้า จึงทำให้เห็นถึงผลดีของการยุติ

การเสพยาบ้าและตัดสินใจที่จะดำรงตนเป็นผู้ไม่เสพยาบ้าต่อไป แต่พบว่าในขั้นนี้อิทธิพลจากตัวกระตุ้นและสถานการณ์เสี่ยงยังมีมากอยู่ หากบุคคลเหล่านี้ถูกกดดันหรือดำรงชีวิตอยู่ในสถานการณ์ที่บีบคั้น อาจทำให้หวนกลับไปเสพยาบ้าซ้ำได้อีกครั้ง

4. ขั้นการยุติการเสพยาบ้า ไปสู่พฤติกรรมการไม่เสพยาบ้าซ้ำ

พบว่าในขั้นนี้แม้พฤติกรรมการยุติการเสพยาบ้า เป็นเพียงการพักการเสพยาบ้าแต่บุคคลเหล่านี้จะยังคงมีแนวโน้มที่จะคงสภาพการเป็นผู้ยุติการเสพยาบ้าต่อไป เนื่องจากอิทธิพลจากตัวกระตุ้นต่าง ๆ และอาการอยากเสพยาบ้าได้ถูกลดทอนไป พบว่าในขั้นนี้สาเหตุจากสภาพแวดล้อมมีความสำคัญต่อการคงสภาพการเป็นผู้ยุติการเสพยาบ้าเป็นอย่างมาก เนื่องจากเมื่อบุคคลเหล่านี้สามารถหยุดเสพยาบ้าได้แล้ว จะมีความต้องการความสนใจและการให้อภัยจากผู้อื่น โดยเฉพาะผู้ใกล้ชิดหากบุคคลเหล่านี้ ขาดแรงสนับสนุนทางสังคมหรือไม่ได้รับสิ่งตอบแทนที่คาดหวังว่าจะได้รับการหยุดเสพยาบ้า จะเกิดความอ่อนไหว ไม่มั่นใจในตนเอง โดยเฉพาะผู้ที่มีบุคลิกพึ่งพาผู้อื่น แม้ไม่มีตัวกระตุ้นหรืออยู่ในสถานการณ์เสี่ยงแต่บุคคลเหล่านี้ก็อาจหวนกลับไปเสพยาบ้าซ้ำได้เช่นกัน แต่หากบุคคลเหล่านี้ได้รับการสนับสนุนที่ดีจากภายนอก ได้แก่ การให้โอกาสทำงาน การยอมรับตัวตนในปัจจุบันของผู้กระทำและให้การศึกษาอย่างต่อเนื่อง อาจทำให้ผู้ยุติการเสพยาบ้าเหล่านี้สามารถคงสภาพการไม่เสพยาบ้าได้ต่อไป จนกระทั่งได้ให้ความหมายกับตนเองว่ามีพฤติกรรมการไม่เสพยาบ้าซ้ำ กล่าวคือเป็นลักษณะของการเลิกเสพยาบ้าทั้งในปัจจุบันและมีแนวโน้มที่จะไม่เสพยาบ้าซ้ำต่อไปในอนาคต¹⁰

7. การลดทอนความเป็นอาชญากรรมของคดียาเสพติด

Jesseman (2018) ศึกษาเกี่ยวกับ “การลดทอนความเป็นอาชญากรรม : ทางเลือกและหลักฐาน (Decriminalization : Options and Evidence)” พบว่า แม้ว่าอนุสัญญาว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ จะกำหนดให้การครอบครองยาเสพติดให้โทษเป็นความผิดทางอาญา ถึงอย่างไรก็ตาม คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ ได้อนุญาตให้ประเทศภาคีสัญญาสามารถนำวิธีการอื่น ๆ มาใช้แทนมาตรการพิพากษาและการลงโทษสำหรับผู้ติดยาเสพติด หากพบว่าแนวทางดังกล่าว มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะแก้ไขปัญหานอกกระบวนการยุติธรรม โดยกลไกทางการที่สามารถนำมาใช้ได้คือการยกเว้นโทษโดยระบุเป้าหมาย (Targeted exemptions) โดยมีตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. สถานกำกับควบคุมการบริโภคเสพยาเสพติด (Supervised consumption sites) คือ การจัดเตรียมพื้นที่พิเศษสำหรับการเสพยา ที่ถูกสุขอนามัยและมีสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตร โดยมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเข้าช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน ทำหน้าที่ควบคุมดูแลผู้เสพยา

โดยผู้เข้ารับบริการในสถานกำกับควบคุมที่ได้รับการอนุญาตเป็นทางการตามกฎหมาย จะไม่ถูกลงโทษสำหรับการมีไว้ในครอบครองและการใช้ยาเสพติดให้โทษ ทั้งในทางพฤตินัย (De facto) และทางนิตินัย (De jure) ตัวอย่างเช่น ในประเทศแคนาดา ภายใต้มาตรา 56 ของพระราชบัญญัติยาและสารควบคุม

¹⁰ ปิยวรรณ ทศนาญชลี. (2554). กระบวนการไม่เสพยาบ้าซ้ำ : กรณีศึกษาผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัด. สืบค้น 21 สิงหาคม 2563 จาก

<https://www.chonburi.spu.ac.th/interdiscip/filepdf/A34sec4.pdf>

(Controlled and Substances Act) ให้การยกเว้นแก่เจ้าหน้าที่สถานกักกันควบคุม ที่อาจมีสารเสพติดให้โทษจำนวนเล็กน้อยไว้ในครอบครอง ด้วยเหตุว่าเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน ในขณะเดียวกัน มีการทำข้อตกลงกับตำรวจท้องถิ่น เพื่อไม่ให้มีการจับกุมผู้เสพยาที่เข้ามาใช้บริการในพื้นที่ ยกเว้นกรณีที่มีสถานการณ์เลวร้ายเกิดขึ้น เช่น พฤติกรรมรุนแรงของผู้ติดยา เป็นต้น โดยรายงานจากการศึกษาผลประกอบการของสถานกักกันควบคุมที่มีอยู่แพร่หลายในยุโรป สามารถสรุปได้ว่า

- ผู้เข้ารับบริการได้มีการติดต่อกับผู้ให้บริการสาธารณสุขและสังคมสงเคราะห์มากขึ้น โดยผู้เข้ารับบริการบางส่วนได้เข้ารับการรักษาโรคติดยาเสพติด

- ลดจำนวนขยะที่มาจากสารเสพติด
- ลดความเสี่ยงจากการใช้เข็มฉีดยา
- ลดจำนวนผู้ใช้ยาเสพติดในสถานที่สาธารณะ
- ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างสถานกักกันควบคุมกับการก่ออาชญากรรมหรือผู้เสพยาใหม่ที่เพิ่มขึ้น

2. บริการตรวจสอบสารเสพติด (Drug checking services) คือการตรวจวิเคราะห์สารเสพติดเพื่อบรรเทาความเสี่ยงจากสารพิษปนเปื้อนที่เป็นอันตราย โดยมีเงื่อนไขทางกฎหมายที่คล้ายคลึงกับผู้ประกอบการในสถานกักกันควบคุมการบริโภคยาเสพติด ที่ผ่านมา แม้ว่าจะยังไม่มีการศึกษาผลกระทบทางสุขภาพของบริการตรวจสอบสารเสพติด แต่สรุปจากหลักฐานที่มีการรวบรวม พบว่า

- มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้ยาที่มีความเสี่ยง เช่น การละทิ้งยาที่มีผลทดสอบแล้วไม่พึงพอใจ และการลดปริมาณยาในการบริโภค เป็นต้น

- เปิดโอกาสสำหรับการบำบัดแบบสั้น การศึกษาเกี่ยวกับยาเสพติด และการส่งต่อผู้ป่วยเพื่อรับบริการทางสาธารณสุข

- ช่วยตรวจสอบคลังยาระดับท้องถิ่นและนำมาเป็นข้อมูลเพื่อประกอบการวางมาตรการทางสาธารณสุข
- ลดจำนวนยาที่มีสารปนเปื้อนในตลาดระดับท้องถิ่น
- เป็นส่วนสำคัญของยุทธศาสตร์ลดความเสี่ยงอย่างครอบคลุม
- ไม่พบว่าบริการตรวจสอบสารเสพติดสนับสนุนให้มีการเสพติดเพิ่มขึ้น

3. โครงการใบสั่งยาสำหรับโรคที่ต้องรักษาในระยะยาว (Prescription maintenance programs) คือโครงการที่เปิดช่องทางให้นำสารเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเฮโรอีน มาใช้ในการบำบัดรักษาภาวะเสพติดที่ไม่สามารถรักษาให้หายได้โดยวิธีการอื่น ๆ ซึ่งการจ่ายยาและการควบคุมปริมาณที่ให้ต่อครั้ง จะดำเนินการโดยแพทย์เจ้าของไข้ โดยผลลัพธ์จากการเข้าร่วมโครงการมีดังนี้

- การลดลงของการใช้สารโอปิออยด์อย่างผิดกฎหมาย
- สามารถปรับปรุงการดำเนินชีวิตทางสังคมของบุคคลให้ดีขึ้น เช่น การลดแหล่งที่มาของรายได้ที่ผิดกฎหมาย การมีส่วนร่วมกับสมาชิกในครอบครัวมากขึ้น และความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย (Housing stability) เป็นต้น

- ลดจำนวนผู้มีส่วนร่วมในการก่ออาชญากรรม

4. หลักกฎหมายพลเมืองดี (Good Samaritan law) เป็นกฎหมายหรือนโยบายที่ให้ความคุ้มครองจากการถูกจับกุมหรือการดำเนินคดีทางกฎหมายต่อบุคคลที่มีความจำเป็นต้องขอความช่วยเหลือเมื่อเสพยาเกินขนาดจนเป็นอันตรายถึงชีวิต ที่ผ่านมา เหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้เสพยา ตัดสินใจที่จะไม่ขอความช่วยเหลือจากหน่วยรับแจ้งเหตุฉุกเฉิน คือความเป็นไปได้ในการถูกจับกุมในข้อหาซื้อยาเสพติดให้โทษ ทำให้ผู้เสพยาหลายรายต้องเสียชีวิตจากการเสพยาเกินขนาด ดังนั้น จุดประสงค์ของหลักการพลเมืองดี จึงเป็นการทำลายอุปสรรคที่ขวางกั้นระหว่างผู้บังคับใช้กฎหมายกับผู้เสพยา ทำให้ประชาชนที่ตกเป็นทาสของยาเสพติด สามารถขอความช่วยเหลือเมื่อจำเป็น และเปิดโอกาสให้ได้รับการบำบัดรักษา จนสามารถกลับมาใช้ชีวิตตามปกติในสังคม

นอกจากการยกเว้นโทษ ยังมีมาตรการอื่น ๆ ที่สามารถนำมาใช้ เพื่อลดภาระแก่กระบวนการยุติธรรมในการจัดการกับผู้ป่วยยาเสพติด ดังนี้

1. โครงการการศึกษาด้านยาเสพติดในสหราชอาณาจักรอังกฤษ (Drug Education Programs–DEP) โดยตำรวจจะเปิดช่องทางให้ผู้ถูกจับกุมข้อหาซื้อยาเสพติดให้โทษเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นเวลาครึ่งวันแลกกับการพ้นจากความผิดที่ถูกกล่าวหา โดยเป็นข้อเสนอเพียงครั้งเดียวสำหรับรายบุคคล ดังนั้น หากถูกจับกุมในความผิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอีกครั้ง ก็จะไม่สามารถใช้ช่องทางพิเศษนี้ได้อีกถึงอย่างไรก็ตาม จากการศึกษาข้อมูลพบว่าตำรวจบางรายยังมีความลังเลที่จะเสนอ DEP ให้กับผู้ถูกจับกุมที่ถูกกำหนดให้เป็นเป้าหมายในการสอบสวนคดี เพื่อขยายผลการจับกุมไปสู่ผู้ค้ารายใหญ่ ทำให้การปราบปรามยาเสพติดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. โครงการหันเหผู้กระทำความผิดออกจากกระบวนการการจับกุมของตำรวจในเครือรัฐออสเตรเลีย (Police diversion programs) ซึ่งผู้ครอบครองกัญชาและยาเสพติดให้โทษ จะมีทางเลือกคู่ขนาน นอกเหนือจากการถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย ผ่านกระบวนการที่มุ่งเน้นการรักษาโดยอาศัยการตรวจประเมินสุขภาพที่คำนึงถึงการแทรกแซงอย่างมีเป้าหมายตามระดับความจำเป็นของแต่ละบุคคล การเรียนรู้เกี่ยวกับผลกระทบของการใช้ยาเสพติด และการบำบัดโดยการวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหา รวมถึง การตัดเตือน การยึดของกลาง และมาตรการลงโทษทางแพ่ง นอกจากนี้ ยังมีการนำระบบการชำระค่าปรับแบบไม่มีความผิดทางอาญา (Non-criminal fines) มาใช้แทนการจับกุมแบบเป็นทางการ สำหรับผู้มียาเสพติดไว้ในครอบครอง ทำให้กระบวนการทางกฎหมายเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีมนุษยธรรมมากขึ้น จากการทบทวนหลักฐานเกี่ยวกับผลกระทบของโครงการดังกล่าวต่ออัตราการกลับมาทำความผิดอีกครั้ง พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ ที่ไม่มีความผิดติดตัวก่อนการถูกจับกุม จะไม่กระทำความผิดเพิ่มเติมอีกในอนาคต ในขณะที่ อัตราการกลับมาทำความผิดอีกครั้งของผู้มีความผิดติดตัวก่อนการถูกจับกุมลดลงอย่างเห็นได้ชัด ภายหลังจากเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ

- การหันเหจากการบังคับใช้กฎหมายผ่านการช่วยเหลือ (Law Enforcement Assisted Diversion) เป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้บุคคล ซึ่งกลายเป็นผู้ต้องสงสัยในคดียาเสพติดทั่วไปที่ไม่รุนแรงกับคดีการค้าประเวณี สามารถเข้าถึงการบำบัดรักษารายกรณีแบบครอบคลุม (Comprehensive case management) และการบำบัดรักษาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community supports) แทนการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทั่วไป โดยตำรวจจะเสนอทางเลือกแก่ผู้มีสิทธิเข้าร่วมโครงการในระหว่างการจับกุมกับการตั้งข้อกล่าวหา ทั้งนี้

โครงการดังกล่าวเป็นการดำเนินงานภายใต้วิธีการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด (Harm reduction approach) การงดเว้นและการหยุดยาจึงไม่ถือเป็นเงื่อนไขของการบำบัด

- ในด้านการประเมินความสำเร็จของโครงการ พบว่า รัฐบาลสามารถลดค่าใช้จ่ายในกระบวนการยุติธรรม และลดผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจอันไม่พึงประสงค์ของผู้เข้าร่วมแต่ละราย ถึงอย่างไรก็ตาม ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานด้านสาธารณสุขและสังคมสงเคราะห์ก็กลับเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากภาครัฐต้องการทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ ที่จำเป็นในการขับเคลื่อนโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในระดับชุมชนที่ขาดแคลน ทั้งกำลังคนและเครื่องมือ ดังนั้น รัฐบาลจึงต้องนำงบประมาณมาลงทุนกับภาคส่วนเหล่านี้มากขึ้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ในบางประเทศ ได้มีการนำกระบวนการทางกฎหมายมาใช้ เพื่อยกเลิกมาตรการบังคับทางอาญา สำหรับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดบางอย่าง โดยมีหลากหลายวิธีการขึ้นอยู่กับชนิดและจำนวนของสารที่มีไว้ในครอบครอง รวมถึง พฤติกรรมที่เข้าข่ายได้รับการยกเว้น โดยมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

2.1 สาธารณรัฐโปรตุเกส มีกฎหมายที่บัญญัติไว้ว่าการใช้และการมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ นานถึง 10 วัน จะไม่ถือว่าเป็นความผิดทางอาญา (Criminal offence) แต่เป็นความผิดทางปกครอง (Administrative offence) การเปลี่ยนแปลงนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการปฏิรูปที่ครอบคลุมทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นการลงทุนอย่างมีนัยสำคัญและการเสริมสร้างขีดความสามารถในการป้องกันการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด การเข้าช่วยเหลือผู้คนในพื้นที่ การบำบัดรักษา และการสร้างโอกาสเพื่อกลับเข้าสู่สังคม ซึ่งเริ่มขึ้นภายใต้ยุทธศาสตร์แห่งชาติในการต่อต้านยาเสพติด ประจำปี ค.ศ. 1999 ทั้งนี้ บุคคลที่ถูกจับกุมภายใต้กฎหมายนี้ จะได้รับหมายเรียกให้ไปแสดงตนต่อคณะกรรมการเพื่อการยับยั้งการติดยาเสพติด (Commission for the Dissuasion of Drug Addiction–DCT) ซึ่งเป็นคณะกรรมการระดับภูมิภาค (Regional Panels) ประกอบด้วยสมาชิกผู้เชี่ยวชาญจาก 3 สาขา คือ ผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมาย ผู้เชี่ยวชาญด้านสาธารณสุข และนักสังคมสงเคราะห์ โดยมีเป้าหมายเบื้องต้นเป็นการนำผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการรักษาบำบัดผ่านการตรวจสอบและการประเมินรายบุคคล เพื่อกำหนดแนวทางโต้ตอบที่เหมาะสม อาทิ การปล่อยตัวพร้อมคำเตือน (Dismissal with warning) การส่งต่อไปยังสถานบริการสุขภาพและหน่วยงานสังคมสงเคราะห์ การส่งต่อไปยังหน่วยงานบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด การปรับ (Fines) หรือการทำงานบริการสาธารณะเพื่อชดใช้โทษ (Community service) เป็นต้น การบังคับใช้ยุทธศาสตร์แห่งชาติของโปรตุเกส ซึ่งผสมผสานมาตรการต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นการทำงาน การจัดสวัสดิการ การบริการทางสาธารณสุข การป้องกัน การบังคับใช้กฎหมาย และการอบรมทางวิชาการ ล้วนมีส่วนช่วยในการลดภัยสังคมจากการใช้ยาเสพติด โดยการเสพยาในบ้านเรือนและในพื้นที่สาธารณะมีจำนวนลง และการแพร่ระบาดของเชื้อ HIV มีการควบคุมที่ดีขึ้น

2.2 สาธารณรัฐเช็ก ได้มีการปรับปรุงกฎหมายใน ค.ศ. 1990 โดยกำหนดให้การครอบครองยาเสพติดให้โทษเพื่อเสพเป็นการส่วนตัว เป็นความผิดทางปกครอง ต่อมามีการปฏิรูปเพิ่มเติมใน ค.ศ. 1999 โดยจำกัดขอบเขตของการลดทอนความเป็นอาชญากรรม ให้ดำเนินการทางอาญาเฉพาะกรณีที่มีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษมากกว่าเล็กน้อย (Greater than small) ซึ่งมีความกำกวมค่อนข้างสูง ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจและบุคลากร

ในกระบวนการยุติธรรมต้องกำหนดเส้นแบ่งเพื่อหาปริมาณตามแต่เห็นสมควร โดยอาศัยการอ้างอิงจากคู่มือภายใน ดังนั้น ใน ค.ศ. 2010 รัฐบาลจึงได้กำหนดปริมาณที่อนุญาตให้ครอบครอง ให้มีความชัดเจนและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ จากการประเมินการปรับปรุงนโยบายใน ค.ศ. 1999 สามารถสรุปได้ว่าการปรับเปลี่ยนทิศทางไปสู่ความผิดทางอาญาที่เข้มข้นขึ้น มีส่วนเกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายด้านสังคมและการบังคับใช้กฎหมายที่เพิ่มมากขึ้นจากการปฏิรูปกฎหมายยาเสพติดใน ค.ศ. 1990

2.3 สหรัฐเม็กซิโก ได้มีการปฏิรูปกฎหมายยาเสพติดใน ค.ศ. 2009 ซึ่งบัญญัติให้บุคคลที่ถูกจับกุมเนื่องจากมียาเสพติดไว้ในครอบครองเป็นจำนวนเล็กน้อย ถูกส่งตัวไปยังหน่วยงานด้านสาธารณสุข โดยผู้ถูกจับกุมจะถูกบันทึกประวัติอาชญากรรม แต่จะมีการระบุว่า ไม่มีการลงโทษทางอาญาสำหรับบุคคลนั้น ทั้งนี้ เมื่อมีการจับกุมครบสามครั้ง บุคคลผู้นั้นจะต้องเข้ารับการบำบัดยาเสพติดโดยผู้เชี่ยวชาญ ถึงอย่างไรก็ตาม การบังคับใช้กฎหมายที่ผ่านมา ค่อนข้างมีขีดจำกัด เนื่องจากตำรวจส่วนมาก ไม่ได้รับการฝึกอบรมและสนับสนุนด้านความรู้ในการดำเนินภารกิจไม่เพียงพอ ทำให้ไม่มีความตระหนักถึงกฎหมายและขอบเขตของปริมาณการครอบครองยาเสพติด นอกจากนี้ ปริมาณยาเสพติดที่อนุญาตให้บุคคลมีไว้ในครอบครอง ยังมีการกำหนดเกณฑ์ที่ค่อนข้างต่ำมาก เช่น กัญชา 5 กรัม โคเคน 0.5 กรัม และเฮโรอีน 50 มิลลิกรัม ทำให้ผู้มีคุณสมบัติที่ได้รับการลดทอนความเป็นอาชญากรรมถูกจำกัดและส่งผลกระทบต่อความพยายามในการผลักดันการปฏิรูปให้ประสบความสำเร็จ โดยผู้ครอบครองยาเสพติดในปริมาณที่มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ยังคงมีความผิดทางอาญาและมีโทษทั้งจำคุกและปรับ¹¹

8. สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด

ปัญหาการลักลอบผลิตยาเสพติดในปัจจุบัน โดยเฉพาะยาเสพติดประเภทที่เกิดจากสารสังเคราะห์ตั้งต้นและเคมีภัณฑ์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เพราะยาเสพติดประเภทที่เกิดจากธรรมชาติมีพื้นที่เพาะปลูกน้อยลง นอกจากนี้ การพัฒนาวิธีการและขั้นตอนในการผลิตยาเสพติดประเภทที่เกิดจากการสังเคราะห์สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ ได้มีการพัฒนาจนทำให้สามารถผลิตได้ครั้งละมาก ๆ นอกจากนี้ ในการปราบปรามโรงงานผลิตยาเสพติดบางครั้ง ไม่สามารถพบของกลางที่เป็นยาเสพติด พบแต่เพียงสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่จำเป็นในการผลิตยาเสพติดและอุปกรณ์การผลิตเท่านั้น ในกรณีที่สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเหล่านั้นมีกฎหมายที่กำหนดความผิดและโทษไว้เฉพาะแล้ว ก็จะไม่มีปัญหาในการดำเนินคดีอาญา แต่หากสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเหล่านั้น ยังไม่มีกฎหมายที่กำหนดความผิดและโทษไว้ก็จะทำให้ไม่สามารถดำเนินคดีอาญาได้

การควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่สามารถนำมาใช้ในการลักลอบผลิตยาเสพติด เป็นการดำเนินงานเพื่อป้องกันการรั่วไหลของสารเคมีไปสู่ขบวนการลักลอบผลิตยาเสพติด ถึงอย่างไรก็ตาม เคมีภัณฑ์บางชนิดมีการใช้ประโยชน์ในภาคอุตสาหกรรมที่ถูกกฎหมายอย่างแพร่หลาย ซึ่งก็สามารถนำไปใช้ในการลักลอบผลิตยาเสพติดได้เช่นกัน ดังนั้น มาตรการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จะต้องดำเนินงานอย่างเข้มงวด

¹¹ Jesseman, R. and Payer, D. (June 2018). Decriminalization : Options and Evidence. Canadian Centre on Substance Use and Addiction, p. 1–18

เพื่อป้องกันการรั่วไหลไปสู่การผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย และจะต้องไม่มีผลกระทบ หรือมีผลกระทบน้อยที่สุด กับภาคอุตสาหกรรมที่ถูกกฎหมาย

ทั้งนี้ ตามอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการค้ายาเสพติดให้โทษ และวัตถุออกฤทธิ์ที่ผิดกฎหมาย ค.ศ. 1988 ในมาตรา 12 กล่าวถึงสารเคมีที่นิยมใช้ในการลักลอบผลิตวัตถุเสพติด กำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องดำเนินการที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการรั่วไหลของสารเคมี ตามที่ระบุไว้ 23 ชนิด จำแนกออกเป็น 2 ตาราง (Table) ตาราง 1 หมายถึงสารตั้งต้น และตาราง 2 หมายถึงเคมีภัณฑ์จำเป็น โดยสารเคมีในตาราง 1 เป็นสารตั้งต้นซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตวัตถุเสพติด จะมีมาตรการควบคุมเข้มงวดกว่าสารเคมีในตาราง 2 มีรายชื่อสารเคมีที่ควบคุม ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สารตั้งต้น

ที่	ชื่อสารเคมี	กฎหมายที่ควบคุม	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	การนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติด
1.	อาเซติก แอนไฮไดรด์ ACETIC ANHYDRIDE	พรบ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (ยาเสพติดประเภท 4)	องค์การ อาหารและยา	ผลิต Heroin
2.	เอ็น-อาเซทิลแอนทรานิลิก อาซิด N-ACETYLANTHRANILIC ACID	พรบ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (ยาเสพติดประเภท 4)	องค์การ อาหารและยา	ผลิต Methaqualone
3.	อีเฟดรีน EPHEDRINE	พรบ.วัตถุออกฤทธิ์ ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 (วัตถุออกฤทธิ์ประเภท 2)	องค์การ อาหารและยา	ผลิตยาบ้า (Methamphetamine)
4.	เออร์โกเมทริน ERGOMETRINE	พรบ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (ยาเสพติดประเภท 4)	องค์การ อาหารและยา	ผลิต LSD
5.	เออร์โกตามีน ERGOTAMINE	พรบ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (ยาเสพติดประเภท 4)	องค์การ อาหารและยา	ผลิต LSD
6.	ไอโซซาฟรอล ISOSAFROLE	พรบ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (ยาเสพติดประเภท 4)	องค์การ อาหารและยา	ผลิตยาอี (Ecstasy)

ที่	ชื่อสารเคมี	กฎหมายที่ควบคุม	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ	การนำไปใช้ในการผลิต ยาเสพติด
7.	ไลเซอร์จิก อาซิด LYSERGIC ACID	พรบ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (ยาเสพติดประเภท 4)	องค์การ อาหารและยา	ผลิต LSD
8.	3,4-เมทิลีนไดออกซีเฟนิล-2-โพร ปาโนน 3,4-METHYLENEDIOXYPHENYL- 2-PROPANONE	พรบ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (ยาเสพติดประเภท 4)	องค์การ อาหารและยา	ผลิตยาอี (Ecstasy)
9.	นอร์อีเฟดรีน NOREPHEDRINE	พรบ.วัตถุออกฤทธิ์ ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 (วัตถุออกฤทธิ์ประเภท 2)	องค์การ อาหารและยา	ผลิตยาบ้า (Methamphetamine)
10.	เฟนิลอะเซติก อาซิด PHENYLACETIC ACID	พรบ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (ยาเสพติดประเภท 4)	องค์การ อาหารและยา	ผลิตยาบ้า (Methamphetamine)
11.	1-เฟนิล-2-โพรปาโนน 1-PHENYL-2-PROPANONE	พรบ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (ยาเสพติดประเภท 4)	องค์การ อาหารและยา	ผลิตยาบ้า (Methamphetamine)
12.	alpha-Phenylacetoacetonitrile (APAAN)	พรบ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (ยาเสพติดประเภท 4)	องค์การ อาหารและยา	ผลิตยาบ้า (Methamphetamine)
13.	ไพเพอโรนอล PIPERONAL	พรบ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (ยาเสพติดประเภท 4)	องค์การ อาหารและยา	ผลิตยาอี (Ecstasy)
14.	โพแทสเซียมเพอร์แมงกาเนต POTASSIUM PERMANGANATE	พรบ.การส่งไปนอก และการนำเข้ามาใน ราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522	กรมการค้า ต่างประเทศ	ผลิต Cocaine
15.	ซูโดอีเฟดรีน PSEUDOEPHEDRINE	พรบ.วัตถุออกฤทธิ์ ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2559 (วัตถุออกฤทธิ์ประเภท 2)	องค์การ อาหารและยา	ผลิตยาบ้า (Methamphetamine)

ที่	ชื่อสารเคมี	กฎหมายที่ควบคุม	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	การนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติด
16.	ซาฟรอล SAFROLE	พรบ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (ยาเสพติดประเภท 4)	องค์การอาหารและยา	ผลิตยาอี (Ecstasy)
17.	4-anilino-N-phenethylpiperidine (ANPP)	อยู่ระหว่างการดำเนินการควบคุม		
18.	N-phenethyl-4-piperidone (NPP)	อยู่ระหว่างการดำเนินการควบคุม		

ตารางที่ 2 เคมีภัณฑ์จำเป็น

ที่	ชื่อสารเคมี	กฎหมายที่ควบคุม	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	การนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติด
1.	อะเซโตน ACETONE	พรบ.วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 (วัตถุอันตรายชนิดที่ 3)	กรมโรงงานอุตสาหกรรม	ผลิตยาบ้า (Methamphetamine)/ Cocaine/Heroin
2.	แอนทรานิลิก อาซิด ANTHRANILIC ACID	พรบ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (ยาเสพติดประเภท 4)	องค์การอาหารและยา	ผลิต Methaqualone
3.	เอทิล อีเทอร์ ETHYL ETHER	พรบ.วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 (วัตถุอันตรายชนิดที่ 3) พรบ. ควบคุมโรคภัย พ.ศ. 2495	กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมการค้าภายใน	ผลิต Heroin/Cocaine
4.	ไฮโดรคลอริก อาซิด HYDROCHLORIC ACID	พรบ.วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 (วัตถุอันตรายชนิดที่ 3)	กรมโรงงานอุตสาหกรรม	ผลิตยาบ้า (Methamphetamine)/ Cocaine/Heroin
5.	เมทิลเอทิลคีโตน METHYL ETHYL KETONE	พรบ.วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 (วัตถุอันตรายชนิดที่ 3)	กรมโรงงานอุตสาหกรรม	ผลิต Cocaine

ที่	ชื่อสารเคมี	กฎหมายที่ควบคุม	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	การนำไปใช้ในการผลิตยาเสพติด
6.	ไพเพอริดีน PIPERIDINE	พรบ.วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535(วัตถุอันตรายชนิดที่ 3)	กรมโรงงานอุตสาหกรรม	ผลิต Phencyclidine
7.	ซัลฟูริก อาซิด SULFURIC ACID	พรบ.วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 (วัตถุอันตรายชนิดที่ 3)	กรมโรงงานอุตสาหกรรม	ผลิต Cocaine/ยาบ้า (Amphetamine)
8.	โทลูอิน TOLUENE	พรบ.วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 (วัตถุอันตรายชนิดที่ 3)	กรมโรงงานอุตสาหกรรม	ผลิต Cocaine

สารเคมีที่ประเทศไทยมีการควบคุมนอกเหนือจากสารเคมีที่ควบคุมตามตาราง 1 และ ตาราง 2 ของอนุสัญญาฯ ค.ศ. 1988

1. กรดอะซิติก Acetic acid
2. อะซิโตไนไตรล์ Acetonitrile
3. อะเซทิล คลอไรด์ Acetyl chloride
4. อัลลิลเบนซีน Allylbenzene
5. แอมโมเนียมคลอไรด์ Ammonium chloride
6. แอมโมเนียมฟอร์มเมท Ammonium formate
7. แอมโมเนียม ไฮดรอกไซด์ Ammonium hydroxide
8. เบนซีน Benzene
9. เบนซาลดีไฮด์ Benzaldehyde
10. เบนซิลคลอไรด์ Benzyl chloride
11. เบนซิลไซยาไนด์ Benzyl cyanide
12. เอ็น-บิวทิล อะเซเตต N-Butyl acetate
13. เอ็น-บิวทิล แอลกอฮอล์ N-Butyl alcohol
14. เซค-บิวทิล แอลกอฮอล์ sec-Butyl alcohol
15. กาเฟอีน Caffeine
16. แคลเซียมคาร์บอเนต Calcium carbonate
17. คลอโรฟอร์ม Chloroform
18. โคเดอีน Codeine (เป็นสารที่ใช้ในการผลิต ยาเสพติดให้โทษในประเภท 3)
19. ไซโคลเฮกเซน Cyclohexane

20. เอทิล อาเซเตต Ethyl acetate
21. เอทิลอะมีน Ethylamine
22. เอทิลิดีน ไดอาเซเตต Ethylidene diacetate
23. ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ Hydrogen peroxide
24. เมทิลีน คลอไรด์ Methylene chloride
25. เมทิล ไอโซบิวทิล คีโตน Methyl isobutyl ketone
26. ฟอสฟอรัส เพนตะคลอไรด์ Phosphorous pentachloride
27. ฟอสฟอรัส ไตรคลอไรด์ Phosphorous trichloride
28. โพแทสเซียม ไซยาไนด์ Potassium cyanide
29. โซเดียม ไซยาไนด์ Sodium cyanide
30. โซเดียม ไฮดรอกไซด์ Sodium hydroxide
31. โซเดียม ไฮโปคลอไรท์ Sodium hypochlorite
32. ไธโอนิล คลอไรด์ Thionyl chloride
33. ไตรคลอโรเอทิลีน Trichloroethylene

สารเคมีที่ต้องเฝ้าระวังตามปฏิญญาเชียงราย 2003 (Chiang Rai Declaration)

1. ซัลฟูริก อาซิด Sulfuric acid
2. โทลูอีน Toluene
3. อาเซโตน Acetone
4. ไฮโดรคลอริก อาซิด Hydrochloric acid¹²

1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีและบดลงโทษ¹³

1. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 26 วรรคหนึ่ง ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 4 เว้นแต่รัฐมนตรีจะได้อนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเป็นราย ๆ ไป

มาตรา 26 วรรคสอง การมียาเสพติดให้โทษในประเภท 4 ไว้ในครอบครองมีปริมาณตั้งแต่สิบกิโลกรัมขึ้นไป ให้สันนิษฐานว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

บทกำหนดโทษ

มาตรา 73 วรรคหนึ่ง ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 4 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 26 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

¹² กองควบคุมวัตถุเสพติด. สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการลักลอบผลิตยาเสพติด. สืบค้น 21 สิงหาคม 2563 จาก http://www.fda.moph.go.th/sites/Narcotics/SitePages/Narcotics_List_substrate.aspx

¹³ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กองควบคุมวัตถุเสพติด. (2548). สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ผลิตยาเสพติดที่ควรเฝ้าระวัง. สืบค้น 24 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.fda.moph.go.th/sites/Narcotics/EBook/Mass.pdf>

มาตรา 73 วรรค 2 กรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้ามียาเสพติดให้โทษในประเภท 4 ตั้งแต่สิบกิโลกรัมขึ้นไป ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านห้าแสนบาท

มาตรา 74 ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 4 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 26 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2. พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท พ.ศ. 2559

มาตรา 7 ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(1) ระบุชื่อและจัดแบ่งประเภทวัตถุออกฤทธิ์ว่าวัตถุออกฤทธิ์อยู่ในประเภทใดประเภทหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(ก) ประเภท 1 วัตถุออกฤทธิ์ที่ไม่ใช้ในทางการแพทย์ และอาจก่อให้เกิดการนำไปใช้ หรือมีแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิดสูง

(ข) ประเภท 2 วัตถุออกฤทธิ์ที่ใช้ในทางการแพทย์ และอาจก่อให้เกิดการนำไปใช้ หรือมีแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิดสูง

(ค) ประเภท 3 วัตถุออกฤทธิ์ที่ใช้ในทางการแพทย์ และอาจก่อให้เกิดการนำไปใช้ หรือมีแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิด

(ง) ประเภท 4 วัตถุออกฤทธิ์ที่ใช้ในทางการแพทย์ และอาจก่อให้เกิดการนำไปใช้ หรือมีแนวโน้มในการนำไปใช้ในทางที่ผิดน้อยกว่าประเภท 3

มาตรา 15 ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้าหรือส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาตเฉพาะกรณีดังต่อไปนี้

(1) มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

(2) เป็นผู้ได้รับมอบหมายจากกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ หรือ

(3) เป็นการผลิตเพื่อส่งออกและส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 บางชนิดที่รัฐมนตรีประกาศระบุชื่อตามมาตรา 7 (5)

มาตรา 88 วรรคหนึ่ง ห้ามผู้ใดมีไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

มาตรา 88 วรรคสาม การมีวัตถุออกฤทธิ์ชื่อและประเภทใดไว้ในครอบครองซึ่งคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์เกินปริมาณที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้สันนิษฐานว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อขาย

บทกำหนดโทษ

มาตรา 117 ผู้ใดผลิต นำเข้าหรือส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 2 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 15 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงสองล้านบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อขาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่เจ็ดแสนบาทถึงสองล้านบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการผลิตโดยการแบ่งบรรจุหรือรวมบรรจุและมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ไม่ถึงปริมาณที่กำหนดตามมาตรา 15 วรรคสี่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสามเป็นการกระทำเพื่อขาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สี่แสนบาทถึงสองล้านบาท

มาตรา 140 ผู้ใดมีไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 หรือประเภท 2 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 88 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดมีไว้ในครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 3 หรือประเภท 4 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 88 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3. พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 18 วัตถุอันตรายแบ่งออกตามความจำเป็นแก่การควบคุม ดังนี้

(1) วัตถุอันตรายชนิดที่ 1 ได้แก่วัตถุอันตรายที่การผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครองต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด

(2) วัตถุอันตรายชนิดที่ 2 ได้แก่วัตถุอันตรายที่การผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครองต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อนและต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดด้วย

(3) วัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ได้แก่วัตถุอันตรายที่การผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครองต้องได้รับใบอนุญาต

(4) วัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ได้แก่วัตถุอันตรายที่ห้ามมิให้มีการผลิต การนำเข้า การส่งออก การนำผ่าน หรือการมีไว้ในครอบครอง

เพื่อประโยชน์แก่การป้องกันและระงับอันตรายที่อาจมีแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยความเห็นของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา ระบุนามหรือคุณสมบัติของวัตถุอันตราย ชนิดของวัตถุอันตราย กำหนดเวลาการใช้บังคับและหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการควบคุมวัตถุอันตรายดังกล่าว

มาตรา 21 ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้มีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 1 ต้องปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบที่ออกตามมาตรา 20 (1) (1/1) (2) และ (3)

มาตรา 22 วรรคหนึ่ง ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา 36 ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 2 เว้นแต่จะได้แจ้งความประสงค์จะดำเนินการดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อน

มาตรา 22 วรรคสาม ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้มีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 2 ต้องปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบที่ออกตามมาตรา 20 (1) (1/1) (2) และ (3) ด้วย

มาตรา 23 วรรคหนึ่ง ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา 36 ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา 23 วรรคสาม ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้มีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ต้องปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบที่ออกตามมาตรา 20 (1) (1/1) (2) และ (3) นั้นด้วย

มาตรา 43 วรรคหนึ่ง ห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบเฉพาะกรณีเพื่อใช้เป็นสารมาตรฐานในการวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ การขออนุญาต การอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบกำหนดโดยความเห็นของคณะกรรมการโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

บทกำหนดโทษ

มาตรา 71 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 21 มาตรา 22 วรรคห้า มาตรา 41 หรือมาตรา 43 วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 72 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 22 วรรคหนึ่ง หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 22 วรรคสอง หรือตามมาตรา 23 วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 73 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 23 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 74 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 43 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำโดยประมาทของผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้มีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายดังกล่าว ผู้กระทำต้องระวางโทษปรับไม่เกินแปดแสนบาท

4. พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานตรวจความปลอดภัย กับออกกฎกระทรวง ประกาศ และระเบียบ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และยกเว้นค่าธรรมเนียม

การแต่งตั้งพนักงานตรวจความปลอดภัยต้องกำหนดคุณสมบัติ ขอบเขต อำนาจหน้าที่ และเงื่อนไขในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย

กฎกระทรวง ประกาศ และระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา 8 ให้นายจ้างบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง

การกำหนดมาตรฐานตามวรรคหนึ่ง ให้นายจ้างจัดทำเอกสารหรือรายงานใด โดยมีการตรวจสอบหรือรับรองโดยบุคคล หรือนิติบุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ลูกจ้างมีหน้าที่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานตามมาตรฐานที่กำหนดในวรรคหนึ่ง

บทกำหนดโทษ

มาตรา 53 นายจ้างผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา 8 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

5. พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 15 วรรคหนึ่ง ห้ามมิให้ผู้ใดสั่งเข้ามา นำเข้ามา ผลิต หรือมีซึ่งยุทธภัณฑ์ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากปลัดกระทรวงกลาโหม

มาตรา 15 วรรคสอง การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง จะกำหนดเงื่อนไขไว้ในใบอนุญาตก็ได้

บทกำหนดโทษ

มาตรา 42 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 15 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 25/1 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 43 ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตตามมาตรา 15 วรรคสอง หรือมาตรา 25/1 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ประกาศที่เกี่ยวข้อง

- ประกาศกระทรวงกลาโหม เรื่อง การกำหนดชนิดของยุทธภัณฑ์ที่ต้องขออนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 2 กำหนดให้อาวุธ เครื่องอุปกรณ์ของอาวุธ สารเคมี สารชีวะ สารรังสีหรือสารนิวเคลียร์ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่อาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงครามได้ ดังต่อไปนี้ เป็นยุทธภัณฑ์

2.1 อาวุธ เครื่องอุปกรณ์ของอาวุธ เครื่องยิงหรือฉายพลังงานคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าและเครื่องมือเครื่องใช้ที่อาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงครามได้

2.2 สารเคมีที่ใช้ในการสงครามเคมี

2.3 สารเคมีและสารเคมีที่ใช้เป็นส่วนผสมของวัตถุระเบิด

2.4 วัตถุระเบิด

6. พระราชกำหนดป้องกันการใช้อาวุธระเหย พ.ศ. 2533 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 12 ผู้ผลิตสารระเหยต้องจัดให้มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความที่ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุสารระเหย เพื่อเป็นการเตือนให้ระวังการใช้อาวุธระเหยดังกล่าว

มาตรา 13 ผู้นำเข้าสารระเหยก่อนนำออกขาย ต้องจัดให้มีภาพ เครื่องหมาย หรือข้อความที่ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุสารระเหยเพื่อเป็นการเตือนให้ระวังการใช้อาวุธระเหยดังกล่าว

มาตรา 14 สารระเหยที่ผู้ขายจะขายนั้นต้องมีภาพ เครื่องหมายหรือข้อความที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าได้จัดให้มีที่ภาชนะบรรจุหรือหีบห่อที่บรรจุตามมาตรา 12 หรือมาตรา 13 อยู่ครบถ้วน

บทกำหนดโทษ

มาตรา 22 ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้ขายสารระเหยผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 12 มาตรา 13 หรือมาตรา 14 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

7. พระราชบัญญัติควบคุมโรคภัย พ.ศ. 2495

มาตรา 4 เมื่อมีความจำเป็นโดยสถานการณ์เพื่อสวัสดิภาพของประชาชน หรือมีความจำเป็นเกิดขึ้นเพื่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ ให้รัฐบาลมีอำนาจควบคุมโรคภัยที่

มาตรา 5 การควบคุมตามความในมาตรา 4 ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา เพื่อการดังต่อไปนี้

1. จำกัดปริมาณโภคภัณฑ์ซึ่งบุคคลจะมีไว้ในครอบครองได้
2. จำนวนปริมาณโภคภัณฑ์ซึ่งบุคคลจะได้มา
3. วางระเบียบในการค้า การจำหน่าย การเก็บรักษา และการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดเกี่ยวกับโภคภัณฑ์ ตลอดจนการควบคุมร้านค้าทั้งปวงซึ่งจำหน่ายโภคภัณฑ์
4. กำหนดเวลา และสถานที่ และพฤติการณ์ในการจำหน่ายโภคภัณฑ์
5. จำกัดชนิด ปริมาณ ประเภทแห่งโภคภัณฑ์ซึ่งอนุญาตให้จำหน่ายได้
6. ห้ามการจำหน่ายหรือการใช้โภคภัณฑ์
7. กำหนดวิธีการปันส่วนโภคภัณฑ์
8. กำหนดกิจการและกำหนดวิธีดำเนินการอื่นใดเพื่อบรรลุดุจดประสงค์ดังบัญญัติไว้ใน

มาตรา 4

บทกำหนดโทษ

มาตรา 9 ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชกฤษฎีกาออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และในกรณีที่กระทำความผิดซ้ำให้ระวางโทษเป็นทวีคูณ โภคภัณฑ์ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับความผิดให้ริบเสีย

พระราชกฤษฎีกาที่เกี่ยวข้อง

- พระราชกฤษฎีกาควบคุมโภคภัณฑ์ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2522

มาตรา 3 ให้โภคภัณฑ์ที่ถูกควบคุมตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2522) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมโภคภัณฑ์ พ.ศ. 2495 ซึ่งได้แก่ น้ำยาเคมี อีเธอร์ (Ether) และน้ำยาเคมี คลอโรฟอร์ม (Chloroform) เป็นโภคภัณฑ์ที่ถูกควบคุม ตามวิธีการที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้และภายในท้องที่ที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา 5 ห้ามมิให้ผู้ใดนำ ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพซึ่งโภคภัณฑ์ตามพระราชกฤษฎีกานี้ เว้นแต่จะได้รับหนังสืออนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่นั้น

มาตรา 6 โภคภัณฑ์ของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจไม่อยู่ในบังคับแห่งพระราชกฤษฎีกานี้

8. พระราชบัญญัติส่งออกปอกและการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 5 ในกรณีที่จำเป็นหรือสมควรเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สาธารณประโยชน์ การสาธารณสุข ความมั่นคงของประเทศ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อประโยชน์อื่นใดของรัฐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาในเรื่องหนึ่งเรื่องใด ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดสินค้าใดให้เป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการส่งออกหรือในการนำเข้า
- (2) กำหนดสินค้าใดให้เป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตในการส่งออกหรือในการนำเข้า

(3) กำหนดประเภท ชนิด คุณภาพ มาตรฐาน จำนวน ปริมาตร ขนาด น้ำหนัก ราคา ชื่อที่ใช้ ในทางการค้า ตรา เครื่องหมายการค้า ถิ่นกำเนิด สำหรับสินค้าที่ส่งออกหรือนำเข้า ตลอดจนกำหนดประเทศ ที่ส่งไปหรือประเทศที่ส่งมาซึ่งสินค้านั้น

(4) กำหนดประเภทและชนิดของสินค้าที่จะต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษในการส่งออกหรือ ในการนำเข้า

(5) กำหนดให้สินค้าใดที่ส่งออกหรือนำเข้าเป็นสินค้าที่ต้องมีหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า หนังสือ รับรองคุณภาพสินค้า หรือหนังสือรับรองอื่นใดตามความตกลงหรือประเพณีทางการค้าระหว่างประเทศ

(6) กำหนดมาตรการอื่นใดเพื่อประโยชน์ในการจัดระเบียบในการส่งออกหรือการนำเข้าตามพระราชบัญญัตินี้ การแก้ไขเพิ่มเติม หรือยกเลิกประกาศตามมาตรา 7 ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 7 วรรคหนึ่ง เมื่อได้มีประกาศกำหนดสินค้าใดให้เป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตในการส่งออก หรือในการนำเข้าตามมาตรา 5 (2) แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดส่งออกหรือนำเข้าซึ่งสินค้านั้น เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาต จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ หรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์มอบหมาย

มาตรา 25 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการ ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียม ไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ กำหนดกิจการอื่นและออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

บทกำหนดโทษ

มาตรา 20 ผู้ใดส่งออกหรือนำเข้าซึ่งสินค้าต้องห้ามตามมาตรา 5 (1) หรือ ผ่าฝืนมาตรา 7 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปีหรือปรับเป็นเงินห้าเท่าของสินค้าที่ส่งออกหรือนำเข้า หรือทั้งจำทั้งปรับ กับให้ริบสินค้านั้นทั้งสิ่งที่ใช้บรรจุและพาหนะใด ๆ ที่ใช้ในการบรรทุกสินค้าซึ่งเกี่ยวเนื่องกับความผิด รวมทั้งพาหนะที่ใช้ลากจูงพาหนะบรรทุกสินค้านั้นเสีย

ประกาศที่เกี่ยวข้อง

- ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งสารโพแทสเซียมเปอร์แมงกาเนต (Potassium Permanganate) พ.ศ. 2545

เพื่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน และเพื่อเป็นการแสดงท่าทีและบทบาทของ ประเทศไทยต่อประชาคมโลกในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 (2) (6) และมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522

ข้อ 3 ให้สารโพแทสเซียมเปอร์แมงกาเนต (Potassium Permanganate) สูตรทางเคมี $KMnO_4$ ตามพิกัดอัตราอากรขาเข้าประเภทที่ 2841.61 เป็นสินค้าที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้

(1) การส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ผู้ส่งออกต้องขออนุญาตในการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร

(2) การนำเข้ามาในราชอาณาจักร ผู้นำเข้าต้องขึ้นทะเบียนเป็นผู้ขอนำเข้ากับกรมการค้า ต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ และต้องจัดแจ้งการนำเข้าก่อนวันที่นำสินค้านั้นเข้ามาในราชอาณาจักร

- ระเบียบกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสารโพแทสเซียมเปอร์แมงกาเนต (Potassium Permanganate) พ.ศ. 2545 ลงวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2545

โดยที่ได้มีประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสารโพแทสเซียมเปอร์แมงกาเนต (Potassium Permanganate) พ.ศ. 2545 กำหนดให้สารโพแทสเซียมเปอร์แมงกาเนต (Potassium Permanganate) สูตรทางเคมี $KMnO_4$ เป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตในการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร และเป็นสินค้าที่ผู้นำเข้าต้องขึ้นทะเบียนเป็นผู้ขอนำเข้ากับกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ และต้องจัดแจ้งการนำเข้าก่อนวันที่นำสินค้านี้เข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อให้การส่งออกและการนำเข้าสารโพแทสเซียมเปอร์แมงกาเนต (Potassium Permanganate) เป็นไปด้วยความเรียบร้อย อาศัยอำนาจตามความในข้อ 4 (6) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2523) ออกตามความในพระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522

ข้อ 3 การส่งสารโพแทสเซียมเปอร์แมงกาเนต (Potassium Permanganate) ออกไปนอกราชอาณาจักรจะอนุญาตให้ส่งออกเฉพาะกรณีมีหนังสือรับรองว่าเป็นผู้ส่งออกที่จะส่งสินค้านี้ไปให้ผู้นำเข้าในประเทศปลายทางจริง หรือหนังสือเห็นชอบให้ส่งออกได้ แล้วแต่กรณี จากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานนายกรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ 4 การนำสารโพแทสเซียมเปอร์แมงกาเนต (Potassium Permanganate) เข้ามาในราชอาณาจักร ผู้นำเข้าต้องขึ้นทะเบียนเป็นผู้ขอนำเข้ากับกรมการค้าต่างประเทศตามแบบที่กรมการค้าต่างประเทศกำหนด และต้องจัดแจ้งการนำเข้ากับกรมการค้าต่างประเทศก่อนวันที่นำสินค้านี้เข้ามาในราชอาณาจักร ไม่น้อยกว่า 15 วัน ตามแบบที่กรมการค้าต่างประเทศกำหนด

ข้อ 5 ให้อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศรักษาการตามระเบียบนี้

เอกสารเพิ่มเติม

รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น ร่างพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.
ร่างประมวลกฎหมายยาเสพติด และร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๗๐-๒

Bureau of Academic Services

The Secretariat of the House of Representatives

0 2244 2070-2

พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร